

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 3 (1146) 1972 SAUSIO - JANUARY 20

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA

Tel. 368-6813

Pavojus viduje

Hamletinis klausimas "to be or not to be" kyla kartais ne tik paskiram asmeniui, bet ir tautai. Nuo to meto, kai mūšiskė tauta pateko tarp sustiprėjusių bei gausių slavų ir germanų, buvo priversta susigūžti, gyventi labai ribotame plote ir nuolat gintis ne tik nuo karinių, bet ir demografinių pavojų. Daug žuvo mūšiškių įvairiuose karuose, maruose, bet dar daugiau sutirpo jų svetimųjų katuose. Praūžė pirmasis pasaulinis karas, nusinešęs daugybę lietuviškų gyvybių, neilgai trukus prasiveržė antrasis, pareiklavęs taip pat didelių aukų. Šiuo metu Lietuvos žmonės nežūsta nuo bombų, nuo artilerijos sviedinių, bet yra nuolatiniame pavojuje paskęsti slavų jūroje, kurio stumte stumia visa okupacinė santvarka ir pati geografinė padėtis. Pylimas, anksčiau prilaikęs slavų įtakos skverbmąsi, griuvo kartu su nepriklausomos Lietuvos griuvimu. Kol kas Lietuvos gyventojų statistika, įėjusi į ją tiksliai bei patikima, dar nėra alarmuojanti, bet pas kaimynus latvius ji artėja prie katastrofinės ribos. Laisvojo pasaulio latviai tai vadina modernia tautžudyste. Kanados latviai kreipėsi į premjerą Trudeau su memorandumu, pasirašytu daugybės latvių, prašydami intervencijos Maskvoje. Deja, tas žygis nerado laukto atgarsio. Tai faktas, kuris yra reikšmingas ir lietuviams, kurį šiandien Lietuvoje būklė dar nėra alarmuojanti, nereiškia, kad ji tokia nebus rytoj, nes pavojus abiem yra toks pat.

Didysis mūsų tautai pavojus šiandieną slenka iš Rusijos. Su jos okupacine santvarka, su jos inspiruojama pramone slenka ir Lietuvą vis daugiau rusiškojo elemento. Yra duomenų manyti, kad lietuviai, kiek galėdami, tam spiriasi, stengiasi išlaikyti savo pozicijas. Galimas dalykas, kad net ir lietuviai komunistai, kurie šiaip jau lenkiasi Maskvai visu kūnu ir siela, šiuo atžvilgiu vis dėlto pasitarina ir lietuviškai pozicijai. Kiek jie šioje srityje atsparūs bei kiek pasiekia, nėra apčiuopiamų duomenų. Sekant sovietinę Lietuvos spaudą, tarp maskvinių liaupsinimų matyti kartais ir nuosirdaus susirūpinimo savo tautos likimu. Deja, to susirūpinimo nematyti vadovaujančių propagandistų eilėse. Jie su pasigardžiuimu šaiposi iš visokių išėjimų negaliu bei nesėkmių, visai pravaržuoją jos veikėjus, nuolat menkina jų darbus, priseginėja "va-duotojų" etiketes, bet jei kuris komunistėlis kiek pajuda, — liaupsina visa gerkle. Tai labai jau naivi propaganda, liejama ypač per "Gimtąjį Kraštą". Jei atsakingiems lietuvių komunistų vadams nuosirdžiai rūpėtų lietuviškos išėjimos likimas, tokio niekinamojo darbo nebūtų, komunistinė spauda nesisidžiaugtų vieno ar kito išėjimo kritikuoti bei visuomeninio vieneto silpnėjimu, nesmerktų kad ir silpnųjų literatūrinių pastangų. Nuolatinis kalimas, kad "pas mus gerai, o pas jus blogai", rodo labai grubią tendenciją, kuri lietuvių tautai kaip visumai nė kiek nepadaid. Tai maskvinės politikos talka, vykdoma pačių lietuvių rankomis.

Išėjimos gyvenimas yra atviras. Nei jos laimėjimu, nei jos silpnųjų niekas neslepia. Čia visiem aišku, kad slėpimu žaizda negali būti išgydyta. Šiuo metu nei pavojų, nei žaidų netruksta. Jeigu Lietuvos lietuviai turi atlaikyti rusinimo pavojų, tai išėjimos tautiečiai — kitų tautų įtaka. Pastaroji kaskart didėja ir veržiasi visais frontais. Apie tai esame jau ne kartą rašę. Kiek mažiau užsimenama apie vieną gyvybinės reikšmės spragą, kuri nuolat didėja ir tampa bene didžiausiu rūpesčiu. Tai mišrios vedybos. Per jas lietuvių išėjima tenkama savo ateities. Jau yra daugybė atvejų, kur ir lietuviškių šeimų atžalynas tuokiasi su svetimtataučiais ir tuo būdu pakerta lietuviškumo šaknis. Jie patys nebėra labai stiprūs lietuviai, o ką bekalbėti apie jų vaikus. Gera sako indiečių ištintis: upė, nutekėjusi į jūrą, netenka savo vardo. Taip, netenka savo vardo ir tie lietuviai, kurie tuokiasi su kitataučiais, nes pasirenka jūrą, kurioje netenka lietuviško turinio ir kartu vardo. Jei tai būtų vienas kitas atvejis, nederėtų aliaruoti, nes kartais tokios vedybos būna naudingos, bent kurį laiką, ir lietuvių, bet kai tokių atvejų skaičiai išauga iki pavojingos ribos, reikia aliarinio varpo. Tiesa, nėra statistinių duomenų, bet ir be jų matyti posūkis tautos nykimo linkme. Pvz. didžiausioje Toronto lietuvių parapijoje 1970 ir 1971 m. buvo 58,5% mišrių santuokų (per pastaruosius penkerius metus — 51,3%), mišrių santuokų kitų, kiek mažesnių, per pastaruosius penkerius metus — 32,6%. Nėra pagrindo manyti, kad kitose parapijose yra geriau. Tai gyvybinis pavojus, kuris tykoja trečiąją tautos išėjimo. Nekreipimas dėmesio į šį pavojų reiškia duobės kasimą savajai tautai dargi aplaistant šampanu.

Lėšos daugiakultūriams projektams

Kanados valstybės sekretorius pranešė, kad etninėm kultūrom remti jau paskirti 3 milijonai dolerių šiais biudžeto metais, kurie baigsis 1973 m. kovo 31 d. Šias lėšas tvarkys valstybės departamentas pilietybės skyrius ir keltas federacinių kultūros įstatų.

Daugiakultūrinė vyriausybės politika buvo nustatyta, remiantis dviejų kalbų ir kultūrų komisijos rekomendacijomis, liečiančiomis neanglų ir neprancūzų kanadiečių kultūrinį įnašą.

Tarp įvairių planų numatoma remti: 1. valstybinio žmogaus mūzejus darbus, įskaitant eksponatų pirkimą, tyrinėjimą etninio kultūrų, švietimo pastangas; 2. valstybinę filmų įstaigą, kuri kasmet pagamintų šešis filmus apie etnines grupes, pritaikant turimų filmų įvairiomis kalbomis bei jų paskirstymą etninėm grupėm; 3. valstybinę biblioteką, kad ji įsigytų etninio grupių leidinius, spausdintus Kanadoje, ir įsteigtų etninio kalbų literatūros centrą; 4. viešąjį archyvą, kad galėtų suteikti etninio organizacijų dokumentus, reikšmingus Kanados istorijai.

Iš daugiakultūriams reikalingas paskirtu lėšų daugiau kaip vienas milijonas dolerių bus panaudotas remti projektams, pasiūlytiems pačių etninio grupių. Vy-

riausybė pareiškė norą padėti ugdyti tas kultūras grupes, kurios parodė noro bei pastangų augti, yra pajėgios vystytis, praturtinti Kanadą savo įnašu ir yra reikalingos paramos. Grupės, pateikiančios savo projektus turi įrodyti savo pajėgumą puoselėti savo kultūrą, finansinės paramos reikalingumą ir sugebėjimą planuoti bei vykdyti projektą, kuriam prašo pinigų. Pirmiausia parama bus teikiama specifiniams projektams, o ne organizacijos administracinėms išlaidoms padengti. Pirmenybė bus teikiama originaliems bei naujoviškiems projektams, kurie įgalina dailės savo kultūrinio lobio su kitais kanadiečiais, skatina pažinti Kanados kultūrinį įvairumą ir yra jau gavę finansinės paramos iš bendruomenės, kuriai minėti projektai rengiami.

Smulkesnės informacijos gaudamos Kanados valstybės sekretoriato rajoninėse įstaigose ir jo šakoje — pilietybės departamente Otavoje.

Toks yra oficialus ministerijos pranešimas. Kaip jis bus vykdomas praktikoje, dar nėra aišku. Ministerijos pareiškimai sakė, kad taisyklės dar nėra galutinai nustatytos, nors prašymai projektams finansuoti jau priimami.

Niagaros krioklys, kuris ir žiemą nepraranda savo didybės. Nuotrauka Vytauto Maco

Lietuvoje laukia išėjimos pagalbos

Naujos žinios iš Lietuvos • Tikimasi lengvatų iš Maskvos - Vatikano derybų

1971 m. gruodžio mėnesį, prieš Kalėdas, Prienu parapijoje, kur savo laiką buvo sumintas ir Vakarų spaudoje paminėtas vikaras kunigas Juozas Zdebskis, padaryta krata. Penki sovietų saugumo valdininkai išsiųsė dirbti dvi valandas. Nors kratos išakymas buvo išduotas padaryti kratą tik pas vikarą, bet saugumo valdininkai ją padarė ir pas administratorių — kleboną kun. Joną Kavalių.

Avilų parapijos klebonui kan. Broniui Antanaičiui ruošiamasi išskirti bylą už tai, kad jis priėmęs vaikus dalyvauti procesijoje. Prokuroras renka medžiagą, tardo vaikus ir jų tėvus. Žmonės, bijodami, kad jų klebonas gali būti sumintas ar iškeltas, pradėjo bruzdėti: surinko apie 3000 parašų.

Pasirašiusieji nukentėjo

Visi Lietuvos katalikų kunigai, kurie drįso dėti savo parašą po prašymu dėl Bažnyčios laisvės, nukentėjo: vieni buvo išskirti į kitą parapiją, kitiems visai atimtos teisės eiti kunigo pareigas, trečiems keliu nubausti į kalėjimą. Ir tie kunigai, kuriems dar nėra atimta teisė kunigauti, pamokslų nebesako, o tik paskaito, ką turi pasirašyti. Taip daro dėlto, kad teismo ar tardymo atveju pamokslas pasakytas taisyklės pažeidimas. Ne tik Kučių vakarą, bet ir Kalėdų pirmą ir antrą dieną varo žmonės į darbus. Sekmadieniais krautuvės atidarytos, pilnos žmonių.

Opiusią temą — jaunimas

Pats blogiausias dalykas yra su vaikais ir jaunimu. Kunigai neturi teisės paruošti vaikus išpažinti ir pirmajai Komunijai. Jiems griežtai draudžiama net priminti tas pareigas tėvams. Labai daug nekaltų vaikų religinui ir dorinui požiūriui žūsta, nes nėra kas juos perspėja ir pamoko. Lietuvos kunigai labai laukia iš Sv. Tėvo, kad jis Vatikano derybas su Maskva pakreiptų taip, kad ir tai būtų būtinai atsižvelgta. Tikėjimo išlaikymas liaudyje negalimas, jeigu kunigai nevaus elementariausios laisvės mokyti vaikus tikėjimo tiesių ir pačią Katalikų Bažnyčios apeigas bei pamokius paruošti juos išpažinti ir pirmajai Komunijai. Va-

karuose gyvenančių tautiečių Lietuvos kunigai prašo ta intencija melstis, o konfratrus — aukoti šv. Mišias.

Spaudos badas

Kitas labai liūdnas dalykas yra religinės spaudos badas Lietuvoje. Nėra maldaknygių, nėra katekizmo, visai nekalbant apie Senojo ir Naujojo Įstatymo istoriją bei kitas tikybos knygas, reikalingas vyresniųjų klasių mokiniams, jaunimui, suaugusiems. Katalikiško savaitraščio arba religinio mėnraščio Lietuvoje nebėra nuo komunistų partijos diktatūros įvedimo 1940 m. Lietuvos kunigai deda dideles viltis į Vatikano pasitarimus su Maskva ir tikisi, kad ir sovietinėje sistemoje pagaliau bus rasta religinei spaudai reikalingas popierius ir rašalas pasirašyti tokiai spaudai leidima. Tačiau labiau siai Lietuvos kunigai prašo Sv. Tėvą toje sutartyje garantuoti lietuviams katalikams teisę atspausdinti reikiamą kiekį maldaknygių. Jei kas šiandien dar gali atsinešti į bažnyčią maldaknygę, tai dažniausiai turi ją išsaugojęs iš nepriklausomos Lietuvos laikų. Tos maldaknygės yra ubagiškai apiplyšusios ir stipriai apdėvotos. Dauguma tikinčiųjų nė tokių neturi, todėl arba kalba Rožinį, arba kelias mintinai išmoktas maldes skaičiuoja ant pirštų.

Niekas nepakeista

Išorinė pamaldų tvarka ir Erdvė Lietuvoje tebėra kaip buvusi. Bažnyčiose niekur nenugriauti šaltiniai altoriai, palikti šventi paveikslai, stacijų-kryžiaus keliai, Dievo stalas. Kai žmonės eina Komunijos, Dievo stalas

Vacys Kavaliūnas — romano laureatas

Š. m. sausio 15 Toronto posėdyje dienašio "Draugas" romanų konkurso komisija iš 8 pateiktų rankraščių atrinko romaną "Aidai ir šešėliai", kurio autorium pasirodė esąs Vacys Kavaliūnas. Posėdyje dalyvavo vertintojų komisijos nariai: A. Gurevičius, V. R. Kralikauskienė, A. Sungailienė, V. Saltmiras, Vyt. Tamulaitis. Komisija ilgiau buvo susistočius ties dviem rankraščiais. Balsu daumea pirmuoju pripažintas "Aidai ir šešėliai". Posėdyje dalyvavo kaip stebėtojas ir "Draugo" atstovas — vyriausiasis administratorius kun. P. Činikas, MIC.

Naujas laureatas nebėra naujas — 1963 m. jam buvo pa-

apdengiamas balta staltiese. Komuniją kunigas duoda tik į burną, ne į rankas. Mišias kunigai laiko atsigręžę į altorių, ne į žmones. Įprasta tvarka bažnyčiose palikta ir praktiškai sumetimais, nes valdžios ir partijos kontroliuojamos ūkio įstaigos neskirtų altoriaus perstatymui reikalingos medžiagos. Tiek sekmadienį, tiek šokiadienį, kai vienas kunigas eina laikyti Mišią, kitas sėda į klauksyklą klausyti išpažinių. Vakaruose taip vadinamos "algalos pamaldos" nežinomos ir neaprašytos.

Laukia turistų

Bažnyčios mokesčiai, kuriuos tikintieji turi sudėti komunistų valdžiai, kad ši neuždarytų bažnyčių (nors tos bažnyčios buvo pastatytos ne valdžios, o pačių tikinčiųjų lėšomis), jiems yra sunki našta. Tie mokesčiai dideli, o žmonės neturintys. Todėl susipratę lietuviai krašte laukia tautiečių iš užsienio atvažiuojant ne į koki ten Minską, bet į Vilnių. Bažnyčiose ir šventovėse įmestos turistų aukos palengvintų jų išlaikymo našta tikintiesiems Lietuvoje. Kas rašo į Lietuvą laiškus, turėtų nusiųsti tuščius, o idėti nors vieną kitą šv. paveikslėlį ar religinio meno atviruką. Sunkesni laiški greičiau tikrinami ir konfiskuojami, bet vienas kitas šv. paveikslėlis ar atvirukas laisvę praeina. Ypač laukiami šv. paveikslėliai, tinkami pirmosios Komunijos prisiminimui. Kas iš Vakarų į Vilnių važiuoja, būtinai turėtų neužmiršti pasiimti su savim maldaknygę. Juk Vakaruose visur garsiai skelbiama, kad Sovietų Sąjungoje galioja sąžinės ir religijos laisvės įstatymas.

Pasaulio įvykiai

SALTĄJĮ KARĄ PRIMENA PASKUTINIEJI ĮVYKIAI SOVIETŲ SĄJUNGOJE — JAV kongreso atstovo James Scheuer išstėmimas, Maskvos ambasados karinio attache kpt. Elmer Alderfer užpuolimas Rygos aerodrome. JAV kongreso atstovų rūmų narys J. Scheuer į Sovietų Sąjungą buvo atvykęs su grupe kongreso atstovų susipažinti su švietimo įstaigomis. Pasibaigus oficialiai dviejų savaičių viešnagai, jis bandė lankyti Izraelin norinčias išvykti žydų šeimas. J. Scheuer buvo sumintas Maskvoje, bet paleistas. Išakymas tuoju pat išvykti iš Sovietų Sąjungos jį pasiekė Leningrade. Žydų kurtymu Kremliaus apkaltintas J. Scheuer yra pirmasis JAV kongreso narys, susilaukęs išstėmimo iš Sovietų Sąjungos. Aviacijos kpt. E. Alderfer Rygoje lankėsi su Britanijos kariniu attache. Abu jie turėjo oficialų leidimą. Laukiant lėktuvo skrydžiui į Maskvą, JAV karinį attache kpt. E. Alderfer užpuolė keliolika Rygos aerodromo tarnautojų, partrenkė ant žemės ir padarė smulkia krata, įsiskodami filmo su Rygos aerodromo nuotraukomis. Sovietai, budrieji Rygos aerodromo saugotojai, amerikiečiui suplėšė palatą ir marškinius. Šį savo "žygdarbį" jie bandė pateisinti kaltinimu, kad kpt. E. Alderfer fotografavo Rygos aerodromą, nors įrodos medžiagos pas jį nebuvo rasta. Niujorko tarptautiniame Kennedy aerodrome sovietų "Aeroflot" keleivinio lėktuvo išskridimą uždelsė incidentas su studentu Marabu Kurašviliumi. Apkaltintas vagyste vienoje krautuvėje, sovietų vežamas į Kennedy aerodromą, jis persiprovė rankų riešus ir gerkle. Kai iš liginės jį pasiėmė sovietų pareigūnai, JAV imigracijos įstaigos atstovai, matyt, prisimindami S. Kudirkos tragediją, atsisakė studentą M. Kurašvilį išleisti iš JAV be oficialaus apklausinėjimo. Pokalbis su M. Kurašviliumi įvyko Kennedy aerodrome. Ductas leidimas išskirti įtaigoja, kad jis nepraeis politinės globos ir kad bandymas nušizdyti nebuvo politinio pobūdžio.

PUOLA SOLZENICINA

Sovietų Rašytojų Sąjungos oficialios "Literaturnaja Gazeta" pradėjo pulti Nobelio premijos laureatą Aleksandrą Solženiciną už Vakaruose išleistą jo romaną "1914 metų rugpjūtis". Rašytojų Sąjungos politrukų teigimu, minėtasis romanas tarnauja antisovietinei propagandai, nors jame vaizduojama I D. karo pradžia, carinės Rusijos senos. Samsonovo pralaimėjimas. Pasak laikraščio, A. Solženicinas romane garbina tokias priešrevoliucines idėjas, kaip privati žemės nuosavybė ir ūkininkų laisvė samdomi darbininkai. Puolimas yra absurdiškas, nes istoriniame romane autorius turi atkurti anų dienų aplinką. Galimas dalykas, Kremliaus vadai, uždargę kalėjime rašytoją Vladimirą Bukovskį, jau ima galvoti apie A. Solženiciną teisiamą. Ukraiņoje prasidėjusius suėmimus atskleidžia pogrindžio laikraštėlis "Ukrainsky Visnyk". Čia užgroty atsidūrė 11 ukrainiečių intelektualų, apkaltintų Sovietų Sąjungos "šmeižimu". Suimtųjų eilėse yra literatūros kritikas Ivan Svitlyčny.

NAUJA KARALIENĖ

Daniijoje mirė populiariusis karalius Frederikas IX, sulaukęs 72 metų amžiaus. Penkių milijonų tautos valdymą perėmęs 1947 m., jis visiškai nesikišo į politiką, savo vaikus leido į viešąsias mokyklas, plačiai atvėrė karališkųjų rūmų duris, pats vairuodavo automobilį ir netgi pirkdavo maistą krautuvėse, pavaduodamas karalienę Ingridą. Seniausios Europoje monarchijos sostą dabar perimė karalienė Margarita II, karalius Frederikas IX vyriausioji dukra, ištėkėjusi už prancūzų kilmės diplomato ir jau turinti du soto įpėdinius. Ja pasirinko pati danų tauta, 1953 m. referendume pakeitusi konstituciją, kurios parašaraifai pripažinti tik vyriškos lyties sosto įpėdinius, o karalius Frederikas IX neturėjo vieno sūnaus. Karalienė Margarita yra archeologė, mokanti penkias kalbas, gerai susipažinusi su Danijos gyvenimu, ypač darbininkų unijų ir darbdavių santykiais.

SOCIALISTINĖ RESPUBLIKA

Bengalijon sugrįžęs Avamio Sąjungos vadovas šeikas M. Rahmanas naktėte valdžios struktūrą, pasiūlydamas ne prezidento, bet premiero pareigas ir nusrindines ministerijas. Bengalija išžadėjo padaryti premjero valdo-

ma socialistine respublika. Parlamentą sudarys prieš karą anuometiniame R. Pakistane rinkimus laimėję ir gyvi išlikę žmonės. Bengalijai diplomatinį pripažinimą jau suteikė Indija, Butanas, Lenkija, R. Vokietija, Bulgarija ir Mongolija. Save visos Pakistano prezidentu vis dar tebevedinas V. Pakistano prez. Z. A. Bhutto tuoju pat nutraukė diplomatinis ryšius su Lenkija, Bulgarija ir Mongolija. Jis taip pat pasiūlė Bengalijos naujam premjerui M. Rahmanui ryžių siuntą, orinio susisiekimo ir komunikacijos atnaujinimą, bet nesusilaukė pritrimo. Premjeras M. Rahmanas kreipėsi į visą pasaulį, prašydamas paramos. Jo teigimu, Bengalija bus panaši į Šveicariją — laikysis visiškai neutralumo ir demokratinių principų. Milžiniškas karo ir teroro žaidimas tegali užgydyti socialistinė sistema ir nuosirdi užsienio kraštų parama, neuždedanti Bengalijai jokių įsipareigojimų.

NAUJA VYRIAUSYBĖ

Naująją Kroatijos vyriausybę sudarė prez. Tito premjeru paskirtas buvęs Jugoslavijos banko gubernatorius Ivo Perišen. Simtai kroatų už tautines nuotakas jau yra patekę į kalėjimus. Pastaroju metu atstaudino Kroatijos parlamento du vicepirmininkai — Maks Bece ir Milivoj Rukavina, pasitiekė negavęs premjero I. Perišeno teisingumo ministeris Pasko Perisa. Valymo banga dabar yra nukreipta į teisėjus, kurie drįso perdidelį švelnumą parodyti demonstrantams ir sumitėjusiems. Spėjama, jog pavasarij bus pradėta iš pareigų pašalinti Kroatijos vyriausybės ir kompartijos vadų byla. Jų tautines nuotakas kurstė ne tik tradicinė neapykanta serbams, bet ir Maskva, norinti išardyti perz. Tito sukurtą Jugoslavijos federaciją su gerokai didesne laisve nei kituose komunistiniuose kraštuose.

NEISLEIDŽIA TEVO

Paryžijų surengtoji spaudos konferencijoj Kopenhagos universiteto prof. Michael Trepper pareikalavo, kad Lenkija išleistų užsieninį jo tėvą Leopoldą ir motiną. Leopold Trepper II D. karo metais buvo žymiausias sovietų šnipas, suorganizavęs "Rote Kapelle" grupę, veikusią Berlyne, Prahoje, Briuselyje ir Paryžiuje. L. Trepper laukia išėjimo į Stalino apie Hitlerio planuojamą invaziją į Sovietų Sąjungą, bet Stalinas šios žinios ir jo nurodytos datos nepriėmė už tikrą pinigą. Sūnaus teigimu, jo tėvas Leopoldas pokaryje net 10 metų buvo išlaikytas Maskvos Liubjankos kalėjime, kad neturėtų prozos tarti tiesos žodžio apie Stalną. Grįžęs Lenkijon, jis buvo žydų Kultūros Draugijos pirmininku, kol šia organizacija uždarė Lenkijoje atgimęs antisemitizmas ryšium su Izraelio nergale 1967 m. kare. Dabartinis Lenkijos vyriausybė jau neduoda leidimo išvykti užsienin. teisingumas, kad jis žino per daug II D. karo paslapčių. Sūnaus nuomone, tai tėra diplomatinis išsisukinėjimas, nes užsienin buvo išleisti kiti anuometiniai žvalgybos karininkai. Varšuva nemori išleisti L. Treppero dėl kitų priežasčių — jis atskleidė žydų persekiojimą Lenkijoje.

SUĖMĖ TRIS VEIKEJUS

Patikimų šaltinių duomenimis, Prahoje neseniai buvo sumidmi: Čekoslovakijos šachmatų didmeistris Ludek Pachman, buvęs Kompartijos Instituto rektorius Milan Huehl ir žymusis televizijos bei radio komentatorius Karel Kincel. Si trituli aktyviai rėmė buvusio kompartijos vadov A. Dubček reformas ir pastaruosiu metu niekur negalėjo gauti darbo.

Re 33-856

Tėviškes Ziburiai — lietuvių savaitraštis

Laidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Ziburiai".
 Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis.
 Metinė prenumerata \$7, pusmetinė — \$4. Rėmėjo prenumerata \$10.
 Skelbimai ruošiamami numerui priliami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Ziburiai", Inc.
 Subscription rates: \$7 per year, \$4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.
 941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
 Tel. 368-6813

PARAMA LIETUVOS TIKINTIESIEMS**BRANGŲS BROLIAI IR SESES
LIETUVIAI LAISVAJAME
PASAULYJE!**

Lietuviai vyskupai, Apaštala Sosto paskirti jūsų dvasinių reikalų tarnybai, slėjamies kartu su jumis visais mūsų tautos reikalais. Mums rūpėte jus, tačiau rūpi religiniai ir moraliniai reikalai mūsų brolių pavergtoje Lietuvoje, išlaikyti po Rusiją ir Sibirį. Tokių tremtinių lietuvių Rusijoje (ir Sibire), pačių rusų pateiktomis žiniomis, paskutiniu laiku buvo apie 158,000. Naujų įvykių eilė Lietuvoje parodo, kad ir šiandien, kaip Stalino laikais, prieš religiją kovojama žiauriau, negu prieš kriminalus, ištirkimą, girtavimą. Pavergėjas siekia mūsų tautą sužlugdyti dvasiškai ir morališkai, kad tuo būdu palūžtų ir tautinis jos atsparumas. Visi vieningai melsimės už mūsų brolius, padėkime jiems kaip sugebame.

Kad sėkmingiau ir bendromis jėgomis galima būtų padėti mūsų pavergtos tautos religiniams ir moraliniams reikalams, informuoti pasaulį apie religijos persekiojimą Lietuvoje, būrys mūsų kilnių patrijų kunigų 1959 m. įsteigė Lietuvių Katalikų Religinę Salpą. Per ją stengiamės, kiek sugebame, padėti Lietuvos religiniams reikalams. Prie L. K. Religinės Salpos yra sudarytas fondas, kuris bus saugojamas iki to laiko, kai bus galima laisvai padėti Bažnyčiai Lietuvoje. Šiam fondui pradžia davė fondas, kurį bandė steigti a. a. arkivyskupas metropolitas Juozapas Skvireckas kartu su abiem tada gyvais kitais lietuviams vyskupais tremtyje. Dabar esą gyvi laisvame pasaulyje lietuvių vyskupai kviečiame visus lietuvių bendron taltion savo metinė aukai remti dabar galimus gėlbėti reikalus, o didesne aukai ar palikimu didinti fondą ateitai. Fondui kiek išaugus, jo metinės pajamos galės būti naudojamos dabarties religiniams reikalams Lietuvoje, tačiau ši pagalba pasiekia tik nedaugelį ir tik materialinius jų reikalus. L. K. Religinė Salpa stengiasi padėti visiem Lietuvos žmonėms dvasiniuose reikaluose. Kol esame dar pajėgūs, pasekime senosios kartos lietuvių pavyzdžiui ir visi vieningai užtikrinkime Lietu-

vos religiniams reikalams pagal dabar ir ateityje. Tai reikals, apie kurį kalbėti, jei galėtum, visi Lietuvos žmonės ir žuvusieji mūsų tautos kankiniai.

L. K. Religinei Salpai aukos visada pagedauiamos, tačiau atsižvelgdami į kitų lietuvių organizacijų ir veiksmų reikalus, mes skelbiame L. K. Religinės Salpos reikalams kiekvienų metų Gavėnios laiką. Kas kitu laiku nebūtų prisiminęs L. K. Religinės Salpos reikalų, tai prisiminimui ypatingai Gavėnios metu.

L. K. Religinė Salpa ir jos rėmėjų organizacija paskelbs taiškyles, už kokią auką koks atžymėjimas ar titulas bus skiriamas. Šia proga mes tik primename, kad L. K. Religinė Salpa yra įregistruota Amerikoje ir Kanadoje. Jai skiriamos aukos Amerikoje yra atleidžiamos nuo mokesčių. L. K. Religinės Salpos oficialus vardas: LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID, Inc. O jos fondo vardas: LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID REHABILITATION FUND, Inc. Šiuo metu jų adresas: 6409 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378, USA.

Kviečiame visus lietuvių savo gyvenamose vietose organizuoti rėmėjų būrelius. Visi lietuvių kunigai ir L. K. Religinės Salpos darbuotojai jums patars ir padės.

Kviečiame ir prašome kiekvieną lietuvių suprasti mūsų kenčiančios tautos dvasinių reikalų svarbą ir vieningai jiems padėti.

Kiekvienam Dievas gausiai atlygina ir visus telaimina.

Vyskupas Vincentas BRIZGYS

Vyskupas Antanas DEKSNYS

Red. pastaba. Kanadoje lietuvių katalikai yra sudarę Kanados Lietuvių Katalikų Centra, kuris veikia jau treti metai. Jo iniciatyva ir nutarimu, kiekvienais metais pirmąjį kovo sekmadienį visose lietuvių parapijose bei kapelionijose rengiama Tikinčiosios Lietuvos Diena, kurios maldos ir rinkliavos skiriamos Lietuvos tikinčiųjų paramai. Surinktos aukos siunčiamos K a n a d o s Lietuvių Katalikų Centrai, o pastarasis jas perduoda mūsų vyskupų globojamai L. K. Religinei Salpai. Pernai buvo perduota virš \$1000.

(Tęsinys iš pračio numerio)

Antra okupacija ir tremties dienos Vokietijoje

Prasidėjęs karui, Zenonas tapo tikru, nors trumpalaikiu politiku. Jis tuojau įsiskio į laikinės vyriausybės kūrimo darbą. Kalbama, kad jis išvertęs į prancūzų kalbą (gal ir į vokiečių) laikinės vyriausybės nepriklausomybės deklaraciją, skaitytą per radiją ir kartotą daug kartų birželio 23 d. Jis buvo kurį laiką lyg ministris be portfelio laikinėje vyriausybėje ir talkino jai kaip vertėjas (santykiuose su okupaciniais organais). Tačiau ne čia buvo Zenono esminis darbas. Jis atsidėjo vėl akademinei veiklai — buvo paskirtas dekanu naujai sudaryto filosofijos fakulteto, išskyrus jį iš seniau buvusio teologijos-filosofijos fakulteto. Karo metas ir okupacinės sąlygos nebuvo palankios betkokiam mokslo darbui. Be trumpo straipsnio "Senasis lietuvių tikėjimas", paskelbto Keliuocio redaguotoje "Kūryboje" (1944), Zenonas per tą laiką, rodos, nieko nesukūrė — praleido okupacinius metus pasinėręs akademiniame mokyme ir administracijoje darbe. Rodos, nevengė bendrauti ir su pogrindžio veikėjais. Tik šiuo atveju buvo atsargus ir okupantų neįtartas.

Bolševikams artėjant, Zenonas pasitraukė į Vakarų, kaip ir tūkstančiai mūsų tautiečių. Išėjęs, stovykliškos buities sąlygos neleido imtis rimtesnio mokslo darbo. Prof. Ivinskis leido tremties metus mokydamas gimnazijoje, dirbdamas Raudonajame Kryžiuje ir rašinėdamas straipsnius spaudoje, prisidėjęs Patirgo slapyvardžiu (kaip mūsų spaudos bendradarbiams tada buvo įprasta). Bene ilgiausias jo straipsnis (ar kur skaityta paskaita), pasirodęs spaudoje, turėjo maždaug antrą: "Kunigų vaidmuo lietuvių tautiniame atgimime". Tuo pačiu metu Zenonas nebuvo visai nusisukęs ir nuo politikos. Jis talkino VLIKui ir jo pavestas parengė plačią studiją Lietuvos vakarų sienų klausimu. Studija — plačių užmojų tyrinėjimo vaisius. Gaila, kad ji paliko mašinraštįje.

Vatikano archyve

1949 m. pasibaigė tremtinis dienos Vokietijoje. Du Lietuvos vyskupai — V. Brizgys ir

Netekome dar vieno tautos ažuolo**J. JAKSTAS**

V. Padolskis, matydami profesorių eikvojant savo talentą ne-reikšminguose darbuose, sumojo nukreipti jį į sritį, kuri atitiktų jo paaukumą ir kur jis savo darbais pasitarnautų lietuviųbei. Tas jo talentui tinkamiausias darbo laukas buvo Roma su Vatikano archyvu. Vyskupai surado jam stipendiją iš kažkokio fondo bent porai metų ir pasiuntė jį studentu į Romą studijuoti. "Studentas" Zenonas čia surado tinkamiausią dirvą savo talentui iškleisti. Jis pasinėrė į Vatikano ir į kitus Romos archyvus ir sėmėsi riešukais mokslinę medžiagą Lietuvos praeičiai iš jų gausių lobynų. Jis telkėsi aplink XVI a. ir medžiagą panaudojo pirmiausia monografijai "Zemaičių vyskupas Melchijonas Giedraitis ir jo laikų Lietuva". Darbas buvo seniai baigtas, ir autorius apdovanotas "Aidų" premija (1955). Darbas žadėtas tuojau išspausdinti, bet spausdinimas kažkodėl užtruko ir rankraštis tebeguli Tėvų pranciškonų vienuolyne Brooklyne.

Ilgus metus (iki 1964) išbuvęs Romoje, Z. Ivinskis užsimojo rašyti plačią Lietuvos istoriją. Kiek iš Romos kaidais man rašytų laišku patirai. Jis buvo užsiėmęs parašyti ir dviejų tomu Lietuvos istoriją svetimiesiems vokiečių kalba. Tai buvo neįvykdytas užmojis — parašė Lietuvos istoriją tik iki Kazimiero laikų (XV a.). Ji ir paliko rankraštįje. Trečias Zenono darbas Romoje, kuriam panaudojo daug lig tol nežinomos archyvinės medžiagos, lietuvių šv. Kazimierą. Si monografija, "Darbininko" redakcijos užsakytą ir išleista, yra ne tiek dalyko dėstymas, kiek šaltinių tyrinėjimas. Ivinskii labiausiai rūpėjo įrodyti, kad Kazimieras tapo šventuoju be Apaštališkojo Sosto Kanonizacijos akto. Zenono tezę, rodos, nesulaukė kitų žinovų pripažinimo.

Z. Ivinskis su savo archyvinėmis studijomis Vatikane pradėjo naują erą Lietuvos praeičies tyrinėjime. Jis buvo pirmas lietuvis, įsijungęs platesniu mastu į būrį kitų Europos tautų istorikų, seniai sėmusių žinias iš Vatikano archyvo savo kraštų istorijoms. Didelio talento bibliografas — archyvaras Zenonas gebėjo išvilkti iš dienos šviesą labai daug archy-

vinės medžiagos ir prisigaminio tiek fotokopijų, kad, kaip vienas žinovas rašė, reikės paties Ivinskio ir jo sūnau amžiaus jau iš-tirti. Ta medžiaga turėtų būti mūsų bendromiems įsigyta kaip tautos nuosavybė. Ar tai bus padaryta?

Zenonas ne tik pats dirbo, bet ir įvedė į archyvinį darbą kai kuriuos Romoje gyvenančius kunigus lietuvių. Jis parengė juos suruošdamas kursus. Juo pasekė mokiniai pakropo į XVI a. ir davė iš to laikmečio darbų (ypač apie jėzuitus ir jų Vilniaus akademiją).

Mokslininkas Z. Ivinskis nebuvo sausas akademikas, sėdęs vien tarp knygų ir archyvinų foliantų. Jis buvo perdėm visuomeniškas asmuo, bet Romoje jis neturėjo pakankamos visuomeninės veiklos dirvos. Kur kas platesnė ji buvo Vokietijoje, kur galėjo bendrauti su baltiečiais mokslininkais ir vokiečiais, ypač kilusiais iš Pabaltijo. Kai baltiečiai akademikai įsisteigė Pabaltijo Tyrimo Institutą (Baltisches Forschungsinstitut), Velionis iš pat pradžių tapo jo nariu ir vadovaujančiu darbuotoju. Institutas prisiglaudė prie Bonnos universiteto ir pasidarė iš dalies jo įstaiga. Zenonas net 4 kartus buvo išrinktas to instituto vedėju. Kartu jis redagavo ir instituto žurnalą "Commentationes Balticae", pradėtą leisti nuo 1953 m. Turėdamas ryšius su institutu, jis keliavo tarp Bonnos ir Romos ir tuo būdu užmegzė ryšius su pačiu Bonnos universitetu. Pasirodęs su vokiškais darbais, paskelbtais "Commentationes Balticae" ir kitur, Zenonas gavo tam universitetui "veniam legendi" Pabaltijo ir Lenkijos istorijai (1964 m.). Vėliau buvo pakeltas į "ausserplanmaessiger Professor" poaugštį. Su šiuo akademiniu titulu jis ir baigė savo gyvenimą.

Dar dirbdamas Romoje ir paskutiniomis metais Bonnoje, Zenonas pasidarė žinomiausias Lietuvos istorijos mokovas tarptautinėje plotmėje. Į jį kreipdavosi leidėjai enciklopedijų, žurnalų ir šiaip leidinių, prašydami straipsnių, studijų iš Lietuvos

praeičies. Mūsų istorikas vis stengėsi patenkinti prašymus ir tuo būdu bėrė darbus svetimuose leidiniuose. Jis garsino Lietuvą per istorijos mokslą, rašydamas straipsnius ir dalyvaudamas tarptautiniuose istorikų kongresuose su pranešimais Lietuvos istorijos temomis. Tuo būdu mūsų profesorius buvo iškiliausias Lietuvos ambasadorius, kurio kompetencija nesiribojė valstybinėmis sienomis. Jis buvo tarptautinis mūsų ambasadorius. Pagirtina yra Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija, paskyrusi 1971 m. \$1000 premiją profesorui Ivinskii pirmiausia už Lietuvos praeičies žinių sklaidimą mokslo pasaulyje.

Tvirtai stovėjo lietuvių visuomenėje

Zenonas, ir išplaukęs į plačius tarptautinius vandenis, pasiliko visdėlio lietuvių visuomenėje. Jis buvo veiklus Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos narys, beveik nuolatinis paskaitininkas jos suvažiavimuose. Jis pasiliko ir Lietuvių Fronto Bičiulių narys — jų rengiamose kasmetinėse studijų savaitėse dalyvaudavo su pranešimais. Atsidėjęs sekė mūsų spauda — ne tik išveivijos, bet ir paliktos Tėvynės. Jam gyvai rūpėjo politiniai, visuomeniniai ir ypač kultūriniai klausimai. Arčiausiai jam prie širdies buvo spaudoje keliami istoriniai dalykai ir pasirodantieji nauji veikalai. Zenonas pajėgavo viską aprepti ir savo nuomone susidaryti. Jis nekartą pats dalyvavo mūsų spaudoje su istorinio-publicistinio ar grynai istorinio turinio straipsniais.

Su Zenono tyrinėtojo ir bibliografo gabumais siejosi ir istoriografo. Jis gebėjo taikliai, vispusiškai apibūdinti istorinius

veikalus ir jų autorius. Jo istoriografiniai gabumai ypač ryškėjo plačiuose straipsniuose, skirtuose mirusiems istorikams — K. Jablonskii, A. Sapokai ir pačių paskutiniu laiku J. Deveikeli paminėti. Sie straipsniai pasiliks pavyzdiniais mūsų istoriografijoje.

Velionis turėjo daug planų ateičiai. Didžiausias jų — Lietuvių Fondo pavesta tritomis Lietuvos istorija. Kaip jis man vasaros metu rašė, šis darbas būsiąs jo testamentas. Deja, nebuvo jam lemta jį surašyti. A. Rugytės, tos mūsų istorijos draugijos varpės, paprašytas pasizadėjo duoti straipsnį mūsų žurnalui "Tautos Praeitis". Tuo reikalu man jau paskutiniame (1971. X. 1) laiške rašė: "Ketinės buvau Tau rašyti apie Mindaugo apostaziją, nes turiu kai ką nauja. Bet pagalvoju, jog tai atrodytų lyg kokia mano tendencija Tavo tezes atžvilgiu. Jeigu sutinki, parašysiu 400 metų sukakčiai: Gediminaičių (Jogailaičių) dinastijos pabaigą ir trijų pirmųjų valdovų elekcijos. Medžiagos turiu gana daug ir iš Vatikano archyvo. Bet aš tenorėčiau duoti apžvalginį straipsnį, plačiau paliesti kurį vieną atžvilgį. Kada būtų galutinis terminas mano straipsniui atsiųsti? Aš dabar esu "užsimušęs" kitais dalykais." Deja, negailestingai mirtis išplėdė mums ne tik istoriką, bet ir jo labai vertingą, naujais šaltiniais paremtą straipsnį.

Su Z. Ivinskio mirtimi užgoso istorijos mokslo švėtyrų, švėtes ne tik mūsų tautai, bet ir kitiems. Ar atsiras kas galės uždegti tą žiburį ir šviesti jo šviesa? Tikėkime, kad tai įvyks ir kas nors, jo darbais pasiremęs, tęs tai, ko jis nebaigė. Tai būtų paminklas tam mūsų neužmirštamam istorikui.

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

LIUDNA ŽINIA

Kalėdų šventės Čikagoje, kaip ir visą laisvąjį pasaulį, kur tik gyvena lietuvių, o taip pat ir Lietuva, pasiekė liudna žinia apie vieno mūsų iškiliausio istoriko, prof. Zenono Ivinskio mirtį Bonnoje. LFB tarbybos nariai su dr. P. Kisielium priekyje tuojau ėmėsi iniciatyvos pasiūsti atstovą į laidotuves ir surengti pamaldas Čikagoje. Į laidotuves LF bičiulius atstovauti buvo pasiūstas dr. A. Darnišis iš Detroito. G. profesorius lietuvių išvakarėse, gruodžio 29 d., Tėvų jėzuitų koplyčioje, dalyvaudami velionies motinai ir dideliam būriui mirusio profesoriaus draugų bei gerbėjų, jėzuitų provincijolas kun. G. Kišauskas atlaikė Mišias. Gilų ir turiningą pamokslą apie prof. Z. Ivinskį pasakė buvęs jo artimas bičiulis filosofas kun. dr. A. Baltinis. Mišių metu giedojo Marquette Parko lietuvių parapijos choras, vadovaujamas muz. Vl. Baltrušaičio, ir du didieji Čikagos gyveną solistai — D. Stankaitis ir St. Baras. Ypač jaudino prieš Mišias ir po jų pagiedotos religinės — patriotinės choro giesmės: "O Dieve" ir "Nullido kapais apsioklojus tėvynė". Jų turinys labai atitiko mirusio profesoriaus gyvenimo siekius, kuris per daugelį metų tyrinėjo garbingą Lietuvos praeičį naujų dokumentų šviesoje.

KAS TĖS JO DARBUS?

Po Mišių, kurios pasibaigė vėlokai vakare, išėjusius iš koplyčios pasitiko netikėtas lietus, nors kalendoriai rodė gruodžio 29 d. Tokie gamtos pokštai dažni Čikagoje. Būrelių svečių subėgo pas Jaunimo Centro direktorių kun. J. Borevicių. Jų tarpe buvo prof. Ivinskio mirties paminėjimo pamaldų iniciatorius dr. P. Kisielius, Lietuvių Fondo didieji šulai — dr. A. Razma, dr. G. Balukas, dr. K. Ambrozaitis, solistai — Dana Stankaitė ir Stasys Baras su žmona. Čia Lietuvių Fondo atstovus, kaip ir daugelį kitų lietuvių, slėgė didysis klausimas: kas pabaigą rašyti prof. Z. Ivinskio pradėtus Lietuvos istorijos tomus? Lietuvių Fondo atstovai minėjo, kad tai turės įvykdyti kolektyvas, vadovaujant vienam istorikui, konkrečiai, prof. S. Sužiedėliui. Bet šios žinios nėra oficialios, tik kores-

pondento nugirstos neoficialiam suėjime. Todėl skaitytuos prašysiu jų dar nepriminti už tikra pinigą. Lietuvos istorijos užbaigimas įeina į pagrindinį Lietuvių Fondo planą ir todėl ne be reikalo fondo vadovai tuo klausimu yra susirūpinę.

AUKOS NELIETUVIAMS

Jei kurį Čikagos taurpino ir skolinimo bendrėve, istoriką Lietuvos kilmės, paaukoja šimta kita dolerių BALFui, operai ar kuriai kitai lietuviškai įstaigai, Čikagos lietuviškuose dienraščiuose dedamos nuotraukos ty istaigų prezidentų ar atstovų su riebiu čekių rankose, kurio laukia BALF'o direktoriai, operos valdybos nariai ar kt. Tikrai turime džiaugtis, kad stambios Čikagos lietuvių finansinės įstaigos, kurių daugumai vadovauja šiame krašte gimusių lietuvių tėvų vaikai, neužmiršta ir lietuviškų reikalų. 1971 m. gruodžio 30 d. "Drauge" buvo paskelbta Chicago Savings and Loan Assn. aukų apyskaita. Ši bendrovė yra Marquette Parke — lietuvių centre. Ji iš mokesčio namelio į didžiulę įstaigą išaugo po 1951 m., taigi, po naujųjų ateivių atvažiavimo. "Drauge" ir skaitėme, kad bendrovėje buvo laimės šulynas. To šulino laimikis — keli šimtai dolerių, dar pridėjus b-vės prezidentės P. Pakel asmeninę auką, Kalėdų šventės proga išdalintas eilė labdaros ir kitokių organizacijų: Sv. Kazimiero seserims, Misericordia vaikų namams, Fund for the Needy, Christopher mokyklai ir South Wets School. Nors b-vės korespondentas ta žinią "Drauge" paskelbė su netaisyklingu džiaugsmu, bet lietuvių, ją perskačius, apgaubia ir liūdesys — lietuvių, koms įstaigoms, išskyrus šv. Kazimiero seseris, kurios turi brangią mokyklą ir dar brangesnę ligoninę, daugiau nieko nepaskirta. Tuo tarpu Lietuvos Dukters, Jaunimo Centro statyba ar kankurių lietuvių mokyklos būtų daug svarbesnis objektas turtingos lietuviškos kilmės b-vės aukoms, negu amerikiečių įstaigos, kurios turi nemažai rėmėjų turtingųjų amerikiečių sluoksniuose. Mums visiems labai gerai žinomas ir vienas konkretus uždavinys — iki pavasario Jaunimo Centro statybai užbaigti būtinai reiki-

(Nukelta į 6-tą psl.)

**KAS UŽ LIETUVĄ KOVOJA,
TAS Į LIETUVIŲ FONDA STOJA!**

A + A

Pranui Kozeriui

mirus Lietuvoje, broliui JUOZUI KOZERIUI, gyvenančiam Toronte, reiškiamė gilią užuojautą —

J. Žiurinskas

A. Lajukas

P. Žiurinskas

V. Bendorius

J. Maniūška

A. CIZIKAS ALFA RADIO & TV

• Parduodam ir taisom televizijos ir radijo aparatus •

• Statom ir taisom antenas •

• Didelis pasirinkimas lietuviškų plokštelių •

672 Landsdowne Ave. • Tel. 531-6165

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Ave.

tel. 531-1305

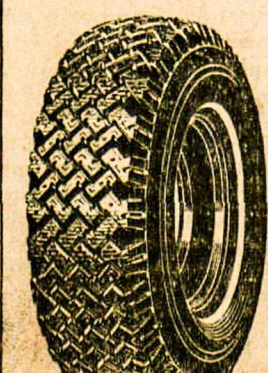
(tarp Dundas ir College)

savininkas Frank Petit praneša kad naują AUTOMOTIVE CENTRE

apie 1972 m. sausio mėn. pabaigą 1636 Dundas St. W., Toronto, Ont.

Čia gausite MICHELIN "X" žiemes ir vasarines automobilių padangas,

B. F. Goodrich padangas ir kitus automobilių reikmenis, oro vėsintuvus ir t.t. Pilnai įrengta parduotuvi, dirbtuvė, tvarkingas patarnavimas.

**LIETUVIAI LAUKIA
KARO**

ALBINAS GRAŽIONAS

Sio istorinio aprašymo autorius rinko medžiagą ir rašė plačią Lietuvos naciškos okupacijos apžvalgą. Deja, savo darbo neužbaigė, nes staiga mirė 1971 m. liepos 6 d. Niujorke. Dar prieš mirtį jis atsiuntė pirmąjį rašomos knygos skyrių "T. Ziburii" redakcijai ir prašė atspausdinti. Velionies prašymą vykdydami, pradėdame šiame numeryje spausdinti jo ilgoką rankraštį. Autorius buvo gimęs 1906 m. Alytaus apskrityje. V. D. universitete studijavo literatūrą ir teise. Kurį laiką buvo mokytoju. Dalyvavo visuomeniniame ir spaudos gyvenime kaip bendradarbis ir redaktorius visos eilės periodinių leidinių. Red.

**SOVIETINĖ OKUPACIJA
IR TERORAS**

Lietuvoje nuo seno buvo populiarī giesmė "Sventas Dieve", kurioje lietuvių Dievą meldė: "Nuo bado, maro, ugnies ir karo gelbėk mus, Viešpatie!" Tačiau kai komunistinė Rusija 1940 m. birželio 15 d. Lietuvą okupavo, jie pradėjo laukti karo.

Ir juo ilgiau ta okupacija trukdė, juo labiau lietuvių karo laukė. Ne todėl, kad jie būtų ne-supraptę, ką karas, ypač šių dienų, reiškia. Jie tai gerai suprato. Bet jo laukė todėl, jog karas atrodė vienintelis atvejis, kuris gal duoti progos nusikratyti sovietine okupacija ir atgauti išplėstą laisvę; jei ir nepavyktų atgauti laisvę, tai bent nutrauktų okupanto plačių mastu pradėtą lietuvių tautos naikinimą. Vieniųjų metų būvy į sovietinius kalėjimus buvo sugrūsta apie 12,000 Lietuvos piliečių. Kaune jų buvo kalinama apie 3,700, Vilniuje — 3,200, Šiauliuose — 800, Marijampolėje — 750 ir nemaža Panevėžio, Rokiškio, Praveniškių, Zarasų ir kituose kalėjimuose.

Prieš vykdydami didesnius užsimojimus ar prieš šiaip žymesnius įvykius, okupantai plačių mastu vykdė ir lietuvių suėmimus, kad okupuotoji jiems kaip nors nepasipriešintų ar nepareikštų protesto. Prieš vadinamo "liaudies seimo" rinkimus — 1940 m. liepos mėnesio nakti iš 11 ir 12 d. jie suėmė ir uždarė į kalėjimus apie 2,000 vadovaujančių inteligentų bei kitų veiklesnių lietuvių. Tų pat metų lapkričio 5-6 dienomis, prieš komunistinės revoliucijos Rusi-

joje sukakties šventę, vėl daugiau kaip 600 tokių pat lietuvių buvo suimti ir sukišti į kalėjimus. Didžiausią siaubą lietuviams sukėlė 1941 m. birželio 14 d. pradėtas masinis lietuvių vežimas į Rusiją. Kiekvieną sukrėtė, kai lietuvių pamatė, jog, pavyzdžiui, iš vieno Kauno birželio 15 d. išėjo traukinys su 59 tremtinių pripildytomis vagonais, o rytojaus dieną kitas su 54 tokių pat tremtinių vagonais. Iš Alytaus išėjo 63 vagonų tremtinių ešalonas, iš Vilkaviškio — 81, prie kurių Kaune dar buvo prikabinoti 8 tremtinių pripildyti vagonai ir t.t. Iš viso buvo 871 tremtinių vežęs vagonas.

Ką tuo metu lietuvių pergyveno, gali gerai pavaizduoti "I Laisvę" 1941 m. 8 nr. Studentės slapyvardžiu pasirašiusios autorės straipsnelis "Paskutinis pasimatymas prie užkalto vagonų". Ten rašoma:

Tai buvo gražia saulėta diena, kai Lietuvos margaspalvės plevės dūgė bitės, o lietuvių širdyje slėpėsi didžiulis skausmas. Vaziuojame traukiniu iš Vilnaus į Naująją Vilnią. Zmonių veiduose nevilleis šešėliai. Girdėjau dūsaujant. Akys neramiai žvilgčioja pro vagonų langus. Pravažiuojam pirmą stotį — Pavilniją; antroji bus Naujoji Vilnia. Netenka ilgai laukti. Visi skuba į peroną. Dailromės. Tuoj prieš mūsų akis stoja visas miškas gyvulių vagonų. Vos keletą žingsnių ženge, atsiduriame prie tų nelaimingųjų laisvės ir tėvynės netekusių lietuvių, kurie smurtu vežami į Kazachstaną, Sibirą, Kamčatką. Visi vagonai uždaryti, tik aukštai pro mažutį, aptvertą prekinio vagono langelį ir kai kur pro praviaras duris matyti galvos. Ne vieno veide nesimato "buržujo", bet visuose labai lengva išskaityti liūdesį dėl pamintos žmogaus teisės laisvai gyventi, galvoti ir veikti. Kiekvieno akys matyti žodžiais nenusakomas skausmas, o lūpose — neišreikštas skundas. Pirmasis ešalonas, gal apie 50 vagonų, negailestingai prikimstas žemaičių. Klausime, iš kur esą. Beveik visi pro virbus atstako: "Iš Tauragės, iš Tauragės." Šitokio atsakymo susilaukiame iš visos eilės vagonų. Kiek toliau raseiniškiai. Vargšai žemaičiai... Mūsų akys pasirodo ašaros, tačiau jie neverkia: ir kentėdama, žemaitis moka tylėti, dantis sukaudęs. Tik vienas graudus valzdas mus prislegia besibaigiant ešalonui:

(Bus daugiau)

**MOHAWK
FURNITURE LTD.****PILNAS NAMŲ APSTATYMAS**

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIJIOS APARATAI

SKALBIMO MASINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRUS KILIMAI • ŠALDYTUVAI

VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

SIUVAMOS MASINOS • RAŠOMOS MASINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. O X 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

...Tu Baltiją man primeni
Žuvėdros klykimu,
Gailiai raudos, gyva kol bus,
Sirdis su ja kartu...

V. Smaizienė

Tik prieš keletą savaičių šis — paskutinis V. Smaizienės eilėraščių, dedikuotas Winnipego ežerui, buvo atspausdintas "Dirvoje". O nenuėjusį jį, kad su ateinančiu pavasariu žuvėdros ir vėl sugrįš plasnoti virš jos pamėgto ežero, bet jos širdis jau nebeplaks ir akys nebesidžiaus "bangomis, nušvintančiomis ausros žiedais". Nesuprantama, kodėl žmogus, kuris dirbo tiek daug savo šeimai ir visuomenei, kaip tik tada, kai galėtų pailsėti ir pasidžiaugti savo darbo vaisiais, pašaukiamas į amžinybę. Išgirdę apie a.a. V. Smaizienės mirtį, nuliūdo Winnipego lietuviai. Išreikšdami nuoširdžią užuojautą mirusios vyrui, vaikams ir anūksams bei įvertindami mirusios nuveiktus darbus, jie gausiai atsilankė vakarinėse maldose, laidotuose ir atsiuntė daugelį puokščių gėlių bei vainikų. Gaila, kad tokie nepamirami žmonės išplėšiami iš mūsų tarpo. Gaila taip pat, kad jie būna įvertinami tik tada, kai juos amžinai uždengia karsto lenta.

A. a. Viktorija Smaizienė

Viktorija Smaizienė — Genytė gimė 1907 m. birželio 25 d. Balninkuose, Ukmergės apskr. Jau būdama gimnazijoje pradėjo raikintis literatūriniais gabumais. 1926 m. baigusi "Saulės" mokytojų seminariją, ilgus metus dirbo Aklyų Institute Kaune. 1938 m. perėjo mokytojauti į pradžios mokyklas, kur laisvalaikio organizavo mokinių chorą. Tuo metu ji taip pat daug straipsnių rašė "Lietuvos Aidui" ir kitiems laikraščiams auklėjimo bei šeimoms temomis. Be to, "Tetos Onos" vardu vedė vaikų valandėlę Kauno radijone. Būdama gliauli tautiška susipratusi, a.a. Viktorija priklausė skautų ir šaulių organizacijoms. Skautuose ji vadovavo draugovei, o šauliuose daug dirbo su Martininio choru ir teatro grupe. 1944 m. su šeima pasitraukus į Vokietiją, gyveno Bavarijoje, kur ir toliau tęsė visuomeninį bei jaunimo auklėjamąjį darbą; statė režisavo vaidinimus, vadovavo chorams, dirbo stovyklų moky-

lose ir daug rašė tremties spaudoje.

Į Kanadą — Winnipegą velionė atvyko 1948 m. ir tuoj pat įsijungė į Lietuvos Bendruomenės veiklą. Kai tik į Winnipegą suvažiuo daugiau lietuvių, ji surežisavo ir pastatė vaidinimą "Buhalterijos klaida". Po to sekė 1-2 jos režisuoti vaidinimai kas metai: "Sekminių vainikas", operetė "Viengungiai", montažai (poezijos ir prozos pynės) ir daugelis kitų. Ji buvo viena pirmųjų mokytojų mūsų šeštadieninėje mokykloje. Laisvalaikio mokė jaunimą ir suinteresuotus suaugusius įvairių rankdarbių. Be to, ji pati stilizavo medžių šaknis ir kūrė fragmentus iš spalvotų akmenėlių bei lauzyto stiklo. Šių ir tautinių-meniškų išdirbinių ji paliko pulkui rinkinį. Kurį laiką, nesant Winnipego choro vadovo, ji dirbo su vietos lietuvių dainos mėgėjais. Jos paruošti choristai pirmą kartą pasirodė pusės valandos televizijos programoje 1965 m. Šalia minėtų darbų ir šeimos, kurioje buvo išskirtinai pastebimas idealiai glaudus žmonos ir vyro sugyvenimas, ji ne tik užaugino dvi dukras ir sūnų, bet raskdavo laiko rašyti lietuviškai spaudai. Daugelis Kanados ir Amerikos lietuviškų laikraščių spausdindavo jos straipsnius, eilėraščius ir noveles, už kurias ji keletą kartų yra laimėjusi pirmąsias premijas. Kartais po savo straipsniais pasirašydavo Leontinos Rimvydaitės slapyvardį. Ji taip pat dažnai atstovaudavo lietuviams kanadiečių organizacijų, ypač skautų, susirinkimuose.

A. a. V. Smaizienė turėjo ne vien jautrią sielą, bet ir meilę bei pasiryžimą kiekvienam užsiimtam projektui įgyvendinti. Jos režisuoti vaidinimai, literatūros kūriniai ir rankų darbai buvo puikiai paruošti ir atlikti. Gaila, kad ankstyva mirtis suardė jos planus: norėjo išleisti pluoštą savo rašinių knygų formoje. Savo 65 metų amžiaus sukaikią paminėti planavo atspausdinti vieną apysaką ir vieną eilėraščių knygą vaikams. (Eilėraščių knyga jau buvo beveik paruošta spausdinti, ir atrodo, kad 1972 m. rudenį bus išleista. Šiai knygai velionės dukra Gal būcija piešia iliustracijas). Gal būcija šias knygas ji ir anksčiau paruošus spausdinti, jeigu nebūtų taip mylėjus rankų darbo meno. Jos darbo kambaryje ir dabar stovi pradėti bei įpusėti medžio šaknių, akmenėlių-stiklo stilizacijos rinkiniai, guli sugrupuoti spausdinti rašiniai. Jeigu kaikiurė pasiskundžia, kad gyvenimas nuobodus ir perflgas, tai šios moters asmenybėje, atrodo, ir dviejų gyvenimo amžių būtų buvę permažai.

A. a. Viktorija Smaizienė mirė 1971 m. gruodžio 25 d. Winnipige. Palaidota Visų Šventųjų kapinėse. Tebūnie lengva jai ši, nors negimtoji, bet svinginga Kanados prerijų žemė. Ev. f.

Ką gauna Kanados pensininkai?

Kanados miesteliuose, miestuose ir didmiesčiuose teikiama daug lengvatų sulaukusiem 65 metų amžiaus ir galintiem pristatyti amžių įrodančius dokumentus. Dauguma Kanados miestų turi informacijos centrus, o mažos vietovės informacijas teikia vietinė savivaldybės įstaiga.

Visų pirma reikia priminti, kad Kanadoje kiekvienas, sulaukęs 65 metų ar daugiau, gali skirti lėktuvais iš vieno miesto į kitą papiginta kaina, t. y. už 66.2% ekonominės klasės kainos. Reikia tiksliai pateikti amžių įrodantį dokumentą ir sumokėti \$3.00 už asmens kortelę iš "Air Canada Club 65" arba "Canadian Pacific Airlines Jet Set." Tokie asmenys laikomi atstargniais keleiviais, ir jiems vietos lėktuvuose iš anksto nerezervuojamos. Dėlto jiems tenka laukti laisvų vietų, kurių paprastai netrūksta, išskyrus savaitgalius ir švenčių metą. Daugelis pensininkų klubų rengia ekskursijas į kitas Kanados ir JAV vietas. Tokių klubų Kanadoje yra visur. Nariais priimami visi vyresnio amžiaus piliečiai, norį draugystės, pramogų, ekskursijų.

Kiekvienas skirtingai padeda vyresniems žmonėms. Toronto eismo komisija parduoda jiems bilietus už pusę kainos. Kiti miestai ar didmiesčiai gali ir nieko neimti. Dėlto reikia kreiptis į vietos eismo įstaigas ar savivaldybės įstaiga. Toronte blankai nuolaidai gauti pasimamami rotušėje — IV aukšte (East Tower). Galima kreiptis ir telefonu 367-8701. Tuo atveiu blankai siunčiami paštu. Rotušės įstaiga, gavusi užpildytą blanką, išduoda asmens patapatybės kortelę, kurią reikia parodyti perkant papigintus bilietus.

Kaikiurė bankai taip pat duoda lengvatų pensininkams. Pvz. Montrealio bankas išduoda pensininkams korteles, net ir tiems, kurie nėra jo klientai. Butinio patarnavimo (dujų, elektros, telefono sąskaitos) mokėjimai gali

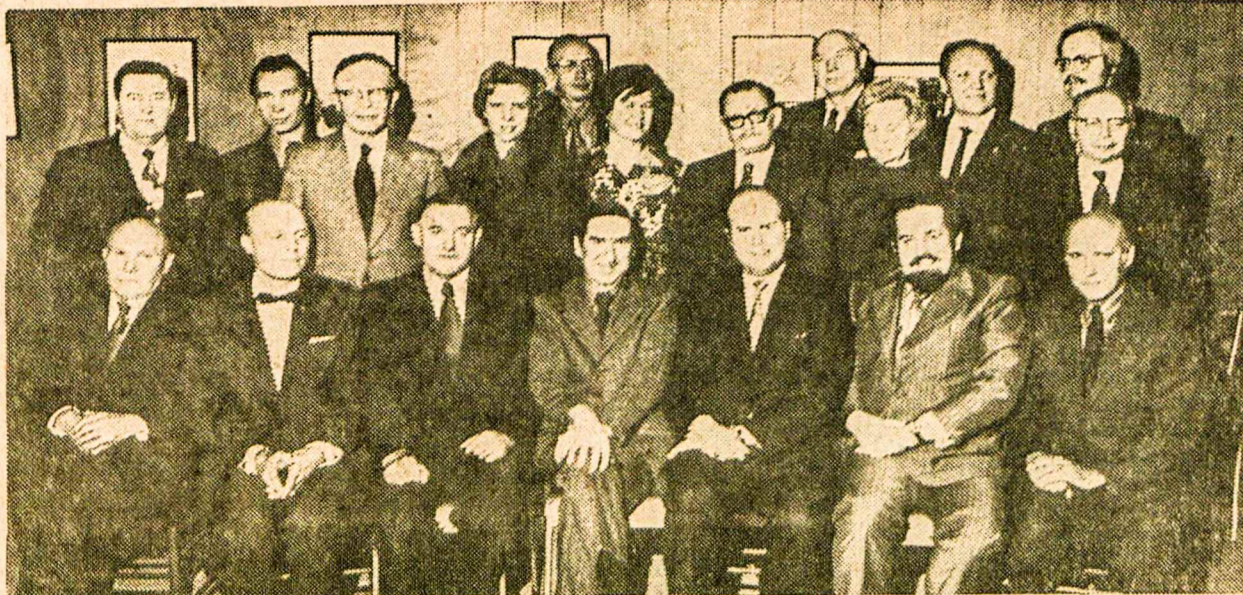
būti jame atlikti už pusę įprastinės kainos. Jei išrašomi čekiai pagal turimas sąskaitas, bankas ima tik pusę normalios kainos.

Net kaikiurios vaistinės duoda nedideles lengvatas pensininkams. Nesivaržykite pasiteirauti. Kanados geležinkelio bendrovė "Canadian National Railways" duoda 25% nuolaidas vadinamom "raudonom dienom", kai vienos linkmės kelionės bilietas paprastame vagone siekia \$9.00 ar daugiau. Geležinkelio bendrovė parduoda bilietus raudonom, baltom ir mėlynom dienom skirtingom kainom pagal savaitės dienas. Pasiteiraukite prie bilietų langelio.

Dauguma Kanados kinoteatru duoda nuolaidas pensininkams, nors nėra vienos kortelės visiem teatram. Pensininkai gali kreiptis raštu arba nueiti į artimiausią kino teatrą, ir kortelė bus išduota tos bendrovės teatram. Patartina nusinėti amžių įrodantį dokumentą. Tos kortelės negalioja specialiem spektakliam, kai vietos būna rezervuotos. "Famous Player" ir "20th Century" bendrovės duoda ta pačią nuolaidą asmenim, sulaukusiem 60 metų ir daugiau. Užrašykite savo vardą, pavardę, adresą, telefono numerį, gimimo datą ir nusiųskite abiem bendrovėm. Netrukus gausite kortelę.

Ontario Place Toronte išduoda pensininkams nemokamus įėjimo bilietus vietoje, jeigu jie įrodo savo amžių. Prie įėjimo yra net vežimėliai invalidams. Ontario Science Centre Toronte įleidžia pensininkus už pusę kainos (50 ct.) ir kiekvieną trečią dieną 2 v. p. p. nemokamai rodo senus filmus.

Kanadoje pensininkams yra specialios kainos teatruose, golfo klubuose, meno galerijose, muzikos centruose. Toronte tuo reikalau kreipkitės ir Community Information Centre 862-0505 ir gausite paštų puikų sąrašą įvairių patarnavimų vyresnio amžiaus žmonėms. Canadian Scene

Baltiečių veikėjų pasitarime Toronte su Kanados federacinės vyriausybės ministru Martin O'Connell, tvarkančiu pilietybės, informacijos ir daugiakultūrius reikalus. Iš kairės pirmoje eilėje: E. Salurand, O. Perro, H. Lupp, ministras M. O'Connell, U. Petersoo, T. Kronbergs, KLB pirm. E. Čuplinskis; antroje eilėje: S. Jokūbaitis, K. Tori, S. Veidenbaum, I. Meiklejohn, KLB Toronto apyl. pirm. J. Karpis, H. Jogi, V. Upeslaciis, M. Randalis, L. Krsta, I. Zemlovskis, K. Tannis, V. E. Gruodis

Vokietijos lietuviai metų savartoje

Vokietijos lietuviams 1971 m. gruodžio mėnuo buvo pilnas įvykių: buvo keletas svarbių bendruomeninių suvažiavimų, amžinybėn iškeliavo prof. dr. Zenonas Ivinskis ir kt.

1. Rinkimų duomenys

Gruodžio 4 Vokietijos LB tarybos rinkimų komisija atidarė balsavimo vokus ir nustatė, kas sekančių 3 metų laikotarpyje spręstų Vokietijos LB reikalus. Kaip jau paskelbti duomenys rodo, Vokietijos lietuviai pozityviai įvertino iki šiol taryboje vykusių darbų ir jiems patikėjo vairuoti Bendruomenės gyvenimą ir toliau. Visai naujai tarybon išrinkti tik 2 asmenys — mokytojai Ričardas Baliulis iš Hamburgo ir Algirdas Palavinskis iš Saaro. Jie abu priklauso tai lietuvių kartai, kuri maždaug prieš 10—15 metų atvyko iš okupuotos Lietuvos Vokietijon. R. Baliulis eilę metų mokėsi Vasario 16 gimnazijoje; iš jos išėjo prieš pat brandos egzaminus, kuriuos išlaikė kitoje mokykloje. Vėliau Hamburgo universitete pasirodė mokytojo profesijai augštesnėse mokyklose, kur dabar ir dirba "Studienrat" titulu. A. Palavinskis buvo mokytojaugė okupuotos Lietuvos pradinėse mokyklose. Atvykęs Vokietijon, kurį laiką dirbo fabrike, vėliau buvo mokytoju ir berniukų bendrabučio vedėju Vasario 16 gimnazijoje, studijavo Saarbrucken universitete ir įsigijo pr. mokyklos mokytojo teises. Dabar mokytojauja netoli savo gyvenvietės Saaro krašte: A. Palavinskis yra Saaro LB apylinkės steigėjas ir jos pirmininkas.

Kalbant apie tarybos rinkimus, negalima nesiminėti, kad balsus skaičiuojant, tarp kitų, stebėtojų teisėmis dalyvavo ir dr. P. Karvelis, kandidatavęs tarybon, bet neišrinktas. Jis mėgino įvesti savo tvarką, bet rinkimų komisijai jo nuomonei nepritarė, reikė nepasitenkinimą, kad su juo nemandagiai elgiamasi. Balsus sukačiavus, dr. Karvelis pareiškė, kad taip tvarkingai praveistų rinkimų jis savo gyvenime nebuvo matęs. Grįžęs namo, tačiau rinkimus apskundė pirmiausia rinkimų komisijai, o šiai skundą atmetus, garbės teismui, reikalaujamas juos panaikinti ir skelbti naujus. Prieš rinkimus jis jau buvo skundęs Vokietijos teismui. Garbės teismo posėdžio dar nebuvo.

2. Stasio Salkauskio minėjimas

Gruodžio 4—5 d. Miunchene Vokietijos Ateitininkų Sendarbių Sąjungos valdyba surengė prof. St. Salkauskio minėjimą jo 30 metų mirties sukakties progą. Dalyvavo nemaža ateitininkų sendarbių ir studentų iš įvairių Vokietijos ir Šveicarijos vietovių, o taip pat ir grupelė moksleivių iš Vasario 16 gimnazijos. Pirmiausia buvo perskaityta ir išdiskutuota prof. dr. Antano Maceinos paskaita "Žmogus kaip Stasio Salkauskio filosofijos centras." (Autorių negalint dalyvauti, paskaitą perskaitė VASS pirmininkas dr. Jonas Norkaitis). Prof. Maceina mėgino atsakyti į klausimus: "Kuo Salkauskis mums — jaunuose ir senuose — tebėra gyvas? Ka jis mums tebesako? Kuo jis išliko ir išlikęs mūsų minties istorijoje?" Metodiskai paskaita buvo padalinta į dvi dalis: a. filosofija kaip žmogaus būsenos ir b. filosofija kaip žmogaus ugdymas. Pirmoje dalyje A. Maceina primena, kad mums jau įprasta vadinti Salkauskį didžiausiu mūsų tautos filosofu, tačiau kartu nustebi, kad Salkauskis filosofijai kaip specialybei tiek savo mokymu, tiek ir savo raštais buvo labai mažai atsidėjęs. Pagal Maceiną, Salkauskis tapo mūsų samonėje didžiausiu lietuvių tautos filosofu, nes jis kaip nė vienas kitas lietuvių mastytojas buvo pavertęs filosofiją žmogiškąja savo būseną, atseit, Salkauskis gyveno filosofikiai. Šis A. Maceinos teigimas diskusijose ir susilaukė daugiausia abejo-

KUN. BRONIUS LIUBINAS

nių. Buvo apgailestaujama, kad, nesant autoriaus, kilusieji neaiškumai negalėjo susilaukti autentiško atsakymo.

Antrojoje paskaitos dalyje nagrinėtas Salkauskio visuomeniškai pedagoginis indėlis. Rasta, kad Salkauskio filosofija buvo žmogaus ugdymas ir todėl jis sprendė nuolat iškilančias šio ugdymo problemas.

Vakare prof. dr. Juozas Eretas skaitė paskaitą "Salkauskis bei legendos." Klausytojų tarpe dabar buvo matyti ne tik ateitininkų, bet taip pat nemažas būrys šiaipjau Miuncheno ir aplinkinių vietovių lietuviškosios visuomenės. Prof. Eretas vaizdžiai atskleidė Stasio Salkauskio asmenybę, pradėdamas nuo jo kilmės, atpasakodamas jo studentavimo laikus, primindamas vedybas, kuriomis daug kas buvo nepatenkinti ir net buvęs sudarytas komitetas Salkauskį nuo šio "nefininkamo" žingsnio sulaukyti. Plačiai sustojė prof. Eretas prie Salkauskio kaip ateitininkijos vado ir prie Salkauskio gyvosios dvasios sąjūdžio gimimo. Taip pat pabrėžė, kad 1939 m. St. Salkauskis Lietuvos universiteto rektorium buvo išrinktas absoliučia dauguma jau pirmuoju balsavimu. 1940 m. visą Salkauskio veiklą sugriovė bolševikinė okupacija. Prieš mirtį Salkauskis panorė nešioti naują pavarde, nes senoji jam atrodė permažai lietuviška ir gyvenimo nudėvėta. Paėmęs iš tėvo pavardės pirmą ir iš motinos paskutinius du skiemenis, pasivadinęs "Saltautu". Kadangi jis naująją pavarde norėjo įamžinti mūsų kultūros istorijoje, jis žmonai pradėjo diktuoti ir naują veikalą. 1941 m. gruodžio 4 d. mūsų filosofas, Salkauskis užgimęs, mirė Saltauto pavarde.

Dienos užsklandai išklausyta iškiliosios kanadiškos lietuvių tės, Miuncheno ir eilės kitų miestų operų solistės Lilijos Sukytės lietuviškų dainų ir arijų koncertas. Visi žavėjosi augstu dainos lygiu, o rengėjai džiaugėsi, kad ir koncerto dalyje reikėsi ateitininkijos žmogus.

Sekmadienį vysk. dr. L. Deksnys, kartu su 4 lietuviams kunigais (prel. dr. J. Aiviza, dr. P. Čeliesius, V. Damijonaitis ir B. Liubinas) atlaikė Mišias ir pasakė pamokslą, jo centran pastatydamas prof. Salkauskį. Visa šventė baigta jaukia ateitininkiška puota Vokietijos lietuvių katalikų sielovados direktoriaus prel. dr. Jono Avizos patalpose.

3. Bendruomenės veikėjų suvažiavimas

Gruodžio 10—12 d. d. Vokietijos LB valdyba buvo sukvietusi pasitarimams Vokietijos LB apylinkių vadovus, mokyklų mokytojus, VLB tarybos referentus ir VLB valdybos įgaliotinius prie kraštų vyriausybų. Posėdžiams pirmininkauti išrinktas pirm. Vytautas Bernotas, o sekretoriauti Koelno apylinkės valdybos sekr. Petras Veršelis. Pagrindinę paskaitą skaitė VLB tarybos referentas veiklos planavimui Vincas Bartusevičius. Jis kėlė klausimą, kokią Bendruomenę kūrė jos steigėjai, kokia ji yra šiandien ir kokia turėtų būti. Pastebėjo, kad pagal Lietuvių Chartą LB yra ne draugija, bet tautinė bendruomenė. Ir šiandien tos pačios nuomonės tebesilaiko JAV-bių ir eilės kitų kraštų LB vadovai. Tačiau praktikoje to tikslu niekur nepasiekama. Lietuvių Charta yra daugiau deklaratyvus, negu normatyvus dokumentas. Pagal jos duotą aptarimą, LB būtų galima pavadinoti lietuviška visuomene. Paskaitininkas nurodė, kad kaikienu siūlomas valstybės piliečio ir LB nario savokų gretinimas nėra tikslus. Valstybės piliečio sąvoka ir pareigos labai aiškos, o LB, jei jos nelaikyti draugija, nario ir net išveivijos lietuvių sąvokos labai miglotos. Tiksliau tariant, LB visuotinumą pasireiškia tuo, kad jai gali priklausyti

kiekvienas save laikąs lietuviu ir sutinkas išpildyti bent minimalias organizacijos nustatytas sąlygas.

Kol kas nesą aiškumo LB santykiuose su kitomis lietuvių organizacijomis bei institucijomis. Esąs nesusipratimas LB įsijungti į VLIKą, ALTą ar kokias nors kitas organizacijas. Turėtų būti priešinai, nes LB turinti pačią plačiausią bazę. V. Bartusevičius svarstė, ar gera LB atjungti nuo betkokios partinės politikos. Paskaitininkas būtų linkęs remti LB sambūrius panašius į partijas, bet randa, kad senosios partijos čia netiktų. Reikėtų naujų sambūrių, naujų srovių, kuriose būtų išryškinti išveivijos uždaviniai ir būdai juos įgyvendinti.

LB uždavinius apsprendžia du faktoriai: a. praregėjimas, kad grįšti į Lietuvą neįmanoma, ir b. konstatavimas, kad lietuviybė išveivijoje netarsta, o menkėja. Tai liūdną faktorial, bet dėl jų negalima nuleisti rankų. Išveivijos uždaviniai turi du aspektus: politinį ir kultūrinį. Politinis reiškiasi reikalavimu Lietuvai laisvės, o kultūrinis — pastangomis išlaikyti lietuviybę sekančiose kartose. Pagrindinis Bendruomenės veiklos laukas yra apylinkė ir šeima, o priemonės — organizacijos, vasaros stovyklos, mokyklos. Reikia įieškoti naujų formų.

Paskaitoje iškeltos mintys sukėlė gyvas ir pozityvias diskusijas. Vėliau sekė suvažiavimai dalyvaujantių apylinkių vadovų praešimais. Tokių buvo 17. Praešimus padarė taip pat 4 mokyklų mokytojos, 5 VLB valdybos įgaliotiniai prie kraštų vyriausybų, 5 VLB tarybos referantai, VLB jaunimo sekcijos pirmininkas A. Smitas, visi 3 VLB valdybos nariai, VLB tarybos rinkimų komisijos narys Klemensas Zakis ir Vasario 16 gimnazijos direktorius Vincas Natkevičius. Sekmadienį suvažiavimo dalyviai pasimeldė kartu su Vasario 16 gimnazijos moksleiviais ir kartu su jais papietavo. Suvažiavimo darbus apžvelgė VLB valdybos pirm. inž. J. K. Valiūnas ir pakvietė jį užbaigti Tautos himnų.

4. Jaunimo seminaras

Vokietijos LB jaunimo sekcija metų užsklandai suruošė jaunimo seminarą gruodžio 28 — sausio 2, Koenigswinteryje, netoli Bonnos, skirtą pasirošti antrajam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui. Į suvažiavimą buvo pakviesti 47 jaunuoliai, atvyko virš 20. Atidžiai išnagrinėta numatytoji jaunimo kongreso programa, aptartos sąlygos dalyvauti tame kongrese Vokietijos lietuvių jaunimui, paruoštas klausimų lapas kongreso delegatams išrinkti. Galutinį žodį čia tars Vokietijos LB taryba, o jai kandidatus su savo rekomendacija pristatys jaunimo sekcijos valdyba per VLB valdybą. Išrinkta jaunimo sekcijos nauja valdyba škart iš 5 asmenų, nes numatoma daugiau veiklos. Jaunimo sekcijos pirmininke dabar yra dr. Birutė Paltarokaitė iš Mainzo, vicepirmininku stud. Petras Veršelis iš Bonnos, sekretore Kristina Sutkaitytė iš Andernacho, išdinininku stud. Andrius Smitas iš Bonnos ir reikalų vedėju kun. Vingaudas Damijonaitis iš Buchschlago, netoli Frankfurturo. Partities šiai valdybai netrūks, nes joje yra abu iki šiol buvę jaunimo sekcijos pirmininkai: kun. Damijonaitis ir A. Smitas. Vokietijos LB valdybai jaunimo sekcijoje atstovauja Vasario 16 gimnazijos abiturientė Romana Zutaaitė. Posėdžių metu buvo pakviestas kalbėti prof. Adolfas Damašius, atvykęs į prof. Ivinskio laidotuves. Prof. Ivinskio laidotuves dalyvavo visi suvažiavusieji jaunuoliai. Suvažiavime pamaldas laikė ir pamokslus sakė kun. V. Damijonaitis ir kun. B. Liubinas. Šalia nuolat Vokietijoje gyvenančių lietuvių jaunuolių suvažiavime dalyvavo taip pat keletas laikinai čia atvykusiųjų iš JAV-bių. Reikia pasakyti, kad tarpe

Neatrodo, kad buvo Kalėdos...

AL. GIMANTAS

Nekartą teko praleisti Velykas pietuose, bet vis viliojo galimybė švesti Kalėdas Floridoje — be sniego, be šalčio. Ir kai gruodžio vidury pasukome į pietus, autovežimio šildytuvąs dirbo išsiuoses, bet, pasiekus pietinę Georgijos valstijos dalį, įvyko gana staigus oro pasikeitimas, ir ne šildymą, bet šaldymą teko įjungti, nes saulė stūmė termometro rodyklę 80° pusėn. Visur žalia, vėslu, žydi medžiai, krūmai, gėlės. Vietiniai tvirtina, kad to žydėjimo ir lyginti negalima su vasara, bet šiauriečiai pilnai pakanka ir dabartinės gamtos spalvų mozaikos. Atskiros vietovės pasipuošia kalėdinėmis dekoracijomis, šviesomis. Linguoja palmės, blizga šventinės eglutės, Kalėdų seneliai, skamba kalėdinė muzika. Keista, neįprasta, skirtinga.

Tirštas autovežiminių judėjimas. Daugelyje apstojimo vietų beveik standartinė iškaba — "No vacancy!" Tai reiškia, kad vasarnamį turėjai užsisakyti žymiai anksčiau, kitaip galimybės menkos — juk masė šiauriečių traukia Kalėdoms Floridon.

Gruodžio 19, sekmadienį, buvo planuojamas iš erdvių centro Čape Kennedy komunikacijos reikalams skirto tarptautinio dirbtinio žemės palydovo iššovimas. Negalėjome praleisti tokios progos. Vakaro išvykome į Cocoa Beach (nuo mūsų apstojimo vietos — geras pusšimtis mylių), iš kurio puikiai matyti iššovimo aikštė, a p t a r n a v i m o bokštas ir šalia jo didžiulė balta "Atlas-Centurion" raketa, galinti prožektoriu apšviesti tamsiame vakaro fone. Viskas matosi paprasta akimi, o su žiūronais — visiškai aiškiai ir beveik iki smulkmenų. Blykčioja rajone raudonos įspėjamosios šviesos. Pasiruosiusios raketos sekimui pusiau atidarytą kupolų sekimo stotys. Ore skraido kariniai helikopteriai, pasiruosę įvairiems netikėtumams. Nekantrus žiūrovai, prie ausų prisipispaudę radijokus, klausosi tiesioginės transliacijos iš kontrolės būstinės.

Maži sutrikimai atideda iššovimą dešimčiai minučių, penkiolika, geram pusvalandžiui. Pagaliau sulaukėm... Įtampa ir susijaudinimas kyla... Lygūs, ramūs skaičiuotojo balso ai-

dai... 5, 4, 3, 2, 1, 0... Staiga horizontas nušvinta "nežemiška", nepaprasto ryškumo oranžinė-rausva ir ružava šviesa — gali skaityti laikraštį... Pamažu, vis greitėdama, raketa kyla... Dingai ir pribloškiančiai ugninė jos uodega spjauoda ugnies liežuvių. Žiūrovai nepaprastą vaizdą palydi "go, baby, go..." Kiti rankomis ploja. Šviesos aureolė aplinkoje lyg ir mažėja, kartu ir jos intensyvumas. Matosi raketos trajektorija — ji nekykla stačiai į dangų, bet tam tikru lanku. Jau mūsų pasiekė ir viską drebinas dundėjimas, lyg šimtai garvežių lėktų čia pat pro šalį. Garsas siekia iš visų pusių lygiai, tartum nežinotum iš kur išeina. Raketa pasiekia ir dingsta neperdidžiausiam debesy. Ne, nedingsta, nes jos ugninė šviesa prasiveržia ir pro debesies sluogsnius, lyg pro verdančią, kunkuliuojančią garų masę su visais atspalviais. Atsiskiria antroji raketos dalis, pasigirsta lyg ir mažas sprogimas — išdegusi pirmoji dalis krinta vandenynan, darba tęsia antrasis variklis. Tuo tarpu raketa panašėja į kometa, skriejančią dangaus skliautu. Ji jau tokia maža, kaip žvaigždė, kuri įsimašo tarp dangaus kūnų ir dingsta.

Kūliaujame su šalimais apstojusiais iš Vašingtono atvykusiais inž. St. Bačkaio šeima. Kasdien maudomės vandenynne ar vasarnamio plaukykloje. Kalėdų pirmos dienos temperatūra — 84°. Atlanto vanduo — 76°. Kita proga aplankome pastoviai įsikurusius ar atostogų atvykusius pajūstamus tautiečius Lake Worth ir Hollywood Beach vasarvietėse. Vienai parai išvykstame į pietinės Floridos salų grandinę, kurių paskutinią — Key West, vos 90 mylių nuo Kubos.

Visur turistų antplūdis, turistų žmonių ir automobilių, Florida auga, plečiasi, nebeatpažįsti vietų, vos prieš pusantrų metų matytų. Labai daug aukšnio amžiaus sulaukusių, gal kiek ir nuo metų naštos palinkusių, bet šiaip jau žvalių ir judrių.

Saulės atokaitoje besikaitinant, besimaudant, neįmanoma ir patikėti, kad tai Kalėdų laikas, o ne pasaka, kuri, kaip ir visos pasakos, turi aiškią pabaigą.

ARGENTINOS LIETUVIŲ VEIKLA

ROSARIO. — Šios vietovės Lietuvos Bendruomenė įsisteigė 1950 m. sausio 7 d. Neturėdama nuosavybės, veikia prie T. T. marijonų, kur ir vyksta pagrindinė veikla. Per 22 metus ši organizacija atliko daug įvairaus darbo, rengdama minėjimus, parengimus, dalyvaudama Argentinos valstybinės šventės bei minėjimuose. Per šį laikotarpį buvo jos pirmininkais: K. Liutkevičius (mirus), S. Špilbičius (m.), V. Senūnas, Z. Stasevičius (m.), kun. K. Vengras (mirus), Bendruomenės kūrėjas, V. Makauskas, A. Latėnas, A. Švarlys, A. Samanaukas (m.), A. Lukošius, M. Klimas, I. Papeckys. Iš jų jau 5 amžinybėje. Kiekvienas pirmininkaujantis turėjo didelę ir nelengvą pareigą išskirti Rosario Lietuvių Bendruomenės vardą ne tik Argentinoje, bet ir užsieniuose — Kanadoje, Jungtinėse Amerikos valstybėse ir kitur.

J. Papeckys

Argentinos Rosario Lietuvių Bendruomenės 1971—1972 metų valdyba. Pirmoje eilėje iš kairės: J. Plepienė — narė, P. Daugis — vicepirm., L. Samauskienė — sekr., J. Papeckys — pirm., E. Gruzdienė — narė, M. Klimas — revizijos kom. pirm.; antroje eilėje: A. Latėnas — mokesčių rinkėjas, J. Guzas — išdinininko pad., N. Kabačiūkas — rev. kom. narys, T. Plepys — išd., A. Matulis — rev. kom. narys, U. Vinciušienė — narė, V. Senūnas — sekr. padėjėjas

abiejų grupių ryškių skirtumų neišliko. Galima net teigti, kad vieni kitus gražiai papildė. Reikia neužmiršti, kad ir "Jaunimo Žodžio" redaktorių tarpe yra JAV-bių lietuvių Teresė Bogutienė.

5. A. a. Martišienė ir Mikalauskas

1971 m. gruodžio 31-ją Dortmundunde mirė Ona Martišienė. Ji priklausė tai lietuvių kartai, kuri į Vokietiją atvyko dar prieš pirmąjį pasaulinį karą. Martišienė (vyras mirė prieš kelerius metus) buvo vieni iš kūrėjų ir vadovų Dortmund lietuvių draugijos,

kuri 1971 m. paminėjo savo veiklos 50-metį. Velionė Ona yra buvusi taip pat ir Vokietijos LB Dortmund apylinkės pirmininke. Jų šeimoje lietuviškumas perduotas ir trečiajai kartai — O. Martišienės vaikaitis Jonas Sonas 1971 m. baigė Vasario 16 gimnaziją. Antanas Mikalauskas buvo Romovus gyventojas. Išėjęs į pensiją, jis čia apsigyveno ir talkino įvairiuose ūkio darbuose. Būdamas labai taupus, sudėję nemažą pinigų, kurių didelę dalį testamentu užrašė Vasario 16 gimnazijai. Mirė 1972 m. sausio 2 d. Weinheim ligoninėje. ELI

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

MIRĖ PROF. V. RUOKIS

1971 m. gruodžio 26 d. Kaune mirė ilgametis Lietuvos žemės ūkio akademijos dirvožemio katedros vedėjas prof. Viktoras Ruokis. Vėlonis buvo gimęs 1885 m. Daubariskėje prie Ignalinos, baigęs Odesos universiteto chemijos fakultetą ir Maskvos žemės ūkio institutą. Jį išgarsino Lietuvos dirvožemio atlikti tyrimai, parašyti vadovėliai „Neorganinė chemija“, „Analitinė chemija“, „Organinė chemija“, veikalai „Dirvožemio mokslas“, „Pietų Lietuvos dirvožemiai“, „Kristalografija, mineralogija ir petrografija“, „Kristalografija ir optinė uolienų mineralogija“. Prof. V. Ruokis tapėgi yra paskelbęs 1930 m. pagal reljefą, mechaninę sudėtį ir drėgmės režimą atliktą Lietuvos dirvožemio klasifikaciją, 1936 m. paruošęs ir išleidęs Pietų Lietuvos dirvožemių žemėlapi. Žemės ūkio akademijos dirvožemio katedrai pokaryje vadovavo iki 1968 m. Iš akademijos Akty salės Noreikiškės vėlonies palaikai buvo palydėti į Petraiščių kapines.

LAUKIA STUDENTŲ

1971 m. gruodžio 23 d. laidoje „Gimtasis Kraštas“ vėl paskelbė paskalbėjimą su Vilniaus universiteto rektoriumi prof. dr. J. Kubiliu apie išeivius lietuvių studijas šiame mokslo židinyje. Tai jau pakartotinis kvietimas studijuoti, siekti mokslo laipsnio ir tobulintis Vilniaus universitete. Šį kartą visiskai neminima ankščiau pabrėžta „pažangiųjų“ veikėjų bei jų laikraščių redaktorių rekomendacija, bet reikalaujama užpildyti anketa, iš kurios turi paaiškėti kandidato ideologinis veidas. Siūloma rašyti tiesioginį pareiškimą rektoriumi prof. dr. J. Kubiliu, pridėdant išieito mokslo pažymėjimo kopiją, gydytojo išduotą sveikatos liudijimą, anketa, šešias nuotraukas. Smulkesnį informaciją prašoma teirautis Sovietų Sąjungos atstovybėse, kur tur būt paaiškės ir tos pakankamai paties prof. dr. J. Kubiliu, pridėdant anketo klausimai. Studentams ir lietuvių kalbos kurso klausytojams žadama duoti mėnesinį 90 rublių stipendiją, siekiantis mokslo laipsnio — 100 rub., norinties pagerinti moksline kvalifikacija — 150 rub. Gerai nemokantiems lietuvių kalbos bus surengti specialūs kursai. Stipendijų 90—150 rub. suma yra didelė Lietuvos mastu, prašant daugelio mėnesinį uždarbi. Tą patį dieną, kai prof. dr. J. Kubilius „Gimtąjame Krašte“ kvietė išeivius studentus, „Komjaunimo Tiesa“ paskelbė J. Urbiko pranešimą iš Vilniaus universiteto: „VVU teisės mokslo fakulteto studentai, vadovaujami dėstytojo P. Pečiūgos, surengė moksline ateitinę konferenciją „Vatikanas ir antikomunizmas“. J. Siurblys, G. Vitkevičiūtė, A. Sirvydis ir kiti studentai skaitė referatus apie tarptautinio klerikalizmo įtaką Lietuvos katalikų dvasininkijos politinei orientacijai, Vatikano klasini priešinguma komunistui“. („KT“, 1971. XII. 23). Tokias „moksline“ konferencijas ateizmui skieisti turėtų rengia ir kiti fakultetai, kuriuose tektų studijuoti ir tobulintis išeivijos lietuvių jaunimui.

SVETAI IS BALTSTOGES

Vilniuje dvi dienas viešėjo Baltstogės vaivadijos kompartijos komiteto sekret. V. Juškevičius, propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas V. Averas. Pokalbiuose dalyvavo vilniškės kompartijos centrinio komiteto sekret. A. Barkauskas, užsienio ryšių skyriaus vedėjas F. Strumilas, pavaduotojas A. Petraitis, draugystės ir

kultūrinių ryšių pirm. R. Petrauskas, Lazdijų rajono kompartijos komiteto sekret. K. Stoncelis. Dėmesio centre buvo du planuojami bendri minėjimai — Sovietų Sąjungos penkiasdešimtmečio ir Lietuvos draugystės ryšių su komunistine Lenkija dešimtmečio. Sutarta keistis specialiomis delegacijomis šioms progoms. Šiaip didžiausios pastangos tuose draugystės ryšiuose bus skiriamos sovietų kompartijos XXIV, vilniškės kompartijos XVI ir lenkų kompartijos VI suvažiavimų propagavimui ir kažkokiam „proletarinio internacionalizmo“ klausimam.

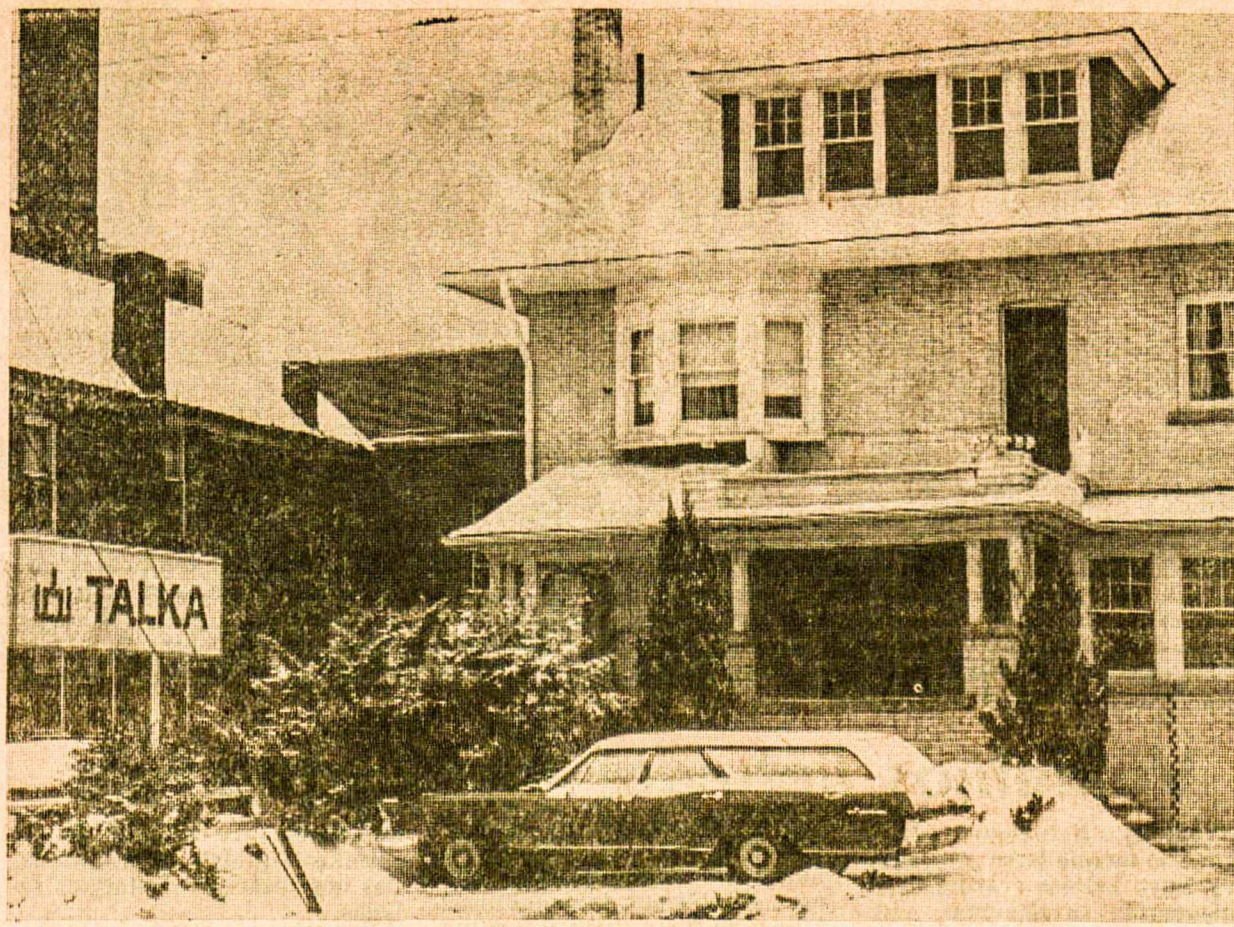
ATSTOVYBĖ MASKVOJE

Marina Baublėnė „Literatūros ir Meno“ 1971 m. 49 nr. paskelbė pasikalbėjimą su Stanislovu Jaruševičium, kuris yra nuolatinis vilniškės valdžios atstovas prie Sovietų Sąjungos ministerių tarybos. Apie darbą Maskvoje jis pasakoja: „Seši dirbantys mūsų atstovybėje konsultantai pasiskirstę pareigas pagal įvairias liandies ūkio sritis. Tiesa, toks pasiskirstymas nedaug tepalengvina mūsų konsultantų darbą. Juk vienam žmogui, sakysim, tenka rūpintis visais klausimais, susijusiais su kapitaliniais idėjimais, su respublikos pramonės, žemės ūkio, energetika, melioracijos darbais, pagaliau su kultūra. Tai daugybė įvairių problemų, reikalaujančių bendros orientacijos, žinių apie respubliką, konkrečius jos poreikius. Norėčiau priminti, kad mūsų darbas daug priklauso nuo to, kaip klausimą išspręsti yra pasiręmusi respublika. Jeigu visi raštai deramai sutvarkyti, įtikinamai pagrįsti faktais ir skaičiais, ir mums lengviau juose susigaudyti, suvokti dalyko esmę, lengviau referuoti aukštesnėms organizacijoms. Be abejo, tai pagreitina ir sprendimą. Per mūsų rankas praeina visi mūsų respublikos ir dauguma Tarybų Sąjungos vyriausybinių nutarimų ir jų projektų, mes sekame LT SR Ministrų Tarybos siuntų kelią, jos pakeičiamų vykdymą...“ Susidaro įspūdis, jog ta atstovybė turi labai ribotą galią, jeigu S. Jaruševičius seka ne vilniškės „ministrų“ tarybos reikalavimų, o tik pakeičiamų vykdymą. Jis taipgi nusikandžia per mažoms atstovybės patalpoms. Atstovybės žmonės domisi lietuviams studentams Maskvoje, bet neturi salės, kur jie visi galėtų susirinkti filmams, koncertams, platesnio masto pokalbiams. Lengviau sekasi įgyvendinti pačių atstovybės darbuotojų pasirinkti kitą uždavinį — senųjų komunistų kapų puošimą gelėmis Maskvoje, Pamaskvoje ir net Riazanėje. Paminklų susilaukė V. Mickevičius-Kapuskas, P. Eidukevičius, gen. F. Zemaitis. Atstovybės pastangomis buvo suburti prieš Lietuvos nepriklausomybę 1918-19 m. kovoję senieji lašėviki, įsteigta „istorinė sekcija, tirianti Lietuvos revoliucinę praeitį“. Ta revoliucinė praeitis, aišku, tėra komunistinė, paranki Maskvai.

AUGŠČIAUSIASIS TEISMAS

Vilniškės augščiausiosios tarybos pirm. M. Šumauskas ir sekret. S. Naujalis 1971 m. gruodžio 10 d. savo parašais patvirtino tarybos išrinktą augščiausiąjį teisumą bei jo liaudies tarėjų. Teismo pirmininku skelbiamas Albinas Likas, pavaduotojai — Mykolas Čapskis ir Juozas Žvirblis, nariais — 31 asmuo. Beveik visi jie yra lietuviai, išskyrus rusę Niną Kundaralovą, rusą Nikiforą Kudrečevą, lenkę Teresą Jevdeič ir žydą Sallamona Žimana. Daugiau rusiškų pavardžių matyti ilgame kelių šimtų augščiausiojo teismo liaudies tarėjų sąraše.

V. Kst.

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvo „Talka“ naujai įsigytas namas, kurin persikėlė bankelio raštinė

HAMILTON

„TALKA“ ISIGIJO NAMUS.

Daugiau kaip prieš trejus metus visuotinis bankelio narių susirinkimas pareiškė norą įsigyti nuosavus namus. Tam tikslui išrinko komisiją, kuri per tą laiką vis įieškojo pirkti bankeliui tinkamų namų. 1971 m. pabaigoje buvo gautas pasiūlymas pirkti dabar įsigytus namus. Visais atžvilgiais namai pilnai atitiko bankelio reikalavimus. Jie yra centrinėje vietoje — Main St. 830 East. Prie namo iš gatvės galima pastatyti 4 automobilių, o užpalkaliniame sklype — 10. Be to, yra dvigubas garažas. Sklypas paruoštas automobiliams pastatyti. Pirmame name augstų yra bankelio įstaigos — laukdamasis, raštinė, vedėjo kabinetas, posėdžių kambarys, virtuvė ir viešieji patogumai. Visos patalpos naujai įrengtos ir specialiai pritaikytos bankelio reikalams. Antros ir trečios namo augštai yra išnuomojami; turi visai atskirus soninius įėjimus. Tuo būdu namas pats save išnuomos pilnai išlaikys. Šis pirkinybus buvo atsitiktinai rastas už \$35.000. Žinoma, teko dar išiešti pinigų remontams, pertvarkymams ir autoaiktės įrengimui. Be to, bankelis išsigijo visai naujus baldus, nes senieji jau buvo visai nusidėvėję (buvo parduoti). Žinoma, šitos nuosavybės įsigijimui yra didelės žingsnis pirmyn. Bankeliui netekus kaitalioti vietos ir būti nuomininku svetimos patalpos. Bankelio narių remiamas bankelis gražiai auga ir stiprėja. E. Sudikas, „Talkos“ valdybos pirm.

VASARIO 16 GIMNAZIJAI

remti būrelio vadovas St. Dalius surinko iš būrelio narių — rėmėjų įnašus už 1972 m. Sumokėjo už pusę metų po \$6: V. Kazlauskas, P. Lesevičius, A. Mingėla, T. Mureika, M. Repėčka, E. Sakavičienė, I. Varnas. Už sėdimus metus po \$12: L. Bacevičius, J. Bulionis, P. Bulskis, St. Dalius, A. Diršė, dr. A. Gailius, B. Grajauskas, B. Grinius, A. Jankūnas, M. Juodis, St. Kačinskas, A. Kaušpėdas, J. Kristolaitis, E. Kronienė, dr. V. Kvedaras, Alf. Kybartas, Vl. Kybartas, E. Lengnikas, E. Lengnikienė, V. Leparskas, J. Liaugminas, A. Liaukus, J. Mikšys, K. Mikšys, V. Miškinis, V. Narkevičius, A. Pilpavičius, Z. Pullanauskas, F. Rimkus, R. Rimkevičienė, P. Sakalas, L. Skripkutė, A. Stasevičius, SLA 72 kuopa Hamiltone, J. Svilas, A. Šilinskis,

mons. dr. J. Tadarauškas, J. Tarvydas, A. Tėvelis, dr. O. Valaitienė, J. Valevičius. Vienkartines aukas įteikė: E. Kronienė \$1, Lydija Šilinskis \$10, J. Steiblys \$5, N. Zabulionienė \$3. Nuo 1972 m. sausio 1 d. pasitraukė iš būrelio narių N. Navickienė, išbuvusi būrelio nare 1 metus. Mirė P. Savickas, išbuvęs būrelio nariu 6 metus. Į rėmėjų eiles įsijungė A. Patamasis ir E. Vembrė, kurie sumokėjo už visus metus po \$12. Tuo būdu šį dvigubą būrelį dabar sudaro 50 narių. Surinkti įnašai ir aukos \$577 š. m. sausio 4 d. įnešti į Salpos Fondo sąskaitą „Talkoje“ išsiųsti gimnazijon Vokietijoje. Nuo būrelio įsteigimo 1965. IX. 1. iš viso surinkta ir išsiųsta Vasario 16 gimnazijai \$3.034. Nuoširdžiai dėkoju visiems būrelio nariams, naujai įsijungusiems ir pavieniams aukotojams.

KLB SALPOS FONDO CENTRO

KOMITETAS, kuris eina ir Hamiltono apylinkės Salpos Fondo pareigas, vėl perėmė Vasario 16 gimnazijos rėmimą ir naujų būrelių organizavimą. Hamiltono rėmėjų būrelio vadovas St. Dalius įėjo narių į Salpos Fondą ir š. m. sausio 6 d. išsiuntė surinktus pinigus Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje. Iš viso išsiųsta \$695. Juos sudarė: St. Dalius būrelio narių rėmėjų įnašai už 1971 m. antrą pusmetį \$48, už 1972 m. pirmą pusmetį \$558 ir aukos pavienių asmenų \$19. Taip pat gauti įnašai A. Radžiaus Otavoje, kuriai vadovauja rėmėjų būrelis — \$70. Tuo būdu susidarė \$695.

St. J. Dalius, būrelio vadovas

MERGAICIŲ CHORO „AIDAS“

tėvų rėmėjų susirinkimas įvyks sausio 23, sekmadienį, 4 v.p.p., parapijos salėje. Bus svarstomi svarbūs choro reikalai: uniformos išsigijimas, plokštelės išleidimas, ekskursija į Vakarų Kanadą, išvyka į Niujorką ir kitai. Todėl visi tėvai kviečiami dalyvauti. J. P.

BENDRUOMENĖS VALDYBA

po savo gerai suorganizuoto ir pasisekusio N. Metų sutikimo vakaro paskyrė Kanados Lietuvių Fondui \$200.

„T. ŽIBURIŲ“ REDAKTORIAUS

laiškas atspausdintas „The Spectator“ dienraštyje. Laiške dėkojama dienraščiui leidėjams už įdėtą aprašymą apie religinį persekiojimą Lietu-

voje ir ištraukas iš kun. A. Šeškevičiaus kalbos sovietiniame teisme. Tai paskatinimas, kaip mes visi turėtume reaguoti į kanadiškoje spaudoje pasirodžiusias žinias apie Lietuvą.

ALFONSAS PATAMIS

— naujasis Tautos Fondo skyriaus pirmininkas. Tas pareigas jis perėmė iš čia dvejus metus sėkmingai skyrusių vadovavusio J. Stonkaus. Naujasis pirmininkas yra verslininkas, kuris visą laiką taip pat aktyviai reiškiasi daugelyje lietuvių organizacijų. Jo pavarde yra lengva surasti betkokiame aukotojų sąraše, nes jis lietuviškam reikalui dažniausiai skiria didžiausią sumą. Pareigų perėmimo posėdy KLB apyl. pirm. K. Mileris palinkėjo naujam pirmininkui sėkmingo darbo, o J. Stonkui padėkojo už gerą mūsų apylinkės atstovavimą aukų laisvės kovai rinkime.

ALTA IS ČIKAGOS ATSIUNTE S.

Pilpavičiui lapus rinkti parašus peicijai, kuri bus įteikta JAV prez. R. Niksonui ir Jungtiniams Tautoms dėl Lietuvos okupacijos, religinio persekiojimo Lietuvoje, lietuvių laisvo apsisprendimo teisti paneigimo ir dėl brutalios Simo Kudirkos laikymo kalėjime. Bendruomenės v-ba žada talkinti — rinkti parašus per Vasario 16 minėjimą.

SPORTO KLUBAS „KOVAS“

ruošiasi savo kaukių balui vasario 12 d. Jaunimo Centro salėje. „Graham“ viešbučio savininkas P. Seniūnas, „Moosehead House“ sav. Aqt. Diršė ir Alf. Pilpavičius jau paskyrė laimės staliukus. Vertinga dovana loterijai yra gauta iš „Knight“ prekybos sav. A. Pilpavičia. Kaukių laimėtojas premijas pinigais yra davę viešbučių savininkai Ant. Tėvelis ir Alf. Kybartas. Yra pasamdytas visų mėgstamas „Hi-Lites“ orkestras. „Kovas“ — viena gausiausių mūsų organizacijų, turinti apie 100 narių. Suo parengimu sportininkai nori sulaukti lėšų kelionei į Klevelandą balandžio 22 d. bei dalyvauti S. Amerikos lietuvių krepšinio pirmenybėse. Vasario 5 — 6 d. 6 krepšinio komandas nori siųsti Torontan į Kanados lietuvių krepšinio pirmenybes. Kaukių balius visuomet buvo vienas įdomiausių parengimų.

LIEUTUVIŲ KREDITO KOOPERATYVO „TALKA“

naujai įsigyti nuosavi namai, 830 Main St. East, šeštadienį buvo oficialiai atidaryti ir pašventinti. Apeigas atliko mons. dr. J. Tadarauškas. Iškilmėse dalyvavo apie 60 asmenų: Bendruomenės valdybos atstovai, svečiai iš Ontario Credit Union League, Toronto lietuvių kooperatyvų ir Montrealio v-bų žmonės ir visa „Talkos“ vadovybė. Sekmadienį AV bažnyčioje už mirusių „Talkos“ narius buvo atnaušaus Mišios. K. M.

TAUTOS FONDUI aukovo vietoje šventinių sveikinimų ne V. Markevičius, o V. Norkevičius. (Klaudos pavarde įvyksta daugiausia dėl neaiškios rašyenos. Prašome korespondencijoje ypač aiškiai rašyti pavardes. Red.).

Advokatas

EUGENIJUS KRONAS,

B. Sc., B. C. L.

32 James St. So.,

Royal Bank Building,

suite 614,

tel. 522-8781

Hamilton, Ontario

VANCOUVER, B.C.

LIEUTUVIŲ MEDŽIOTOJŲ ir Meškiotojų Klubas suruošė naujų metų sutikimą klubo nariams ir jų draugams. Kadangi sunku buvo gauti salę, sutikimas įvyko klubo nario Jono Macijausko name. Susirinko apie 50 tautiečių. Naujų metų progą susirinkusius sveikino klubo pirm. dr. J. Sakalauskas ir Bendruomenės pirm. B. Vileita. Tautiečiai buvo patenkinti rengėjais, nes maisto, gėrimų ir muzikos netrūko. Visi geroje nuotaikoje skirstėsi namo.

L. Beržinskienė

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

„THE NEW YORK TIMES“ korespondento Theodor Shabat pranešimu iš Maskvos, sovietų pagrindinis užsienio žurnalistas parūpino kopijas Potmos koncentracinės stovyklos devykių kalinių atsisakymo, skirtų tarptautiniam Raudonajam Kryžiui. Prašymą iširti Potmos kalinių gyvenimo ir darbo sąlygas yra pasirašęs ir Simas Kudirka. Rašte skelbiama: „Stovyklos sistema siekia žmogų padaryti nieko negalvojančiu, visko bijančiu, paversti jį klusniu gyvuliui, su kuriuo galima daryti visa, kas kam užsina į galvą.“ Žmogaus Teisių Dienos proga 30 kalinių buvo paskelbė bado streiką ir dėlto prarado teisę kartą į metus gauti siuntinėlį iš namų. Nors oficialiai kaliniai kasdien turėtų gauti 2.413 kalorijų maisto, iš tikrųjų davinys yra dvigubai mažesnis. Potmos stovykla yra apie 200 mylių į pietryčius nuo Maskvos. Šis raštas pirmą kartą atskleidė S. Kudirkos kalininio vieta. Jis buvo teistas augščiausiojo teismo Vilniuje, o bausmė turi atlikti Sovietų Sąjungoje, nors darbo stovyklą yra ir okupuotoje Lietuvoje.

DAIL. ADOMO VARNO 93-čią gimtadienį š. m. sausio 1 d. gimėnės ir artimieji atšventė Čikagoje, p. p. Zu jų rezidencijoje. Pirmiausia visi pakėlė tostą už N. Metus, o po to pakinkėjo laimės dailininkui. Padėkos žodyje A. Varnas linkėjo būti lietuviams, kovoti už Lietuvos laisvę. Vil ties reikią sentis iš tamsaus carinės okupacijos horizonto, kuris taip pat atrodė neįveikiamu ano meto lietuviams, bet vis dėlto Lietuvai buvo iškovota nepriklausomybė.

VELIONIES PROF. DR. Z. IVINS

KIO pagerbimas - akademija įvyks sausio 30 d. Brooklyne, Kultūros Židinyje. Akademija organizuoja specialus komitetas, vadovaujamas istoriko kun. dr. V. Gidžiūno, Katalikų Mokslo Akademijos nario. Į komitetą kviečiami ateitininkai, Lietuvių Fronto bičiuliai ir Lietuvių Bendruomenės atstovai. Numatomos dvi paskaitos apie a. a. prof. dr. Z. Ivinskio gyvenimą ir jo mokslinius darbus.

PRANUI NAUJOKAICIUI, „Draugo“ pranešimu, JAV Lietuvių Fondas paskyrė mėnesinę \$100 stipendiją lietuvių literatūros istorijai parašyti. Sia stipendija jis galės naudotis neilgiau kaip trejus metus.

Kolumbija

JONAS KASELIONAS 1971 m. vasarą Medelline išleido II laidą Algirdo Gustaičio brošiūrėlės „Lituanía Quiere Ser Libre“ („Lietuva nori būti laisva“), kuri ispaniškai skaitantįs žmones supažindina su lietuvių tautos istorija bei jos dabartinėmis problemomis. Pirmoji laida buvo išleista Kalifornijoje, Los Angeles mieste, 1969 m. Šis informacinio pobūdžio leidinys jau yra išplatintas Kolumbijoje ir Venecueloje, o kitus kraštus pasiekė tik vienas kitas egzempliorius. Pasaulio lietuvių jaunimo II kongreso proga šį leidinį reikėtų išiešti didesniu egzempliorių skaičiumi arba paruošti kita panašaus pobūdžio leidinį ispanų kalba, kad kongrese dalyvavęs jaunimas turėtų ką parvežti ispaniškai kalbantiems savo pažistamiems.

Brazilija

BRAZILIJOJŲ UZSIENIO reikalų ministerijos istoriniame archyve yra nemaža dokumentų, liečiančių Lietuvą bei kitas Baltijos valstybes 1921-41 m. laikotarpyje. Juos aptiko Rio de Janeiro mieste gyvenęs prel. Z. Ignatavičius, gavęs leidimą pasinaudoti archyvu. Dalį medžiagos jis žada mikrofilmuoti, padaryti svarbesniųjų dokumentų santraukas. Lietuva bei jos anuometinę gyvenimo raidą mini Brazilijos atstovų pranešimai iš Stockholm, Kopenhagos ir Berlyno.

Argentina

KATALIKŲ MOTERŲ IR MERGŪNŲ Birutės Draugija Buenos Aires 1971 m. gruodžio 12 d. atšventė veiklos keturiasdešimtmetį. Draugija buvo įsteigta 1931 m. Salpos ir kultūriniam reikalams. Ypač didelį dėmesį ji skyrė Argentinon atvykusių vienišų lietuvių globali ir paramai. Pirmąją birutiečių valdybą sudarė: J. Zubkevičiūtė, D. Juškevičiūtė, S. Pakšienė, G. Bražnelaitė ir O. Milauskienė. Birutietės padėjo rengti bendras Kūdas, Motinos Dieną lietuviška data, tautinių audinių ir rankdarbių konkursus, lietuvių ir lietuvių tautiškas, rėmė lietuvių Aušros Vartų parapijos įsteigimą, pokaryje siuntė maisto ir drabužių siuntinius pagėdintiems lietuviams Vokietijoje, rūpinosi atvykusiųjų išsikūrimu Argentinijoje. Birutietės buvo ir Senelių Židinio iniciatorė — turėjo nupirkusios sklypą su senu namu. Dabar Senelių Židinio reikalus tvarko ALOS Taryba. Birutiečių keturiasdešimtmečio minėjimas buvo pradėtas kun. J. Petraičio atnaušautomis Mišiomis, kurių metu giedojo I. Valantinavičius vadovaujamas Temperley - Adroque choras „Aušra“. Po pamaldų visi susirinko lietuvių prieš dvejus metus įsigytuose namuose, kur dabar telkiasi jų veikla Dievui ir Tėvynei. Čia buvo pagerbta ilgametė birutiečių pirmininkė Anastazija Bagdonienė bei kitos veikėjos. Birutietės sveikino ALOS Tarybos pirm. A. Mičiūnas, kun. J. Petraitis, „Lalko“ red. O. Kairienė, „A. L. Balso“ leidėjas P. Ozinskas, Senelių Židinio vardu — V. Grizaitis, „Aušros“ choro — J. Giedraitis, radijo valandėlės — Z. Juk-

nevičius ir kt. Keletą dainų padainavo „Aušros“ choras. Programai vadovavo K. Runimas.

NAUJUOSIUS METUS Buenos Aires lietuviai sutiko Argentinijos Lietuvių Centro salėje, kur vakariene buvo paruošusios jaunamartės, talkinamos patyrusių šeimininkių. Vasaros karščius padėjo užmiršti salėje įrengta vėsintuvų sistema. Dalyvių tarpe buvo ir tolimesnių svečių: iš Kauno pas brolių Antaną ir broliene Domicelę Rinkevičius atvykęs firminės parduotuvės vedėjas Bronius Rinkevičius, pas Antaną Kručą viešėjęs montrealietis Kazys Lėknickas. Sveikinimo žodį tarė A. L. Centro pirm. Viktoras Mišūnas. N. Metai buvo su tikti šampano tostais.

Australija

MELBURNO LIETUVIŲ parapijos sekmadieninė mokykla mokslo metus užbaigė prieš Kalėdas, gruodžio 12 d., pamaldomis ir specialia iškilme Lietuvių Namuose. Mokykla mokslo metus pradėjo su 103 mokiniais, baigė su 90 mokiniais. Veikė šeši skirčiai ir du kursai jaunimui. Kun. Pr. Vaserio globojamas mokyklos vedėjas buvo P. Baltutis, mokytojai dirbo — E. Valčiulytė, A. Junokaitė, E. Spokienė, H. Antanaitis, A. Sadauskienė, V. Čižauskas, R. Čižauskaitė, A. Liubinas, A. Stasytis, J. Žitkevičienė, H. Statkuvienė ir muz. S. Čižauskas. Kun. Pr. Vaseris ir mokytoja J. Žitkevičienė mokyklos baigimo pažymėjimus įteikė septyniems mokiniams — A. Augūnui, K. Baltutytai, D. Mucienkaitei, A. Prancūnui, R. Samsonui, R. Sauliui, M. Vaitiekūnaitė. Jie šią mokyklą lankė 8 metus. Geriausias pažinimas mokyklą baigė Andrius Prancūnas. Jam ir kitų skyrių pirmiesiems mokiniams buvo įteiktos ALB Melburno apylinkės valdybos dovanėlės. Programa atliko muz. Stasio Čižausko vadovaujami mokyklos choristai ir choristės, Hallinos Statkuvienės paruošta mokinių tautinių šokių grupė.

Lenkija

PRIE SEIVU EZERO praėjusią vasarą daugiau kaip 700 žiūrovų sutraukė du renginiai skirtingomis datomis — lietuvių mokinių ansamblių ir lietuviškų saviveiklos ansamblių saskrydžiai. Tvarkdaryi pareigas ėjo jaunimas.

VIDUGRIŲ ANSAMBLIS „RUTA“ veiklos 15 metų sukakties progą suvaindino J. Bajoračio istorinę dramą „Živilė“ Vidugiriuose ir Kraivenuose.

VROCLAVO DAINOS ir šokio ansamblis „Vilnelė“ jau ruošia programą šiemet įvyksiančiam Lietuvių Visuomeninės Kultūros Draugijos Vroclavo skyriaus dešimtmečio minėjimui. Skyriaus skyklyje buvo surengtas lietuviškos estradinės muzikos vakaras, panaudojant iš Vilniaus gautas plokšteles ir magnetofono juostas. Po praėjusių vasaros atostogų savo įspūdžius iš viešnagės Vilniuje pasakojo LVKD Vroclavo skyriaus pirmininku pavaduotojas Stasys Zvirbėla ir sekret. Antanas Zukauskas. Visiems šis susirinkimo dalyviams buvo rodomas filmas „Šimtamėčių gados“. Vroclavo lietuvaitės, pasipuošusios tautiniais drabužiais, įteikė gėlių puokštės pernai rudėjį Vroclave su vadovu S. Sondeckiu gastroliavusio Vilniaus filharmonijos kamerinio orkestro nariams. Lietuvių skyklyje lankėsi vilnietė poetė Vilija Sulcaitė.

Italija

ROMOS LATERANO BAZILIKOJE vyks Ugo Poletti 1971 m. gruodžio 18 d. kunigo įšventino Sv. Kazimiero kolegijos auklėtinį Antaną K. Trimaką. Pirmasias Mišias naujasis kunigas laikė sekančią dieną Sv. Kazimiero kolegijos koplyčioje, dalyvaujant vysk. A. Deksnui, kolegijos vadovybei, diplomatijos šefui S. Lozoraičiui, Lietuvos atstovybės Vatikane vedėjui S. Lozoraičiui, jaun., ir Romos lietuviams. Kun. A. K. Trimakas yra sūnus prieš kelerius metus mirusio VLiko pirm. dr. Antano Trimako. Jo motina gyvena Brooklyne. Teologijos studijas kun. A. K. Trimakas Romoje baigė šį pavasarį.

Filipinai

RADIO STOTIES „VERITAS“ Azijos programų skyriaus vadovu paskirtas Filipinuose besidariusiantis kanadietis vysk. Gerard Mongeau. Jo vadovaujamas radijo skyrius transliuoja lietuvišką valandėlę Sibirian ištremtiems lietuviams.

Urugvajus

DIENRASIS „La Manana“ (Rytas) 1971 m. gruodžio 17 d. laidoje dainų grupės puslapyje paskelbė savo bendradarbio C. Verax straipsnį apie religinį persekiojimą Lietuvoje. Atpasakojamas Prienu ir Alytaus katalikų krepšimasis į Breznėvą, vėliaus kunigų suėmimai ir apžvelgiama katalikybės padėtis Lietuvoje, palygintą su religijos klestėjimu nepriklausomybės laikais. Krepšiamas dėmesys į budėgus tarp sovietinės konstitucijos „garantuojamą laisvę“ ir gyvenimo tikrovės. Šis dienraštis, periodiškai spausdinamas komentarus apie lietuvių laisvės kovų įvykius, taip pat buvo paminėjęs Simo Kudirkos dramą ir jo kalbą teisme. Rinkimų progą didelėmis raidėmis paskelbė tokią „misle“: koks žvėris labiausiai nepasotinamas? Atsakymas: rusiškioje moka, bevirškinanti Lietuvą. Latvija. Estija bei eile kitų kraštų.

ST. CATHARINES, ONTARIO

PAGERBTAS KANADIETIS. Buvęs penkerius metus miesto burmistru, keletą metų parlamento nariu, dabar miesto muzėjaus direktorium John Smith buvo pagerbtas lietuvių grupės atskirame priėmime p.p. Kalinai bute. Prie gražiai paruošto stalo susėdę apie 20 lietuvių. Apylinkės pirm. J. Sarapnickas pasakė trumpą žodį, nusakantį pobūvio tikslą. Ilgesnį žodį tarė pats J. Smith, išskeldamas puikų lietuvių bei kitų etninių grupių pasirodymą praeitą vasarą, nušvietė ateities planus. Siekiama šį muziejų padaryti nuolatine etninio grupių vieta. Tikimasi valdžios paramos. Pagerbimo pobūvis praėjo labai jaukioje nuotaikoje. J. Smith pareiškė, kad labai jam patiko lietuvių neformalus, draugiškos nuotaikos pobūvis, žadėjo, kiek galės, ir ateityje padėti lietuviškai veiklai.

JAUNIMO VEIKLA.

Buvo abejojama, ar mūsų „Nemuno“ ansamblio lais galės veikti kiek ilgiau, nes sąlygos reikalauja daug pastangų. Iki šiol ansamblio veikla yra gera, jaunimas dirba nu

Mindauginės trilogijos vainikas

Naujasis rašytojo Juozo Kraliausko romanas

“Vaišvilkas”

vytautas a. jonynas

Rašytojas Juozas Kraliauskas savo pažadą tęsė: į 1971 m. pabaigą pasirodžiusiu savo romanu “Vaišvilku” užkėlė baigtųjų vainiką ant mindauginės trilogijos statinio. Bet jam prireikė septynerių metų įtempto darbo. Mat, autorius su įniršiu braukė kiekvieną pavargusį žodį, šalino kiekvieną pusgysę spalvą, tapydamas tą paskutiniąją triptiko dalį. Nuo pirmosios (“Titnago ugnies”) skaičiuojant — ištisi devyneri. Suprantama kodėl.

Visų pirma buvo iššūkis. “Titnago ugnis” ir ji sekė “Mindaugo nužudymas” (abi apdovanotos “Draugo” premija) tikrai žybtelėjo skiltuvinėmis žiežirbomis. Nustebino skaitytoją potepio savitumu ir žodžio puošnumu. A. Garšvos (A. Skėmos “Baltosios drobės” personažo) svajonė apie senovišką lakštingalos suokimą ėmė pildytis: “Lole palo egle, lepo leputeli”, — suokė lakštingala. Tereikėjo stovėti miško tankmėje ir žiūrėti, kaip visu kūnu prilimpa prie žemės žalčiai, išgaubtomis akimis stebi visatą rūpūžes. Tereikėjo medituoti nesvarstant... Tereikėjo stebėti amžinos ugnies aštraliaves liepsnas, jos apšviendavo egles-bokštus, o šventykla buvo didelė, neišmatuojama žemė.

Gimtinės ilgesy, galvojimuose apie tautą savyje ir kaimynų tarpe gėmė didingos praeities vizijos apmatai, kuriuos reikėjo

Rašytojas Juozas Kraliauskas, mindauginės trilogijos autorius

plėsti. Jie reikalavo nemenkesnio brandumo pabaigos, išsakančios J. Kraliauska kaip žmogų ir kaip rašytoją. Per tą laikotarpį mainėsi pasaulis, kito žmonių galvosena. Džiugu pastebėti, kad rašytojo nestovėta vietoj, įdėmiai sekta, kas jaunuųjų kuriama Lietuvoj.

Vienok mirtį dėl valdžios po Mindaugo kovų laikotarpio pa-vaizdavimas nebuvo lengvas uždavinys reiklām rašytojui. Savitas braižas, naudojantis kraštotyros duomenimis, senovinės darybos žodžiais, savaime aišku, daug padėjo tai praeities freskai tapyti. Bet Vaišvilko žygį i Lietuvą vaizduojant, pasakojimo centre atsiranda nuosali, nesu-parašyta figūra, apie kurią turimomis istorinė medžiaga yra gerokai skurdi. Nevaldoviška asmenybė. Nepalyginsi jos su Mindaugu, Lietuvos suvienytoju, kurio gyvenimą paženklinio vaizduotė jaudinantys momentai: karūnavimas, krikštas, svetimotesty, apostazija. Gal Vaišvilko, to kniaziaus-vienuolio, ir būta siekiančio toliau pramatyti žmogaus, idealisto, naiviai įtikėjusio i Cerkvės propagandą, bet kaip tai perteikti nepostringaujant skaitytojui? J. Kraliausko laukė panašus uždavinys, kaip andai Sruogos, kai šis kūrė Jo gailios portretą “Milžino pauksmė”. Juk reikėjo įžvelgti kunigaikštį Vaišvilke žmogų su visomis abejonėmis, vidiniais konfliktais, atkurti jo brožuos, nesauvaliaujančias istorinėje medžiagoje.

Kad autorius rūpestingai išstudijavo laikotarpį, matyti pasitikinus Lietuvos Enciklopedijoje. Jo sugebėta pavaizduoti ne tik Z. Ivinskio minimų įvykių raidą, bet ir tai atlikti gyvai, spalvingai, nepasimetant smulkmenose, neperlaiziant veikalo stuburkaulio perkrautu butiškumu. Tenka pripažinti, kad visu-
moj Kraliausko sukurtas Vaišvilko portretas yra gyvas ir patrauklus. Protarpiais autorius tiesiog stebina savo meistriškumu operuoti šykščios istorinės medžiagos liekanėms.

Netenka aiškinti, kad istorinis romanas yra vienas sunkiausių literatūros žanrų. Kaip bežengsi, ar žėliudodamas klumpėms minėtinės kronologinės apysakos muštaisiais keliais, ar prasimanydamas scenų-scen-

lių, dekoratyvinių “tableaux” kaitą, — vistiek atsimušė esmę i vieną ir tą pačią kroniką, metrašči. Tenka pažymėti, kad Kraliausko pasirinktas sprendimas yra mažiausiai dirbtinis. Nuo pat pirmųjų knygų sakinių skaitytojas susiduria su Vaišvilko vidiniu monologu. Kalbama pirmuoju asmeniu, tarsi Vaišvilkas skendėtų maldoj ar meditacijoj. Tas pasamones srūvis perpintas prisiminimais, šuoliavimu praėitin, vaikystėn. Nestinga dialogo su savim pačiu ir kitais, kartais realaus, kartais įsivaizduojamo. Nejučiomis pereinama i tikrovės vaizdavimą ir vėl smelkiamasi vidun. Artimas nūdienės kinematografijos technika šis pasakojimo būdas leidžia autoriui rutulioti veiksmą, visą laiką paliekant Vaišvilką veikalo centre. Suokabijų, žygių, mūšių ir buities lakūs pavaizdavimai nenustelbia portreto piešinio. Priešingai, ji išryškina, suteikdami tam tikrą lyrinį atspalvį, juo labiau, kad Kraliauskas sugeba tuos persilejimus (“fade out”) vietomis atlikti tikrai sumaniai. Rodos tik ką rastasi daiktų pasaulielyje, štai, panyrama nejučiomis i karščiuojančio ligos patale Vaišvilko klejones, n u z i g z a g u o j a m a jo sapnų pasaulin. Kadangi romano turinį sudaro vienuolis, pakilusio žygin atkūrsyti tėdų žudikas ir užsi-buvusio valdovo soste istorija, jo vidaus lūžių diagrama, — šis pasakojimo būdas (nors knygos pabaigoj ir pripažistama, kad tai Vaišvilko dienoraštis-metraštis) pilnai pasiteisina. Jei visumoj tempas ne iš greitimo (nėra čia patrakėliško lektimo, sumaniai sunarpliotos intrigos, kurią ap-tinkam, K. Almeno “Šienapjūtė”), J. Kraliausko knygai nestinga intensyvumo, gyvumo ir dramatiškumo.

Istorinio romano žanrui yra būdinga viena savybė, ap-sunkinanti rašytojo darbą. Kol praeities faktai dūli istorijos knygose, jie yra tarsi žarijos po pelenais. Praeities tyrinėtojas net pagiri-amas, kai apsidraudžia visokiais “manoma”, “spėliojama”, “iki šiol neturima tiksliesnių žinių” ir panašiomis patarimomis, ro-dančiomis jo atsargumą teigti. Rašytojo padėtis kita. Žinoma, esama tokių istorinių apsakymų, kurie užmigdo, vos įveikus pir-mąsias pastraipas. Rašytojui ne-
valia kurti šešėlinius personažus, negyvu dialogu spręsti pa-saulėžiūrinius konfliktus (tokio iš-
tęsto dialogo pavyzdžių, deja, yra Vaišvilko-Traidenio ginčai knygos pabaigoj). Bet net ir ta-da, kai jam pavyksta įtikinti skaitytoją piešiamos freskos tik-roviškumu, jis neišvengiamai pa-
žadina jame dar didesnį reiklū-mą, pažinimo troškulį. Tai atsi-tinka ir “Vaišvilko” atveju.

Pasirodžius J. Kraliausko ro-manui, “Draugo” kultūrinis prie-das atspausdino įdomų pasikal-bėjimą su autorium, užvardintą keistoka antrašte: “Ar Mindaugo sūnus Vaišvilkas buvo paskelb-tas šventuoju?” Faktinai nieko baisesau. Juk klausiamo: buvo ar nebuvo? Romano neskaičiusiam tačiau netiesiogiai įtaigojama, kad tai knyga apie šventąjį. Tik-rumoj neatrodo, kad hagiografi-ja būtų Kraliauskaui rūpėjusi. Gal net priešingai — jis, vaiz-duodamas Vaišvilką vienuolį, visais būdais stengėsi nenusal-dinti, nepertempti.

Charakterizuoti Vaišvilką kaip Mindaugo sūnų — milžinišką ūgiu, “tysliava”, “contestataire”, kuris vadovaujis savo sąžine ir jausmais, — autorijai lengvai pa-siseka. Nors romane plačiai ne-paaiškinama (išskyrus tai, kad Vaišvilką bus paveikusi motina), kodėl jis pasirinko vienuoliystę, leidžiama spėti, kad galiausiai tą žingsnį nulėmė tuo Mindaugo priešinimasis jo santuokai su ne-kilmingo luomo mergina Rin-gaile. Sis romantikos dvelktelėjimas piešiniui nekenkia.

Kur kas netikresnė gaida su-skamba, kai skaitytojas sužino Vaišvilką turint sūnų — pame-tinaišką Lizeidką. Skaitytojas tai staigmenai kažkaip neparuoštas, nors autorius ši veikėja suma-niai panaudoja, padarydamas iš jo kovinga senojo tikėjimo išpa-žinėją. Vėl sūnus sukyla prieš tėvą, konfliktas pasiekia tragiš-
kas dimensijas. Išryškinama Vaišvilko asmenybė, jo augantis bodejimasis valstybės reikalais. Bet ar tai vienintelė priežastis, kodėl Kraliauskaui prireikia Lizeidkai? Nebūtina! Be jaunys-tės paklydimuos atsiradusio sū-naus skaitytojui būtų likę abejo-nių ar “batjokos” esama vyro. Piesdamas savo personažą, au-torius nevengia užuominų, kad jo kunigaikščio-vienuolio nesama vien bazilijono basakojo, bet ir žmogaus, sudėto iš kaulų ir mėsos, neabejingo Dievuiolui sukur-tiem išlenkimam ir košmaruos

išgyvenančio slogutį; kad ji kėsi-namasi išniekinti, kaip abatą Abelardą. Iš kitos pusės, nesama fanatiko, siaurakakčio, spren-džiant iš jo samprotavimų apie Cerkvės steigėją šv. Vladimira.

Didelė romano teigiamybė yra ta, kad autorius pateikia ne šventąjį, ne schemą, o savotiškai šventą, mastanti žmogų. Prieš-paskutiniame skyrelyje, kuris, mūsų manymu, galėjo puikiai užbaigti knygą, nes epilogas ne-būtinas, Kraliauskas pasiūlo vi-siškai įtaigų atskailūno Mindau-gaičio įvaizdį; gal kiek tradicinį žemės piligrimo, svečio pasauly jvaizdį, bet pakankamai raiškų:

Didžiojo žemė tik ten mano lopinė-lis, kur aš stoviu, sėdžiu ar guliu. Tik kur šiuo metu aš. Šiuo metu! Tik tiek mano žemės, kiek po mano gultu, po manim dabar. Vien tik šitos pilkos žemės. Nueinu rėšutijon ar nujoju kur. Permainau vietą — vėl tik kiek po manim. Ir taip galop — tik tiek už-ims kapčius kapyne. . .

Šita kronika — tai mano išpažintis šventajai Cerkvei ir Ganytojiam. Arba tai mano kelionės maišas, kur iš-verčiau ir iškračiau, nieko nenusilė-damas. Išpažinau, kas ir kaip iš tik-rujų buvo. Ir neteisinau saves. Nors, žinau, galėjo gi daug kas būti kitaip. Ir kaip tik dėl to man liūdna, labai. Mano širdy gėla — kaip po Verbų ne-dėlios, kaip didžiojo Cėtergo gles-mėj. Aš nebučiuosiu Taves, kaip Ju-das. Ale šaukiuosiu Taves, kaip latras Tavo dešinėj: Jėzau, prisimink ma-ne savo karalystėje! Atsimink mane, Kristau! . . .

Kaip sakėme, Kraliauskas kruopščiai išstudijavo istorinę medžiagą ir sąžiningai stengiasi laikytis žinomu faktu. Išskyrus epizodą apie Ringailės meilę ir užuominas apie Vaišvilko vergovę pas totorius, stambesnių pasi-davimų vaizduotei nėra. Keista, perskaitęs romaną skaitytojas ima linkėti, kad jų būtų buvę daugiau. Iš dalies tai paties au-toriaus išprovokuotas noras. Kral-iiauskas sukuria ištisą eilę nuo-taikingų scenų. Taip, sakysim, jis puikiai pagavo slogios baimės nuotaikas, dusinančias rusėnų dalinius, įžengiant i Lietuvos miškus. Juokai juokais, bet “pa-goniškosios Lietuvos” siaubūnų vaizdas turbūt iki šiol dar tyvro ruoso sielos patamsius, dar nuo “Sakmės apie Igorio žygį” (“O kruvini krantai prie Nemuno ne sėja buvo nusėti, nusėti buvo ru-sų sūnų kaulais. . .”). N. Ost-rovskio “Audroj” irgi yra gaba-lėš, kur lietuviai minimi su ta pačia šventa baimė.

Vaišvilko tuo tarpu jojama i gimtinę, kur viskas pažįstama, miela, kur ežerų, upių vardai tiek poetiški ir gražūs, kur vai-kystėj raičiotasi kūliu nuo Vil-niaus kalnelių. Autoriui tai puiki priemonė sukurti vaiksnius Lietuvos lankų, gojų ir vandėnų reginius. Jis pasigėrėtinaį suma-niai pasinaudoja turimomis et-nografinėmis žiniomis apie anos godynės būti. Su nemažesniu užsidegimu jis nupaskoja pro-tėvių tikėjimus — gyvastes kul-tą, metapsichozę, Gabijos ser-gestį. Neretai jis užgauna paki-lų, lyrišką akordą:

Ir užgirdau ragą, susyk atpažinda-mas, kaip kadaisė vaikystėje — iš Sventaragio. Pasveikina užtekanti mėnuli. Iš juodu eglių užteka didelis ir raudonas. . .

— Jau mėnulis teka?

— Tekta die-va-itis, — pakitusiu balsu, kone apeigiškai patvirtino kri-vė. — Jam dangų ratą, mums žemė-jį sveikata.

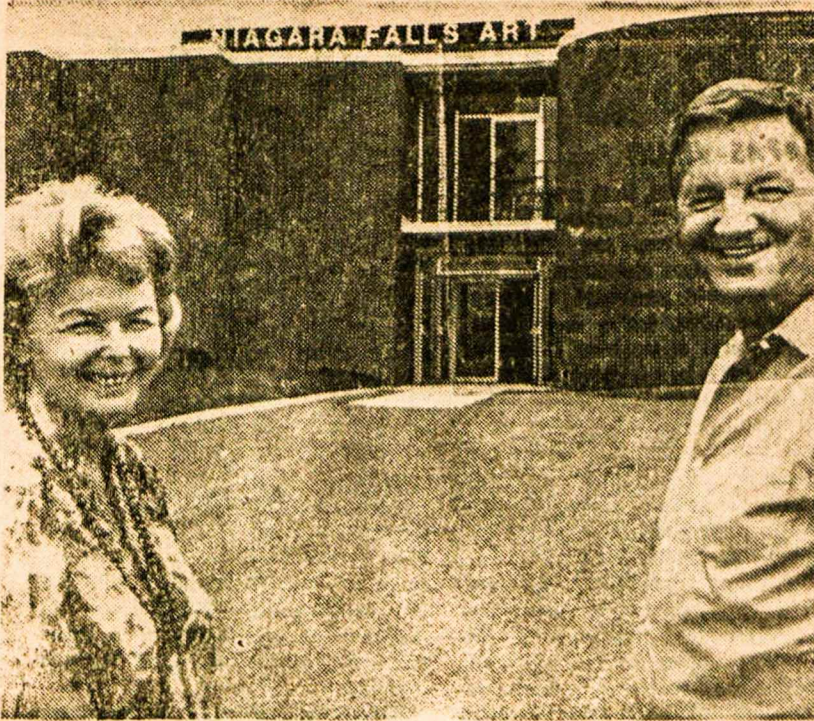
Rago klausos didikai ir kareivios, žiniai ir laukininkai. Iš rago aidai širdis ir valia. Pasveikinimas, isaky-mas, dausojant išsiskyrimo rada. Ra-gas žygy, kautynės ir medžioklė. Prisiminiau, kaip čia nuo šlaito žir-
rėdavau Sventaragin. Ir anuomet gi-rėdavau šį raga. Pūsk šlaury, klekė-kite mediniai pakabūčiai, tilindukite varpeliai, kankaliukite kankalėliai. Vykite ginkite šalin visa pikta. . .

Aš jau neturiu ko Lizeidkai pasa-kyti.

Nežiūrint kaikurių pasitaikan-čių ištesimų dialoguose, krikš-čionybės ir pagonybės susidūri-mas, dviejų būties sampratus su-sikryžijavimas, pavaizduotas ne-banaliai, poetiškai. Netgi imi au-toriui priekaištaut, kodėl jo taip įsikibta istorijos sijonam. Kodėl neišdrįsta leisti Vaišvilkiui pa-siausti pagonių tuo gyvenve al-mandžio žemėj prieš išsibėl-džiant atgaliai nuo amžių skaus-muos stenančion Rusijon?

Romanas savo stilium, kalbos turtingumu bei puošnumu pri-lygsta, vietomis net pralenkia, ankstyvesnės trilogijos dalis. Neiškreinta iš jos rėmų, nes val-dovo Mindaugo šešėlis visur jau-čiamas. Tikrai, viena įdomiau-sių praėjusių metu knygų — “Vaišvilkas” suteiks skaityto-
jui estetinio pasigėrėjimo.

Juozas Kraliauskas, VAISVIL-KAS. Romanas. Čikaga. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 1971 m. 234 psl. \$4.50.

Olga ir Mykolas Kolankiwsy, ukrainiečiai, meno galerijos-muzėjas savi-ninkai Niagara Falls, Ont. Juodu pastatydino šia galeriją 1971 m. ir jos atidarymo proga surengė australiečio dailininko Leono Urbono paveikslų parodą. Šioje galerijoje rengiamos įvairios parodos, ypač ukrainiečių dai-lininkų. Ten išstatytas ir žymiojo ukrainiečių dailininko Kurelek paveikslų rinkinys “Kristaus kančia”. Galerija turi ir dail. L. Urbono paveikslų.

Jurgio Gliaudos “Simas” angliškai

ALGIRDAS GUSTAITIS

“Jis prašė laisvės — buvo atiduotas vergijon” (He asked for liberty — got slavery). Šiais ir panašiais žodžiais filatelistas A. Beleška iš Čikagos pradėjo pa-sauliui garsinti Simo Kudirkos dramą savo išleistais spalvotais ženkliais, klijuodamas ant vo-kų, atvirukų, siuntinių.

Rašytojas Jurgis Gliauda jau antra knyga pajudino lietuvių ir pasaulio sąžinę. 1971 m. kovo 4 d. išleista lietuvių kalba knyga “Simas”, 1971 gruodžio 8 d. — anglų kalba. Lietuviškąją laidą išleido “Viltis” Klevelande, angliškąją — Manyland Books lei-dykla Niujorke.

Jomis pagrindiniu pradėta Simo Kudirkos istorinė legenda kaip niekad iki šiol išgarsino lietuvių tautos nelaimę visam pa-sauliui. Lietuviškąją laidą yra kišeninio formato, 158 psl., plo-nais viršeliais, kainuoja 3 dol. Angliškąją yra didesnio, įprasto knygos formato, 120 psl., kietais viršeliais, kainuoja 5 dol. Abi gaunamos pas lietuviškos spau-dos platintojus, angliškąją — amerikiečių geresniuose knygy-nuose.

Angliškąją laidą yra skirtingai suredaguota. Ją iš lietuvių i ang-lų kalbą išvertė Kęstutis Čičū-nas ir J. Zemkalis.

Visi Simo Kudirkos istorija-nelaimę žinome. Ten ji aprašyta, kiek autorius gavo tuo reikalu žinių. Palyginkime lietuviškojo teksto ir angliškąjo vertimo vie-tas.

Lietuviškai 83 psl. skaitome: “Buvo jau 17,15, kada jie pra-dėjo vienam įvykiui lemtinga pa-sikalbėjimą.

— Perbėgėlis jau ant bordo, — pasakė Eustis, —bet rusai, at-rodo, žino, kad įvyko perbėgi-mas, tačiau jie iki šiol nereika-lauja jo grąžinti.

Makabriškas žodis “grąžinti” čia pasigirdo, tarytum sovietai galį ką nors reikšti, kada pabė-gėlis jau stovi ant Amerikos te-ritorijos. Toliau pasikalbėjimas įgijo absoliutių tarptautinių su-tarčių žinijom analfabetizma, žiauriai žeidzdamas žmogiškąsias ir dieviškąsias humanizmo atra-mos taisykles.

— Deryboms dėl žvejybos ap-saugoti, — pasakė Ellis, — tam-sia turi painformuoti sovietus apie perbėgimą ir sugrąžinti pa-bėgėlį, jeigu jie to panorės. Bet jeigu jie pasirinks nieko nedary-ti, galima palikti pabėgėlį ant laivo.”

Vertimas yra toks (51 psl.): “It was already 5:15 PM when they began the conversation which was to decide the fate of the entire incident.

“The defector is already abo-ard”, Eustis said, “but the Rus-

sians have not yet asked for his return. Yes, they are aware that he's aboard”.

“Return”, that macabre word, was sounded here al-though the Soviets were helpless when the defector was standing on American territory. As the conversation proceeded, it re-vealed the ignorance of the two officials with regard to interna-tional law.

“In order to protect the fishe-ries talks”, Ellis said, “you should notify the Soviets of the defection. You must also return the defector if they so desire. But if they choose to do nothing, keep him on board”.

Reikia pasidžiaugti, vertimas atliktas sklandžiai, atitinkamai koncentruojant žodžius. Ir dar kas gera: lietuviški vietovardžiai, vardai įrašyti lietuviška rašyba, pvz. Nemunas Street, Klaipėda (5 psl.).

Paskutinė knygos pastraipa: “Kalėsi jau nauja diena, lap-kričio dvidešimt trečiąją nukel-dama i istoriją. Niekas iš Vigi-lante esančių žmonių nenauja-tė, kad prieš akis vykusį drama, sankryžą brutalumo, klastos ir bukaprotiškumo, puoselėjo polė-kio i laisvę ir žmogaus laisvės troškimo suniekinimo, nedings kasdienybės sraute, bet nužengs i istoriją ir ilgai pasipiktinimo ir apmaudo virpuliais drebins šim-tus milijonų žmonių” (158 psl.). Angliškai taip skamba: “A new day was dawning, making November 23, 1970 a part of history. No one aboard the Vigilant suspected that the recently concluded drama of a defector's crushed hope for freedom would not remain hid-den in Coast Guard routine and red tape but would instead be-come an historic public event” (114 psl.).

Kaip žinome, amerikiečių pa-krasčių sargybos vadovai ta įvy-kį norėjo nuslėpti, buvo liepę niekam apie tai nesakyti, tarsi tebtų buvęs pagautos žuvelės išmetimas.

Angliškąją laidą 115—120 psl. atpasakota Simo Kudirkos gnyminis kalba, pasakyta Vilniu-je 1971 m. gegužės 17—20 die-nomis, kur įsiai ne tik nesigai-lėjo bėges, bet drąsiai reikalavo rusus palikti okupuotą jo tėvy-nę Lietuvą, grąžinti jai nepri-klausomybę.

Simai Kudirka, Tavo tvirtu tikėjimu laisvę, Tavo kovą už Lietuvą didžiūjaisi milijonai lie-tuvių! Tavo garbei jau parašytos ir dar rašomos knygos, Tavo var-dui, jau legendariniam, mintimis lenkiais šimtai, milijonai žmonių visuose pasaulio kraštuose.

BROOKLYNO KULTŪROS ŽIDI-NY LB Niujorko apygardos valdyba vasario 19-27 d. d. rengia III metinę dailės parodą, kuri skiriama Vasario 16 paminėti. Kviečiami dalyvauti vi-si JAV gyvenantys lietuviai dailinai-kai. Kvietimai buvo pasiūti tik tiem dailininkam, kurių adresai žinomi rengėjams. Kviečiami ir tie, kurių adresų rengėjai neturi. Visi prašomi registruotis pas LB Niujorko apygar-dos pirm. Aleksandra Vakselį, 84-30 112 St., Richmond Hill, N. Y. 11418. Kūrinys vadovaujamas komitetas. Kar-tu su vadovu organizuojamas trijų paskaitų ciklas apie lietuvių dailę, mirusius dailininkus, dabartinį meną Lietuvoje. Parodos uždarymo proga numatoma surengti literatūros vaka-rą su muzikine dailimi.

BALTIEČIŲ INFORMACIJOS II KONFERENCIJA šiomet bus rengia-ma balandžio 15 d. JAV sostinėje Va-singtone. Jos reikalus aptarė Balti-jone įvykęs lietuvių, latvių ir estų atstovų posėdis. Lietuviams atstavo-vo ALTos įgaliotinis dr. Jonas Genys, JAV LB įgaliotinis Julius Silgalis, latviams — Amerikos latvių draugi-sų įgaliotiniai dr. Ilgvars Spilners ir dr. Talivaldis Smits, estams — Estų Tautinės Tarybos įgaliotiniai Juhan Simonson ir Kaljo Popp. Be iškilmingo pradinio posėdžio ir vaka-rienės, numatytos trys pagrindinės sesijos. “Baltiečių informacijos bei dokumentacijos šaltinių ir veiksnų” sesijai vadovaus Juhan Simonson, 62 Central Ave., Lakewood, N.J. 08701. “Baltiečių informacijos skleidimo metodų pagerinimo” sesijai — dr. I. Spilners, 9404 Garden City Dr., Mon-roeville, Pa. 15126. Trečiosios sesijos vadovu bus dr. J. Genys, 8908 Orbit Lane, Searbrook, Md. Jos tema — “Naujausios informacijos apie Balti-jos tautų reikalus”. Jie kviečia re-gistruotis paskaitininkus ir norinčius dalyvauti organizacijų atstovus. Lau-kiami taip pat pasiūlymų ir patri-mų. Konferenciją rengia Jungtinis Baltiečių Komitetas, kuriame lietu-vių atstovu yra JAV Lietuvių Bend-ruomenė. Konferencijos talkininkais bus laikomos organizacijos, užsire-gistravusios ir atsuntusios savo atsto-vus.

VELIONIS KIPRAS BIELINIS yra palikęs \$3000 premiją mokslinė ar beletristine forma parašytam veika-lui, atskleidžiančiam sovietų ar vokie-čių okupuotą Lietuvą vykdytus te-roro veiksmus ir tautųdykštę. Šių metų pradžioje bus sudaryta komisi-ja tokiem kūriniams atrinkti ir pre-mijai paskirti. Platesnį Informaciją galima gauti pas K. Bielinio testa-mento vykdytoją Pijų Venclovą, 6324 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill., U. S. A.

“ARGENTINOS LIETUVIŲ BAL-SAS”, dvisavaitinis laikraštis Buenos Aires, išleido žymųjų dainininkų Va-cio Daunoro ir Virgilijaus Noreikos ilgo grojimo plokštelę. Jos įrašai bu-vo atrinkta keliolika dainų iš Monre-alyje “Krivulės” išleistų V. Daunoro ir V. Noreikos dviejų plokštelių.

LIETUVISKĄ DAINĄ BELGIJO-JE garsina sol. Bronė Gailiūtė-Spies, bauginasi Liezo muzikos akademijos dainavimo klase. Radijo ir televizijos konkurse “Chanson sans frontières” ji pernai laimėjo I vietą su lietuvių liaudies dainomis “Kas bernelio su-mislyta”, “Kai aš grėbiau lankoj vie-na”. Jos atliekamas dainas transli-va. Belgų radijas ir imigracijos tar-nyba sol. B. Gailiūtė-Spies pakvietė koncertams i Mons, Charleroi ir Lim-burgą. Nors ji yra gavusi Olandijos pilietybę, koncertuose visada prista-toma kaip lietuvaitė. Sol. B. Gailiūtė-Spies taip pat dažnai dalyvauja V. Vokietijos lietuvių renginiuose.

PETRO MORKŪNO vadovauja-mas Melburno vyrų oktetas Australi-joje prieš Kalėdas aplankė tautiečius Geelonge ir surengė koncertą Lietu-vių Bendruomenės Namuose. Išsky-rus J. Brahmo “Lopšinę” ir dainelę iš filmo “Dr. Živago”, visi koncerte atlikti kūriniai buvo lietuvių kompo-zitorių. Šalia populiariųjų S. Šimkaus, J. Naujalo, A. Račino, A. Vanagaičio, B. Dvariono, J. Taltal-Kelpas-
“dainų koncerte skambėjo A. Bražn-sko, V. Bušiaus, V. Telksnio bei kitų jaunesniosios kartos kompozitorių Vilniuje sukurtos dainos. Solo daina-vo oktetu nariai — bosas Vladas Bo-sikis ir baritonas Jurgis Rubas. Porą Mocarto ir Beethoveno kūrinių atliko oktetui akompanavusi pianistė Rasa Vaitiekūnaitė. Koncertas buvo už-baigtas kpm. Petro Butkaus “Gintarė-liu”.

ALGIRDO GRIGAČIO meninių nuotraukų paroda buvo surengta Či-
kagoje, Altmano foto reikmenų krau-tuvėje.

ANATOLIJUS KAIRYS, čikagietis poetas ir dramaturgas, baigia rasy-ti dramą apie Simo Kudirkos tra-gediją.

AMERIKOS PIETVAKARIU SRI-TIES chemikų suvažiavime San Anto-nio mieste, Texas valstijoje, dr. Ra-mūnas Motekaitis skaitė paskaitą “Chelation equilibre of oligopeptide derivatives with selected metal ions in aqueous solution”. Dr. R. Mote-kaitis dirba Texas žemės ūkio ir ka-syklių universiteto chemijos tyrimų skyriuje. Jis yra sūnus čikagiešio Motekaičių — Kazimiero ir buvusios operos solistės Izabelės, kuri Čika-
goje turi dainavimo studiją.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

VILNIUJE BUVO SURENGTA pir-moji choreografijai skirta konferen-cija “Lietuvių liaudies ir sceninių šo-kių santykis ir problemos.” Praneši-mus skaitė Z. Slaviūnas, J. Lingys, K. Aleksynas, V. Švedas, V. Landsbergis, V. Grivickas, M. Vaitulevičiūtė, A. Jurgelėvičius, S. Skrodenis, E. Mor-kūnienė, J. Gudavičius, K. Poškaitis, latvis H. Šūna ir gudas I. Chvorastas. “Literatūroje ir Mene” rašoma: “Konferencija visų pirma reikšminga tuo, kad joje buvo iškeltos ir sufor-muluotos choreografijos vystymosi problemos. Choreografija vystosi ir, tur būt, turi vystytis dviem kryptim — restauruojant etnografinę medžia-gą, liaudies šokį ir, antra, etnografi-nės medžiagos pagrindu kuriant sce-ninį šokį. Pirmajai kryptiai atstovau-ja etnografiniai ansambliai, antrajai — profesionalų ir saviveikliniai liau-dies šokių kolektyvai bei dalis paga-yvenusių žmonių kolektyvų. Atrodo, taikliausiai šias kryptis apibrėžė J. Gudavičius. Jo nuomone, i liaudies medžiagą reikia žiūrėti kaip i taupyk-lę — iš jos imam ir kartu turim duo-ti, grąžinti visa tai jau apibendrinę. Be to, choreografijoje stengiamės at-spindėti ir mūsų laiko dvasią. Labai svarbu, kad liaudies medžiaga būtų pateikiama kūrybiškai. Konferencijo-je buvo akcentuota, kad negalima liaudies meno laikyti sustingusia, ne-pajudinama vertybe. Tačiau, ir kūry-biškai vystant choreografiją, neturi būti pamirštas saikas, per daug nuo-tolstama nuo liaudies meno. . .” Konferencijos medžiagą apibendrins ir konkrečius pasiūlymus atėliai pa-darys specialistų grupė.

PRIEŠ NAUJUOSIUS METUS bu-vo paskelbti pjesių jaunimo ir lėlių teatrų konkursų rezultatai. Vertintojų komisija, gavusi 19 kū-rinių, nerado nė vieno, kuris būtų ver-tas pirmosios premijos. Antroji pre-mija paskirta Kazii Inčūrai už pie-sę “Gulbės giesmė”, trečioji — Mar-celijui Martinaičiui už pjesę lėlių teatru “Pelenų antelė”.

VIRGILIJUS NOREIKA 1971 m. turėjo tris koncertines išvykas i R. Berlyną. Be solinių koncertų, visus tris kartus jis dalyvavo R. Berlyno operos spektakliuose, atlikdamas pa-grindinius tenoro vaidmenis G. Ver-di ir G. Puccini operose. Dienraštis “Der Morgen” apie lietuvi daini-ninką rašė: “Pasirodo, dar yra teno-ry! Pastaruoju metu lyg ir pasmerk-ta išnykimui “augštojo do” riterių gvardija pasipildė vienu nariu — ir koku! Naujasis herojus — Virgilij-us Noreika iš Vilniaus. . . Pukius ko balsas — spindintis ir tyras kaip brangakmenis. Jo vokalas nepaprastai lankstus ir tiesiog kerinčio stip-rumo. Tačiau negana to — jis labai sceniškos išvaizdos, vyras — kar-žygis ir, kas nėra būdinga tenorams, — talentingas aktorius. . .” Prieš Ka-lėdas įvykusiose gastrolėse V. No-reika viešnagės R. Berlyne pradėjo koncertu “Apollo Saal” salėje. Origi-nalo kalbomis jis atliko V. Klovos “Ganyklų dainas”, J. Gruodžio kom-pozicijas, padainavo rusų ir italų klasi-kinių operų arijų, vokiečių klasikų kūrinių. Akompanavo žmona Zanela Noreikienė. Atskirą V. Noreikos dai-nų ir arijų rečitalį juoston įsirašė R. Berlyno televizija. R. Berlyno ope-roje italų kalba V. Noreika dainavo Hercoga, Kavaradosi, du kartus — Pinkertoną G. Verdi operoje “Rigo-letto”, G. Puccini operose “Tosca” ir “Madame Butterfly”. Grįžęs Vilniun, V. Noreika pradėjo P. Čaikovskio “Eugenijaus Onegino” repetitijas, ruošiasi G. Verdi “Trubadūri”. Nu-mato dalyvauti Klaipėdos saviveikli-nio operos teatro statomoj J. Straus-so operetėje “Čigonų baronas”, su-rengti ketletą rečitalių Lietuvoje. I ateities planus yra įtrauktos gastro-lės Leningrade, Maskvoje, Jugosla-vijoje ir Vengrijoje.

MASKVOS MOKSLŲ AKADEMI-JA už geriausius 1971 m. darbus ma-tematikos srityje pirmą kartą pa-skyrė tris rusų matematiko Andrie-jaus Markovo (1856 — 1922) vardo premijas. Viena jų premijų teko Lie-tuvos Mokslių Akademijos fizikos ir matematikos instituto vadovui prof. Vytautui Statulevičiui. Apie jo nu-veiktus darbus rašoma: “Jo sritis — tikimybės teorija ir matematinė sta-tistika. Savo darbais V. Statulevičius labai artimas A. Markovui, tyrinėjęs ribines teoremas, kurios yra vienas pagrindinių tikimybės teorijos sky-rių. Vilnietis patobulino kai kuriuos tiesioginius tikimybės metodus, gavo atsitiktinių dydžių, surištų Markovo grandine, labai tikslias ribines teore-mas. . .” Prof. V. Statulevičius, 42 metų amžiaus, priklauso jaunesniųjų mokslininkų grupei. Kiti šios premi-jos laureatai — Maskvos Mokslių Akademijos matematikos instituto bendradarbis V. Zolotariovas ir Le-ningrado universiteto tikimybės teo-rijos katedros vedėjas V. Petrovas.

KAUNO PERKŪNO NAMUOSE originalią beveik 150 lėlių parodą surengė “Dailės” darbuotoja O

RUNNYMEDE — ANNETTE, \$23,500 paršoma kaina. Mūrinis, 6 kambarių namas. Didelė ir moderni virtuvė. Įrengtas rūšys. Tuojau galima užimti. Gerai prižiūrimas.

HIGH PARK — BLOOR, trijų butų mūrinis pastatas, 14 metų senumo. Du butai po 3 miegamuosius ir vienas 2-jų. Garažai, moderni šildymo sistema. Prašo \$12,000 įmokėti.

BLOOR — DURIE, atskiras, mūrinis 7 kambarių namas. Garažas ir privatus įvažiavimas. Dvi modernios virtuvės. Nauja šildymo sistema. Prašoma kaina \$33,800. Tuojau galima užimti.

ISLINGTON, 6 kambarių, vieno aukšto mūrinis namas (bungalow), privatus įvažiavimas ir garažas. Artai susisiekimo ir krautuvių. Prašo \$35,000.

B. SAKALAS

2320 BLOOR ST. WEST

WESTWAY — ROYAL YORK, 8 didelių kambarių, vieno su puse aukšto mūrinis namas (bungalow), dvigubas garažas, privatus įvažiavimas. Moderniai įrengtas rūšys. Viena skola.

MIMICO, 6 butų, atskiras, mūrinis pastatas. Garažai ir privatus įvažiavimas. Vandenių-alyva šildymas. Prašoma kaina \$89,900. Apie \$20,000 įmokėti. Arti centrą.

SWANSEA, 12 kambarių dvibutis ir moderniai įrengtas rūšys. Du garažai ir privatus įvažiavimas. Didelis sodas su įvairiais vaismedžiais. Reikėtų bent \$20,000 įmokėti.

JANE — ANNETTE, \$19,300 prašoma kaina. Mūrinis 5 kambarių namas. Vieta pastatyti automobilii. Reikalingas kaikiurių patalymų. Tuojau galima užimti.

Namų telef. 766-8479

TEL. 762-8255

SPORTAS

SPORTAS VISUR

Ziemos olimpiada, kuri įvyks Japonijoje, jau čia pat. Geriausi pasaulio sportininkai tam jau pasirodę ir laukia galutinio išaiškinimo. Neseniai Europoje pasibaigė 4 trapių pirmenybės, kurių metu išaiškėjo būsimieji olimpiados šoulių su slidėmis varžybų laimėtojai. Nors pirmenybės laimėjo norvegas Ingolf Mork, tačiau didžiausią pirmenybių sensaciją buvo japonas Yukio Kasaya. Kasaya buvo pirmuoju pirmose trejose varžybose. Kadangi turėjo daugiau įsipareigojimų, grįžo į Japoniją ir nedalyvavo paskutinėse varžybose. Tuomet pirmoji vieta atiteko I. Mork, kuris nelaimėjo nė vienos pirmos vietos. Japonas Y. Kasaya tikrai buvo vertas galutinės pergalės. Nors dalyvavo geriausi pasaulio šuolininkai, jis juos pralenkė savo technika, dinamiškais pakilimais ir stilingais nusileidimais. Salia tu dviejų, pasaulio geriausių, neužmirštin ir keli kiti, kurie gali tapti lygiaverčiais varžovais. Tai buvęs olimpiados laimėtojas ir praėjusių metų 4 trapių lygūnėtojas čekas Jiri Raska, kitas čekas Zbynek Hubac ir norvegas Bjørn Wirkola.

SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

Vasario 26 d. įvyks S. Amerikos baltiečių slidinėjimo pirmenybės Holiday Valley, Ellipticville, N.Y. — apie 50 mylių į pietus nuo Buffalo. Pirmenybės įvyks jaunių iki 12 ir nuo 13 iki 16, vyrų 17-27, senjorų 28-44 ir veteranų nuo 45 metų amžiaus grupėse. Visos moterys ir mergaitės varžysis vienoje grupėje. Vyrų varžybų vadovas — V. Ciurlionis, 1975 Upper Terrace, Cleveland, Ohio 44117. Informacijų telrauti pas jį tel. 216-481-1525. Registracija bus vietoje šeštadienį nuo 9-10 v. Pirmenybių pradžia 10.30 v. Dėl važiavimo ir pirmenybių ir kitais reikalais kreiptis į Kanados slidinėjimo atstovą V. Paulionį 488-2274.

KREPŠINIO ŽAIDYNĖS

Kanados sporto apygardos 1972 m. krepšinio žaidynės įvyks Toronto vasario 5-6 d.d. Rengėjai yra Toronto LSK Vytis ir PPSK Aušra. Rungtynės bus sekančios klasės, jeigu užsiregistruos daugiau kaip viena komanda toje klasėje: moterų, mergaičių A, B, C ir D, vyrų ir jaunių A, B, C ir D. Registracija — iki sausio 28 d. Komandų registracijos mokestis: moterų ir vyrų komandoms po \$15, mergaičių A ir jaunių A komandoms po \$10, mergaičių B, C ir D, jaunių B, C ir D komandoms po \$5. Komandų registraciją su atitinkamu mokestiu prašome siųsti apygardai.

Prieaukilio klasių žaidėjų laisviam laisviam tik pirmoje vyresnėje klasėje, tačiau toki dalyvavimas negali trukdyti varžybų eigai. Visi prieaukilio klasių žaidėjai privalo atsivėžti į žaidynes savo gimimo metrikas. Mergaičių ir jaunių B, C ir D klases rungtynėse rengėjams bus galima turėti savus lietuvių teisėjus. Prašoma perykščių pereinamųjų taurių laimėtojus atsivėžti į žaidynes ir perduoti žaidinių rengėjams. Žaidynės galės dalyvauti tik pilnateisiai SALFASS registruoti klubai ir nariai. Klubų metinė registracija SALFASS yra \$15. Pavieniai Sąjungos nariai moka pagal amžiaus klases: moterys ir vyrai, gimę 1952 m. ir ankčiau — \$2.50; mergaitės A ir jaunių A, 1953, 1954 ir 1955 — \$1.50; mergaitės B ir jaunių B, 1956 ir 1957 — \$1.50; mergaitės C ir jaunių C, 1958 ir 1959, — \$1.00; mergaitės D ir jaunių D, 1960 ir vėliau — \$1.00. Pageidaujama, kad klubai vykdytų klubų bei pavienių sportininkų registracijas per apygardą. Jos turi būti atliktos iki žaidynių dienos.

Kanados sporto apygarda

VYČIO ŽINIOS

Visuotinis susirinkimas — šį sekmadienį, sausio 23 d., 3 v.p.p., senose Lietuvių Namuose.

Stalo tenisininkės sėkmingai dalyvavo Toronto miesto pirmenybėse. V. Nešukaitė laimėjo moterų vienietę pirmą vietą, baigėme įveikusi E. Sabaliauskaitę-Simerl. Moterų dvejetų varžybose Nešukaitės baigėme pralaimėjo Sabaliauskaitės dvejetui. V. Nešukaitė taip pat laimėjo mišrų dvejetą.

Berniukai (14) CYO lygos pirmenybėse nugalėjo Aušrą 56:15. Jaunieji vyčiai laimėjo ir antras rungtynes prieš St. Christopher 23:22. Žaidė: Duliūnas 31, Zalnierius 27, Kaknevičius 4, Ažuolas 6, T. Ažuolas 1, Bartininkas 8, Rūtelė 2, Ignatavičius.

Mergaitės (16) CYO lygos pirmenybėse įveikė Aušrą 28:18. Žaidė: Zubrickaitė, Valiukaitė, Underlytė, Zalnierius, G. Zukauskaitė, L. Zukauskaitė, Ažuolaitė, Duobytė, Seckington.

Jauniai B-C lygos pirmenybėse pralaimėjo estams 60:72. Žaidė: Akelaitis 14, Duliūnas 6, Kaknevičius 12, Lorencas 15, Nacevičius 13, Ramanauskas.

Mūsų rėmėjams — J. Valiukienei, P. Gulbinskui, J. Bulioniui ir A. D. nuosirdžiai dėkojame. A. S.

AUSROS ŽINIOS

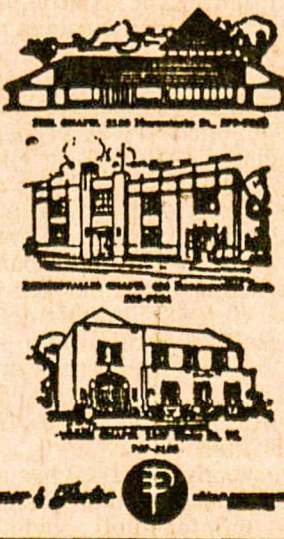
Slidinėjtojai, susidomėję lietuvių ir baltiečių slidinėjimo pirmenybėmis Niujorko valstybėje vasario pradžioje, prašomi nedelsiant susisiekti su sekcijos vadovu S. Kėkštu (233-1371).

Klubo nariai, dar nesusimokėję \$1 nario mokesčio, raginami tai padaryti dar šį mėnesį. Metinė nario kortelė bus išduota tik tiems, kurie bus sumokėję nario mokesčio klubo išd. H. Chvedukui, A. Grigonui, savo sekcijos vadovui ar komandos kapitoniui.

BC lygoj sausio 23 d. vyrai žaidžia prieš Tridents Winston Churchill salėje, 1 v.p.p.: jauniai žaidžia prieš estus parapijos salėje 1.30 v.p.p. CYO lygoj jaun. mergaitės nugalėjo Our Lady of Peace 25:24. Žaidė: B. Plučaitė 10, I. Paškevičiūtė 5, A. Plučaitė 4, P. Simutytė 4, N. Čikaitė 2, V. Čikaitė, C. Imbrazaitė, S. Zenkevičiūtė.

Mažiausios krepšinininkės laimėjo prieš Blessed Sacrament 22:13 ir prieš St. John 18:14. Gerai pasirodė R. Gustaitė ir L. Radžiūnaitė. Joms gerai talkino D. Radžiūnaitė, D. Miniotaitė, R. Kulnytė, A. Vaitkaitė, R. Callahan, D. Hunter ir I. Bush. Mergaičių treneris — A. Stupis.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Ateitininkų žinios

Jaun. berniukų ir mergaičių susirinkimai įvyks sausio 23, sekmadienį, 2 v. Berniukai renkasi ateitininkų kambariye, mergaitės — L. V. Namuose.

Vyr. moksleivių susirinkimas — sausio 23, sekmadienį, 5 v. ateitininkų kambariye. Visi moksleiviai privalo dalyvauti.

Studentai renkasi ateitininkų kambariye sausio 23, sekmadienį, 7 v. Bus įdomi paskaita ir diskusijos.

"Esame krikščionys — kovokime" tai šių metų moksleivių sąjungsos šūkis ir metinė tema. Kovokime už krikščioniškus idealus, už mūsų principus, kovokime prieš sustingimą ir apatiją, prieš iškraipytas moralines vertybes, kovokime už visą, ką Kristus mokė, stenkimes supratsti, ką reiškia "Visa atnaujinti Kristuje".

Vasario 16 minėjimas, kurį kiekvienais metais atskirai paminai ateitininkiškas jaunimas, bus vasario 13 d. Sv. Jono Kr. parapijoje. Visi dalyvauja 10 val. Mišiose. Po to bus trumpas minėjimas. Jaunimas privalo dalyvauti ir Bendruomenės minėjime. Atskirame minėjime kreipiamas dėmesys specialiai į mokyklinį jaunimą.

Skautų veikla

Sausio 16 d. Mindaugo drėvė po 9 v. Mišių išvažiavo pašiklyti Albion Hills. Iškylos programoje buvo žiemos sporto varžybos ir pramogos. Skautai ant sukurtu lauko pasigamino pietus. Slidinėjtojų egzaminai išlaikė A. Kalinauskas, V. Gotceitas ir R. Narbutas, čiuožė — A. Valickis. Iškylos vadovavo sk. v. sl. G. Kalinauskas. Drėvės vadovybė dėkinga už transportą tėvams — J. Grybui, H. Asevičiui, A. Gotceitui, J. Mačiuliui ir L. Kalinauskui. Iškyloje dalyvavo 17 skautų. Sekanti iškyla numatoma vasario pabaigoje. Draugovės sueiga — šį pirmadienį, sausio 24 d., 7 v.v., naujuose Lietuvių Namuose.

"Šatrijos" ir "Rambynio" tūntų vadijų bendras posėdis šaukiamas antradienį, sausio 25 d., 7.30 v. v., skautų būkle. Kviečiami visi vadovai dalyvauti.

"Šatrijos" tūnto vadijų posėdyje sausio 16 d. aptarti mokesčių reikalai. Vienetai, dar neatsiskaitę, raginami tuoj pat susitvarkyti. Tarsi Kaziuko mugės reikalais, išrinkta "Skautų Aido" ryšininkė v. vl. R. Lasienė, 2284 Bloor St. W., Tor. 9, tel. 766-6209. Prenumeratų rinkimas ir kiti ryšiai bus palaikomi per sesę Rimą Lasienę.

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paminėjimas-sueiga bus vasario 13 d. po 11 val pamaldų Prisikėlimo salėje.

Sausio 30 d., 12 v., skautų būkle šaukiamas metinis visuotinis skautų tėvų susirinkimas, į kurį tėvų k-tas kviečia bent vieną iš šeimos dalyvauti. Č. S.

GESNAKAS-geras vaistas

Gesnakas (garlic) yra natūralus kraujotaką valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugo nuo netvarkymo, nuo puvimo bakterijų bei jos sukeliamos, "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savybę reikalingos esnako otyvos, kuri medicinoje jau seniai vartojama. Per išitus šimtus milijonai žmonių vartojo esnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydymo bei stiprinamojo galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šlondien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau stogu turėsi šios esnako kapsulės netur nei kvapo, nei skonio.

Jei planuojate pirkti

FORDO
automobilį,
užsukite į

CHURCH
MOTORS,

kur pas lietuvių
savininką nupirsite pigiau nei kitur.

79

1971 metų modeliai parduodami atpigintomis kainomis. Taip pat didelis pasirinkimas 1972 metų modelių

IKI \$1,000

\$5 IMOKĖTI
CHURCH MOTORS
2100 Bloor St. W.
prie High Park
767-2111

Ford, Torino, Galaxia, LTD, Mustang, Maverick, Pinto ir Fordo sunkvežimiai

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys

Telefonai: LE. 6-2738 • LE. 6-2664 • 1611 Bloor St. W.

BLOOR — RUNNYMEDE, apie \$7,000 įmokėti, atskiras 7 didelių kambarių namas, kvadratinis planas, 2 modernios virtuvės, garažas su šoniniu įvažiavimu.

NETOLI JANE GATVĖS, apie \$7,000 įmokėti, gražus 6 didelių kambarių atskiras namas, pilnai užbaigtas 3 kambariai rūšyje su baru ir atskiru išėjimu į kiemą, 2 modernios 4 dalių prausyklos, garažas su privačiu įvažiavimu, didžiulis gražus beveik vieno akro sklypas su įvairiais medžiais, kuris siekia parką; viena atvira skola 10-čiai metų. Ką mėgstate paukščių muziką, paskambinkite!

TRIBUTIS, 17 kambarių, maždaug 10 metų senumo, gražūs, erdvūs butai su balkonais; apie \$20,000 įmokėti, viskas išnuomota.

BLOR WEST, apie \$15,000 įmokėti, krautuvė ir 2 butai, įvažiavimas su dvigubu garažu, puiki vieta, tinka betkokiam verslui; viena atvira skola 10-čiai metų.

PALIKIMAS—INDIAN RD. — BLOOR, apie \$10,000 įmokėti, šurkščių plytų, 6 kambarių, atskiras platus namas, garažas su šoniniu įvažiavimu, geros — stiprios statybos, reikalingas nedidelio, vidutinio remonto; tuoj galima užimti.

Didelis pasirinkimas vienaaukščių (bungalow)

Al. Garbenis, arba **Pr. Kerberis,**
namų tel. HU 9-1543 namų tel. LE 5-1584

Pardavusiems bei pirkusiems per mus
SPECIALUS PATARNAVIMAS

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAJE TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

MOKA

5½% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6¼% už 1 m. term. dep.
6½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8¼% už mortgicijus

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASMENINĖS PASKOLAS duodame iki \$5,000 ir **MORTGICIUS** pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. **VISŲ NARIŲ GYVYBĖ** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. A s m e n i n ė s p a s k o l o s m i r t i e s a t v e j u apdraustos iki \$5,000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienį. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. (Ilepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta)

BŪSTLINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTGAGE BROKER

Ontario ir Toronto Real Estate Board narys

EGLINTON — DUFFERIN, \$3,000 įmokėti, 1 mortgicijus, plytinis, atskiras 6 kambarių namas, šiltu vandeniu apšildomas, privatus įvažiavimas, garažas.

DUNDAS — BROCK, palikimas, 6 kambarių, plytinis, nauja šildymo krosnis, įvažiavimas, geram stovyje. Prašoma \$18,500.

ISLINGTON — BLOOR, vienaaukštis (bungalow) plytinis, atskiras, 5 viešųjų kambarių, užbaigtas poilsio kambarys su baru, privatus įvažiavimas. Prašo \$30,500, be mortgicijų.

30 AKRU ŽEMĖS arti 400 greitelio, 40 mylių nuo Toronto su mažu upeliu, \$6,000 įmokėti, prie Innisfil Beach Rd.

1082 BLOOR St. W., TORONTO 4,

Telefonai: 534-8459; 233-5996

Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. — — — Prašome tik kreiptis pas mus.
VYT. MORKIS, A. BLIUDZIUS

P. T. SERVICE CENTRE (Buvo — A. P. Garage)

5320 DUNDAS ST. W., ISLINGTON (priešais Canadian Tire) kviečiame visus klientus aplankyti mūsų naują garažą ir gazolino stotį. Gazolinas, tepalai, padangos, baterijos ir visi automobilijų remontai. Darbas atliekamas kuo sąžiningiausiai. Garantuoti naujos dalys, geras patarnavimas, nuosavas vilkikas ir t. t.

Savininkai: Antanas Paškevičius ir Juozas Tamošiūnas, oficialiai pripažinti mechanikai
Telefonas 239-6601. **DARBO VALANDOS** — nuo 7 v.r. iki 8 v.v.

DANISH CUSTOM FURNITURE

BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI
IS BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)
Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED

25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch
Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, trečiadieniais, ketvirtad., penktad., nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Firchuk Textiles Ltd. Siuntiniai į Europą

Pagrindinė įstaiga: 658 Queen St. W., Toronto 3, Ont. Tel. EM 4-5036

Hamiltono skyrius: 293 Ottawa St. N., Hamilton, Ont. Tel. 549-2005

Čia gausite tekstilės gaminius pigiausiomis kainomis; didelis pasirinkimas skarelų, megztinių ir kitų dalykų, kuriuos gavo giminės ir draugai Europoje tikrai džiaugsis.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai
971 College St., Toronto 4, Ont.
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

Kasos valandos:

Pirmad. 10-3
Antrad. 10-3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-3
ir 4.30-7
Penktad. 10-3
ir 4.30-8
Šeštad. 9-12
Sekmad. 9.30-1

MOKA:

už term. indėlius 2 metams 6½%
už term. indėlius 1 metams 6¼%
už taupomąsias s-tas (savings) 6%
už depozitus-čekių s-tas 5½%

DUODA PASKOLAS:

asmenines — iki \$10,000 8½%
nekiln. turto — iki \$30,000 8¼%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų — iki \$10,000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaides. Pirmame mokėjimus už nekiln. turta, telefoną, elektrą, vandenį ir dujas. Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

BLOOR — HIGH PARK. Netoli poezinio susisiekimo ir parko 7 kambarių atskiras namas. Dvi naujai įrengtos virtuvės, dvi prausyklos, ekstru kambarys rūšyje. Garažas su šoniniu įvažiavimu. Įmokėti tik \$4,000.

RONCESVALLES AVE. — WESTMINSTER. Šeši dideli kambariai, didelė ir moderni virtuvė. Alyva šildomas namas. Arti krautuvių ir patogaus susisiekimo. Įmokėti apie \$5,000.

POR CREDIT — MISSISSAUGA RD. Gražus sklypas 83x400 ir 5 kambarių vienaaukštis namas. Rami aplinka su gražiais medžiais ir puošniais namais augantis rajonas. Įmokėti \$10,000.

HIGH PARK — BLOOR. Priešais parką 9 didelių kambarių per du aukštus mūrinis namas. Tinka dviem šeimoms arba profesionalui. Namai be skolų; įmokėti apie \$15,000.

BLOOR ST. WEST. Krautuvė ir keturių kambarių butas. Augsta nuoma, geras investavimas. Prašo \$42,000 su maždaug \$10,000 įmokėjimu.

AMATININKUI ARBA PREKYBININKUI prie Dufferin-Dundas gatvės: mūrinis pastatas (fabrikas) virš 5000 kv. pėdų ir daug vietos mašinoms. Keletas kambarių antram aukšte. Įmokėti \$15,000.

S. JOKUBAITIS

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
Vaistai, kosmetikos prekės, trejos devynerios ir kt.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

YOUNG a. BIGGIN Ltd. Realtor

• 10 pardavimo įstaigų Toronto rajonuose •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus **VYT. V. GIRDAUSKAS**
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

W. VASIS REAL ESTATE

Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių. Skambinti — J. GUDAS
863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

EXTRA REALTY LTD.

386 RUSHOLME RD. TORONTO 4 TEL. LE 1-1161

BLOOR — WINDERMERE, \$25,000 įmokėti, mūrinis, atskiras 10 metų senumo, po

SKAITYTOJAI PASISAKO

BENDROS KŪČIOS

Atnaujinant senąsias krikščionių tradicijas Bažnyčioje, dera jas atnaujinti ir šeimoje bei katalikiškoji visuomenėje. Viens tokių papročių — pakviesti vienišus į šeimos Kūčias. Tačiau išsiblaškius sunkoka dažniau susitikti didesniam tautiečių būriui. Greičiausiai tai tiesiog vengiamas; nors ir esame vienos tautos vaičiai, deka, nesame artimi vieni kitiems pilna žodžio prasme. Ypač Kūčių vakarą lietuviai nenori vienas vakarieniauti. Yra daug vienišų, kurie neturi laimės patekti į šeimų ruošiamas Kūčias. Matyt, šita mintimi vadovavosi Toronto Lietuvių Namų vadovybė ir užsimojo paruošti bendras Kūčias tiems, kurie jų reikalingi. Jaunimas — skautai ir ateitininkai jau eilę metų sėkmingai tai daro. Pagaliau ir senieji, lyg sėdami juos, užsimojo. Ir tikrai ši graži mintis buvo pilnai įgyvendinta. Nors tos Kūčios buvo manoma skirti tik viengungiams, bet patraukė ir kitus. Daugiausia buvo pavienių vyrų, apie 10 moterų ir pora šeimų su mažais vaikais. Kas dar įdomiau, kad net protestantų tikybos atstovų turėjo. Iš viso buvo apie 50 asmenų. Pats Kūčių stalas — tradicinis ir turtingas valgiais, papuoštas trispalvėmis vėliavėlėmis, baltom staltiesėmis, žvakutėmis. Ant jo — visos tuzinas pasninko valgių, jokio alkoholio. Dalyviai pasigedo tik šieno po staltiese. Atvykęs kun. Placidus Barius, OFM, įnešė gyvenės nuotaikos. Paklausė iš muzikos plokštelės religinių giesmių, įgiedotų Kauno Iglų bažnyčios choro, ir muzikos. Po atidarymo kalbos, kurią pasakė pats įvykio organizatorius J. Karpis, sekė stalo palaiminimas ir malda, jautriai išreikšta kun. P. Bariaus. Po to lauzėm plotkeles ir linkėjom visokios laimės, mėginami parodyti krikščionišką draugiškumą. Nenuostabu, kad pradžioje per daug geros nuotaikos nebuvo, nes daugiausia svetimi, vieniši žmonės, kurie galbūt tik kartą į metus susitinka. Laužant plotkeles nevienam asara išsprūdo, nes, prisiminę namus ir tėvynę, pajutome, kad mus kažkas jungia.

Prisiminėm bendras Kūčias ir tremties stovyklose. Ten buvo skirtinga nuotaika. Tada beveik nieko nežinojom apie paliktus saviškius ir išgriautą tėvynę, priešio okupuotą. Benamiai, prisiminę nelaimingą būklę, retas kuris galvėję praryti Kūčių stalo valgio kąsnį, nesuvalgę karčiom asarom. Ir tas stalas tada buvo labai menkutis, neturėjo 12-kos valgių, ir dažnai tik mažą kampelį plotkelės gaudavom. Bet buvo malonu pabūti kartu, pasidalinti nedalia su tokiais pat nelaimės ištiktais tautiečiais.

Dabar valgyti ir gerti turime per daug, bet draugiškumo — mažiau. Jei verslo reikalai neriša, tai ir ne-

pasipažįstame. Ypač senstantiems pravartu atnaujinti senas pažintis ir neįveikti bendrų pobūvių, nes vieniša senatvė — labai liūdina.

Atrodo, dabar žmonės įsitikinę, kad Kalėdos yra tik uždara šeimų šventė ir gal dėlto vengia bendrų Kūčių. Lietuviai turėtų čia rasti ir kitą prasmę, bent gyvendami išeivijoje. Reikėtų prisiminti, kad viengungių ir našlių gretos ilgėja. Tokiems jau sunku kur nors pritapti. Bendros šventės — gera išeitis.

Šio pobūvio pabaigoje J. Karpis pasidžiaugė savo organizuoto darbo atgarsiu pamirštų tautiečių labui ir palinkėjo, kad tokio pobūdžio suėjimas nebūtų paskutinis. J. Strazdas daugiau dėkoto dalyvių vardu ir savo kalbą skyrė patriotiškiems jausmams atgaivinti. Pagyrė šį gražų "pionierių" būrėlį, kad pasiryžo atgaivinti krikščioniškas tradicijas ir, palyginęs juos su dvylika apaštalu, išplatinsiu Kristaus mokslą po platų pasaulį, prašė pasekti jų pavyzdžiu ir pagarsinti šią patirtį bent Toronte. Esą tokie kalėdiniai pobūviai pasitarnauja ne vien religijai, bet ir lietuvių. Be to, šie lietuvių bendri namai turi tiksą suburti tautiečius ne tik metinių švenčių proga, bet ir visom kitom progom. Šis didelis pastatas turėtų patraukti ne tik senąją kartą, bet ir jaunuosius, kurie jau ir dabar turi reikalų su šiom patalpomis. Si vieta turi tapti sava kiekvienam, pateisinti savo vardą. Tada gal mes geriau pajusime, kad nesame atskiriami nei religijos, nei amžiaus, kad visi esame lietuviai ir siekiame vieno bendro tikslo — nenutautėti.

Gunda Adom.

SUJUNGTI LAIKRAŠČIUS

Užuot spausdinus tiek daug lietuviškų laikraščių ir leidus jiems vargti, reikėtų sujungti keletą laikraščių ir padaryti vieną tikrą gerą laikraštį su \$15 ar \$18 metine prenumerata. Juk einama prie to, kad neilgai trukus dalis mūsų laikraščių turės užsidaryti, nubyrės gabios jėgos jiems redaguoti ir korespondentai. Tada, kad ir norint, bus sunku ką nors centralizuoti.

Taip pat jau laikas suprasti, kad jaunoji karta yra čia gimusi, jų gimtoji kalba yra anglų. Jeigu norime juos sudominti tolimesniu laikraščio skaitymu, laikas įvesti jų aktualiais klausimais vertus spausdinti straipsnius anglų kalba. E. J.

Red. pastaba. "Jaunimo Žiburį" ("T2" jaunimo skyrius) bendradarbių pasitarime, kuriame dalyvavo vyresnieji moksleiviai ir studentai, buvo iškeltas klausimas: ar įvesti skiltį anglų kalba? Visi vienbalsiai pasisakė prieš. Esą angliskai jie turi ir be to daug skaitymo bei rašymo. Lietuviškas laikraštis turys padėti jauniui prisilavinę lietuvių gyvenimą, bei kultūrą.

DIDYSIS LAISKŲ SIUNTIMAS JAU PRADĖTAS

Mokesčių reformos įstatymas jau priimtas parlamento ir tapo įstatymu.

Ką mokesčių reforma reiškia Jums? Kaip palies Jūsų reikalus?

Atsakydamas į šiuos klausimus, mokesčių departamentas vykdo masinę programą visame krašte. Dabar spausdinamos brošiūros ir siuntinėjamos paštu visiem mokesčių mokėtojams, kai tik išeina iš preso.

Siuntinėjimas bus baigtas maždaug per keturias savaites.

Visi mokesčių mokėtojai gaus mažiausiai

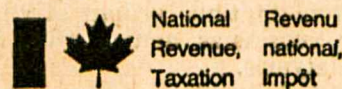
bent po dvi brošiūras: "Highlights for Individuals" ir "Valuation Day". Jose rasite atsakymus į daugumą savo klausimų.

Kaikurie mokesčių mokėtojai gaus papildomas informacijas pagal jų specifinius poreikius.

Perskaitykite tas brošiūras. Tada, jei bus kas neaišku, klauskite mus. Mes mielai padėsime Jums.

Pamatysite, kad tas brošiūras palengvins Jums užpildyti 1973 metų pajamų mokesčių blankus, nes padės pasiruošti jau dabar.

Mokesčių reforma ir Jūs

National Revenue, national, Taxation Impôt

BALIO MASKELIŪNO DRAUDOS ĮSTAIGA

Tel. 251-4864

Namų tel. 277-0814

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS

Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjai gali pirkti prekių specialiose krautuose. Norint pasiųsti automobilį, prašome pirmo pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 1934 svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Firmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA Baltic Exporting Co. 480 RONSEVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALUZA

A & B TAILORS

Sav. A. B. BERESNEVIČIUS

343 Roncesvalles Ave., Toronto 3

Tel. 531-1432

VYRIŠKŲ IR JAUNIMO MODERNIŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVE

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatines transmisijas

DUNDAS AUTO BODY

MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningas ir garantuotas. Lietuvių aptarnauja Jonas Jurėnas 430 BATHURST ST. Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

BALTIC MOVERS

VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS

BALDŲ IR KT.

Vežamas turtas pilnai apdraustas

Skambinti tel. LE 4-1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W. PRIE GORE VALE TEL. EM. 4-7994

ART'S PHOTO STUDIO

Vestuvinės nuotraukos Meniškos vaikų nuotraukos Portretai ir kt.

KANADOS ĮVYKIAI

IŠKELS LATVIO BYLĄ?

Newfoundlandą Kanados federacijai 1949 m. įjungusį premjerą J. Smallwoodą pagaliau priėmė pasitraukti iš valdžios šios provincijos augščiausiojo teismo sprendimas. 1971 m. spalio 28 d. Newfoundlando parlamento rinkimus pirmą kartą provincijos istorijoje laimėjo F. Moores vadovaujami konservatoriai, surinkę 56% balsų ir pravedę 21 atstovą į 23 vietų parlamentą. Beveik 42 metus Newfoundlandą valdęs premjeras J. Smallwood parlamentan pravedė 20 atstovų. Lemtingas žodis teko parlamentarui išrinktam Naujosios Labradoro partijos vadui T. Burgess, kuris pažadėjo remti konservatorius. Premjeras J. Smallwood pradėjo sunkiai besuprantamą dėsimo taktiką. Kai buvo nutarta persikairuoti St. Barbe South rinkimines vietovės balsus, kur pergalė labai nežymia persvara buvo tekusi konservatoriui, paaiškėjo, kad liberalų paskirta šios apylinkės pareigūnė buvo sudėgusi 106 balsus. Premjeras J. Smallwood ėmė reikalauti naujų rinkimų toje apylinkėje, kol pagaliau augščiausiasis teismas, įtardamas sąmoningą liberalų suokalbį St. Barbe South apylinkėje, pergalę pripažino konservatoriams. Beveik tris mėnesius premjeras J. Smallwood valdė Newfoundlandą ir pasirašinėjo sutartis, neturėdamas rinkimų įgaliojimo. Jo socialinių reikalų ministras S. Neary netgi pasiūlė kastuvas iškasti tunelį iš Newfoundlando į Labradorą sąsaurio dugne ir

tuo būdu parūpinti darbo reikalingą bedarbių skaičių turinčiai provincijai. Į šį planą bene taikliausiai reagavo "The Toronto Sun" dienraštis, patakdęs premjerui J. Smallwoodui kastuvus pakeisti arbatiniais šaukštukais, nes tada būtų išspręsta nedarbo problema ne tik Newfoundlando, bet ir visam S. Amerikos žemyne.

Naujas Newfoundlando premjeras F. Moores iš anksto pažadėjo sudaryti specialią komisiją, kuri patikrintų J. Smallwoodo ilgo valdymo metais pasirašytas sutartis, atnešusias didelių pelnų milijonieriams, daugiausia amerikiečiams. Newfoundlando seniai kalbama apie kyšius bei kitokius įstatymų pažeidimus. Šia proga tenka prisiminti Latvijos buvusį finansų ministrą Alfredą Valdmanį, 1950-54 m. vadovavusį Newfoundlando ekonominiams reikalams. Iš karto premjeras J. Smallwood jį galima sakyti, nešiojo ant rankų, o paskui iškėlė labai neaiškią bylą apie kažkokius neišryškintus išievojimus bei kyšius ir uždarė kalėjimą. Daug kam susidarė įspūdis, kad talentingasis A. Valdmanis buvo padarytas atpirkimo ožiu, maskuojant pačios vyriausybės nusizengimus. Kalnimo metais vienas kanadietis žurnalistas jį matė meškeriojant, nors kaliniams tokios privilegijos paprastai neleidžiamos. A. Valdmanis mirė išleistas iš kalėjimo ir paslaptį nusinešė į kapus. Liberalų vadas J. Smallwood prisipažino, kad viena pa-

grindinių priežasčių valdžios perdavimui uždėsti buvo jo noras išsigabenti iš premjero įstaigos apie 400.000 laišku ir dokumentų. Senasis politikas J. Dieffenbakeris pabrėžė, jog J. Smallwoodui būtų tekusi žymiai garbingesnė vieta Kanados istorijoje, jeigu jis būtų valdžią perdavęs konservatorių vadui F. Moores tuojau po rinkimų. Atrodo, šiai provincijai reikės naujų rinkimų su didesne vienos ar kitos partijos persvara.

Bedarbių skaičius Kanadoje gruodžio mėnesį padidėjo 27.000 ir pasiekė 530.000, tačiau jis yra 8.000 mažesnis už 1970 m. gruodį. Sezoninio požiūriu skelbiama statistika konstatuojamas bedarbių sumažėjimas iki 6,2%. 1971 m. lapkričio mėn. bedarbių sezoninis nuostimis buvo 6,6. I sezoninius duomenis neįtraukiami žiemą pasibaigiantys darbai.

Zemės turty taryba TransCanada dujotiekio bendrovei leido pabranginti natūralias dujas. Dujų vartotojų pabranginimas greičiausiai pasiekis šiu metų pabaigoje. Spėjama, jog Toronte dujos pabrangs apie 4% privačiuose namuose ir 6-8% pramonės įmonėse.

Pajieškojimai

Pranas Jurgelionis, gyvenantis Vokietijoje, ieško savo brolio Jurgelionio, gyvenančio Kanadoje. Zinant, kur jis gyvena, prašome pranešti: Juozas Aštas, 106 Eastbourne Ave., Hamilton 22, Ontario.

Ieškomi: Petrauskas Alfonsas, sūnus Jono, gimęs 1900 m., Janauskienė Bronė, Naruševičienė Janina. Jie patys ar apie juos žinantieji prašomi pranešti: Juozas Aštas, 106 Eastbourne Ave., Hamilton 22, Ontario.

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY

323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.

Savininkas V. BAČENAS

- teikia patarimus planuojantiems keliones
- sutvarko rezervacijas, nakvynių ir kitus reikalus
- be atskiro atlyginimo
- agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
- parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
- parūpina eismo priemones ekskursijoms
- patarnauja atskviečiant gimines

Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

Didžiausias ir gražiausias europietiškos mėsos ir skanėstų krautuvas. Geros kokybės gaminiai. Didelis pasirinkimas. Konkurencinės kainos.

SPECIALŲS GAMINIAI KAS SAVAITĖ

tip-top MEATS DELICATESSEN

1727 BLOOR ST. WEST (prieš Keele požeminio stotį) YORKDALE SHOPPING CENTRE • FAIRVIEW MALL

Sheppard Ave. (Don Valley Parkway)

ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (Queen Elizabeth ir 27 greitkelis)

NOTARAS A. LIUDZIUS, B.L.

421 Roncesvalles Ave.

(Toronto Dominion Bank II aukštas)

Telefonai: įstaigos 537-1708 namų 279-7980

Priėmimo laikas pagal susitarimą telefonu.

DR. V. J. MEILUVIENE

DANTŲ GYDYTOJA

184 ELLIS AVE

(prie Queensway)

Tel. 762-1009

Priima pacientus pagal susitarimą.

PLUMBING and HEATING

J. LISAUSKAS,

VALDŽIOS PRIPAZINTAS PLOMBERIS,

ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APSILYMO DARBUS.

Darbas sąžiningas ir nebrangus.

148 Westminster Ave., Toronto

Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

MEDUS - reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas Induose ar korieuose. Iš bitynų: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.

Eagles Nest

Telefonas 534-0563

OKULISTĖS

Br. Bukowska-BEJNAR, R.O

Wiktorla BUKOWSKA, R.O.

274 RONCESVALLES AVE.

(prie Geoffrey St.)

TEL. LE. 2-5493

Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

OKULISTAS S. BROGOWSKI, O.D.

412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų. Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS L. LUNSKY, R.O.

M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST. TORONTO

Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v. Dėl priėmimo skambinti telefonu

INSURANCE

DUDA

769-4612

2231 Bloor Street W.

SAUSIO 29,
šeštadienį,
trijose Prisikėlimo
SALĖSE

TRADICINIS "Tėviškės Žiburių"
SPAUDOS BALIUS

SAUSIO 29,
šeštadienį,
trijose Prisikėlimo
SALĖSE

Mergaičių choras "Aidas" su dirigentu bei solistu
— V. Verikaitis ir akompaniatorium J. Govėdu —

Vertingų laimikų loterija (žymiųjų dailininkų
paveikslai, skulptūros, televizijos priimtuvai, nešioja-
masis radijo aparatas ir daug kitų)

- D'Amico orkestras
- Vaišingas bufetas

VISUS MALONIAI KVIČIAME!

- BALIAUS PRADŽIA — 7 val. v., PROGRAMOS — 7.30 v. v.
- BILIAUS: \$3.00, studentams — \$2.00

TORONTO

Šv. Jono Kr. par. žinios

— Šį sekmadienį meldžiamasi už krikščionių vienybę.

— Parapijos rekolekcijos bus kovo 19-26 d.d. Vedėjas — kun. Alg. Kęzys, SJ, iš Čikagos.

— Išsintūti paštu pakvitavimai geradariams už praėjusių metų aukas. Jei kas minėtų pažymėjimų ar rinklavo vokelių nebūtų gavę, prašom pranešti klebonijai.

— Parapijos choras mokosi giedoti kun. G. Sukio lietuviškas Mišias. Praėjusį sekmadienį pirmą kartą giedojo "Sventas". Vasario 16 choras ruošia specialią giesmę, parašytą muz. S. Galievičiaus.

— Seimų lankymas vykdomas toliau Bloor-Runnymede rajone.

— Statybos fondui aukkojo: \$100 J. A. Yčai; po \$50: S. Kryževičius ir L. Monstvilas. Geradariams nuosirdi padėka.

— Praėjusį savaitgalį klebonijoje buvo apsiastos kun. P. Činikas, MIC, vyr. "Draugo" administratorius. Svečias sekmadienį atlaikė 11 val. Mišias.

— Pamaldos: penktadienį, 8 v.r., už a.a. Mykolą Matušaitį; sekmadienį: 10 v. už a.a. Juliją Gilmaną, 11 v. už a.a. Mariją Stungurienę ir 12 v. už a.a. Vladą Stungurį.

Lietuvių evangelikų liuteronų išganytojo parapijos žinios

— Šį penktadienį konfirmavimų pamokų nebus, nes kun. A. Žilinskis dalyvaus ekumeninėje konferencijoje, kurios tema — "Kalinys, visuomenė ir Bažnyčia". Sekančios konf. pamokos bus sausio 28 d., 6.30 v.v.

— Sekmadienį, 9.30 v.r. pamaldos.

— Vasario 6 d., 9.30 v.r. bendros parapijos pamaldos. Po jų — visuotinis parapijos susirinkimas bei moterų draugijos paruošto valės.

— Sveikiname p.p. Gerdą ir Albiną Tarydus, kurie sausio 15 d. savo giminių, draugų ir parapijiečių tarpe atšventė savo 25 metų vedybinę sukaik. Vėsačio palaima telydi Jus ir Jūsų šeima dabar ir ateityje.

— "Džiaukites su linksmiais, verkite su verkiančiais, gyvenkite darne vienas su kitu. Nebūkite išdidūs, bet eikite ranka rankon su žemaisiais (Rom. 12, 15)."

VIENTINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATURALIAUS GYDymo SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydymieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.P. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

BRABUZIŲ KRAUTUVĖ vakariniams Toronte. Savininkai išėina pensijon ir pagedauja lietuvių pirkėjų. Pravartu mokėti europietiškus kabalų. Skambinti St. Dargiui, 231-6226 arba 231-2661, Frank Barauskas, Realtor.

BR. VYTIS-VRUBLEVICIUS pradedantiems studijuoti PRANCŪZŲ kalbą privačiai duoda pamokas. Teirautis sekmadieniais Prisikėlimo parapijos salės kavinėje nuo 10 v.r. iki 1 v.p. arba telefonu 534-0683.

ISNUOMOJAMI 2 kambariai ir virtuvė trečiame aukšte viename asmenini netoli Bloor ir Dundas požeminio. Yra garažas. Tel. 534-9127.

ESU LIETUVAITĖ, 41 metų amžiaus, katalikė, pagedauju susipažinti ir sukurti kultūringą šeimą su patirinėčiu lietuviu, kuris mėgsta sportą, muziką, gražiai rengiasi ir gerai adrodo. Atsiliepiuoms stulsi: "T. Žiburiai", 941 Dundas Street W., Toronto 3, Ontario. Ant voko pažymėti "LIETUVAITE".

ATLIEKU VISUS NAMŲ MEDŽIO REMONTO DARBUS. Darau virtuvės spintėles ir įrengiu poilsio kambarius. Tel. 535-4724.

MORTGICAI Dėl pirkimo, pardavimo ar investavimo į naujus mortgicūsus prašome skambinti n. Barauskui, Realtor 231-6226 Toronte.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, taip pat darau ir naujus įrengimus. Pas mane galite rasti vartotų 2x4", durų, faneros. Tel. 533-5116. KAZYS CIBAS.

NEBRANGUS ORKESTRAS įvairiomis progoms, didesnės ar mažesnės sudėties. Skambinti J. ZAREMBA, tel. 747-7084 po 5 v. p. p.

Maloniai kviečiame Toronto visuomenę atsilankyti į Maironio šeštadieninės mokyklos

tėvų komiteto rengiamą

ŠOKIŲ VAKARA

PROGRAMOJE: Londono studentų kvartetas "Rasa" ir tautinių šokių grupę "Gintaras", vadovaujama R. J. Karasiejų

Sokiams gros puikus D'Amico orkestras, veiks bufetas su stipriais gėrimais ir skaniais šviežiais vėdarais

Pradžią — 6.30 val. vakaro
Iėjimas — \$2.50, studentams — \$1.00
RENGEJAI

Apie Lietuvos laisvinimą padarys pranešimą iš Niujorko atvykęs VILKO pirmmininkas dr. J. K. Valiūnas šį sekmadienį, sausio 23 d., 4 v.p.p., Prisikėlimo Parodų salėje. Kalbės apie naujusius politinius įvykius, susijusius su okupuota Lietuva, ir atsakys į klausimus. Lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti. Pranešimą rengia KLB Toronto apyl. valdyba.

Apie Kanados etninį grupių kultūras bei galimybes išlaikyti jas kalbės federacinės vyriausybės ministras M. O'Connell sausio 20, ketvirtadienį, 8.30 v.v., Sv. Kazimiero par. salėje (156 Roncesvalles Ave.). Šiam ministeriui paversta rūpintis pilietybės, informacija ir daugiakultūriais reikalais. Jo pranešimą rengia Parkdale liberalų draugija. Dalyvaus ir dr. S. Haidasz. Rengėjai kviečia dalyvauti ir lietuvių visuomenę, kuriai taip pat turėtų rūpėti naujoji vyriausybės politika tautinių grupių atžvilgiu ir ruošiamas naujas pilietybės įstatymas.

E. Burke Draugijos susirinkimas — sausio 26, trečiadienį, 8 v.v., Latvų Namuose, 491 College St. Bus platus pranešimas apie Gezas Matrai teismą Otavoje. Šiuo metu jis yra Guelph, Ont., kalėjime. Draugijos valdyba kviečia visuomenę dalyvauti susirinkime.

Algio Dimsko trijų linksmų visus atsilankiusių į Toronto lietuvių sportininkų šokių vakarą vasario 5 d., 7.30 v.v., Prisikėlimo parapijos auditorijoje. Tą patį savaitgalį Toronte įvyks Kanados sporto apygardos krepšinio žaidynės. Rengėjai — abu sporto klubai maloniai kviečia visus atsilankyti.

SV. JONO KNYGYNE gauta: J. Kraliausko istorinis romanas "Vaišvilkas". Kaina \$4.50. "Sek pasaką" — stereo plokštelė vaikams, kurioje įrašytos 4 pasakos. Kaina \$6.00.

Pranešame, kad dabar per mus galima užsakyti automobilius savo giminėms Lietuvoje ar kitur. Automobilių yra:

MOSKVIČ 412 IE ZIGULIS VAZ 2101
MOSKVIČ 408 IE NEW ZAPOROŽEC ZAZ 966

Smulkesnių informacijų prašome rašyti ar skambinti:

BALTIC EXPORTING Co.

480 Roncesvalles Avenue, Toronto 3, Ontario

Tel. LE 1-3098 A. ir S. Kalūza

LIETUVIŠKA MAISTO GAMINIŲ KRAUTUVĖ
PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Toronto. Tel. LE 5-1258

Įvairios savo pastate rūkytos dešros ir mėsos, lietuviški sūriai, paršukai, rūkyti unguriai, importuoti maisto gaminiai, bulvinės dešros ir kt. UŽSAKYMAI PRIIMAMI IR TELEFONU. NEMOKAMAS PRISTATYMAS

BARONESSA BEAUTY SALON

Sav. Alė Kerberienė Tel. 762-4252

2265 BLOOR St. W., kampas Bloor-Durie gatvių

Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t. t. Prieinamos kainos

BALTIEČIŲ POKALBIS SU MINISTERIU

1972 m. sausio 9 d. baltiečių atstovai Toronte dalyvavo pasikalbėjime su federacinės vyriausybės ministru M. O'Connell, kuriam paversta tvarkyti pilietybės, informacijos ir daugiakultūrius reikalus. Susitikimas įvyko S. Jokūbačio iniciatyva.

Paašėjo, kad daugiakultūrinė programa dar nėra pilnai paruošta. Numatoma studijuoti ryšį tarp kalbos ir kultūros. Tai užtruks apie metus. Iš tos studijos paaiškės, ar federacinė valdžia remia etninį kalbų mokyklą, kaip pvz lietuvių šeštadieninės mokyklos. Šiuo metu numatoma remti tik provincijų vyriausybes, jei šioms susidarytų išlaidų ryšium su numatomu įvedimu svetimų kalbų mokyklos gimnazijose ir pan. Ministeris priėmė dėmesin paaškinimą, kad mažesniems etninėms gru-

pėms sunku sudaryti pilnas klases esamosiose viešose mokyklose ir kad į šeštadienines mokyklas suvažiuoja mokiniai iš labai plačios apylinkės. Atrodo, kad jau dabar galima būtų prašyti tiesioginės paramos vadovėlių leidimui ir garsinių vaizdinių priemonių pagaminimui, nurodant, kad tokios priemonės būtų naudojamos keliose provincijose. Principe numato remti tiksliai tokius projektus, kurie rišasi su kultūros perkėlimu į Kanadą ir jos įnašu formuojant naują Kanados veidą. Nerems programa, kurios skirtų grupes nuo kitų krašto gyventojų, nors pripažįsta didelę kultūrų ir kalbų išlaikymo svarbą.

"National Museum of Man" Otavoje, kuriame jau yra didelės lietuvių tautinio meno ir muzikų kolekcijos, biudžetas bus smarkiai padidintas. Etninio meno rinkimo programos bus praplėtos, taipgi bus ruošiamos kilnojamos parodos įvairiuose centruose. "National Library" rinks literatūrą etninėmis kalbomis ir daugiakultūrinę biblioteką padidinto biudžeto dėka. "National Film Board" ruoš filmus etninėmis temomis. Etninių kultūrų ir kalbų centrai bus sudaryti prie kelių universitetų. Numatoma išleisti bent 20 istorinio pobūdžio knygų apie etnines grupes Kanadoje. Specifiniai atvejais numatoma remti ir pačių etninių grupių leidinius. Ketinama įvesti CBC transliacijas įvairiomis kalbomis. Pagal esamus nurodymus, kurie busių pakeisti, CBC tegalinti transliuoti tik dviem oficialiom kalbom.

Ministeris pagedavė, kad bet kokie projektai su biudžetais būtų perduodami per centrinę etnines organizacijas.

— Buvo paliesti ir politiniai klausimai, nors jie nėra tiesioginė ministerio sferoj. Baltiečių atstovai perdavė nepasitenkinimus dėl dabartinio premjero laikysenos tam tikrais klausimais ir dėl kairiųjų jo viešų pareiškimų. Krašto valdybos vardu buvo įteiktas laiškas premjerui kunigui Zdebskio ir Bubnio reikalui. Išreikšti ir pagedavimai ryšium su artėjancia Europos saugumo konferencija ir kitais mums rūpimais klausimais.

Lietuviams atstovavo K. L. B. krašto valdybos pirmmininkas Eug. Čuplinskas, vicepirm. V. Gruodis, Toronto apylinkės valdybos pirm. J. Karpis, Baltiečių Federacijos atstovai I. Miklejohn ir A. Kalendra, liberalų partijos ir Baltiečių Veteranų Sąjungos atstovai S. Jokūbaitis, DI.

City Driving School

Pripažinta Ontario Safety Lygos ir Board of Education. Baigęs šią mokyklą gauna pigesnę autovežimio draudimą. Nemo-kami nurodymai klasėje ar namuose turintiems laikinius leidimus. Mokome vairuoti standartinis ir automatinius automobilius. 1076 BATHURST ST. Tel. LE 2-3656, Rytuose HO 6-1331

ELEKTROS RANGOVAS

Fleet Electric Co. Ltd.

Atlieku visus elektros įrengimo darbus Toronte

923-7194. Sav. A. Čeponis

DU RUSISKI FILMAI

Antano Čechovo "ANNA CROSS"

spalvotas, su angliškais įrašais

PRIEDO: "DIMKA"

lengvo pobūdžio filmas sausio 21 — 26

Brighton kinoteatre

127 Roncesvalles Avenue, Toronto, tel. 532-2710

Kasdien nuo 7 v. v. vienas seansas. Šeštadienį ir sekmadienį nuo 5 val. p. p. be pertraukos.

SEKANTIS — gigantiškas filmas

Gen. PATTON

sausio 28 — vasario 2

MONTREAL

Aušros Vartų parapijos žinios

— Visoje Katalikų Bendrijoje vyksta maldų savaitė, kad visi tikintieji į Kristų būtų vieningi taip, kaip pats Kristus to norėjo.

— Sekmadienį, sausio 23 d., po 11 val. pamaldų šaukiamas Montrealio Katalikų Moterų Draugijos susirinkimas N. P. Marijos seserų patalpose.

— Sausio 30 d., po 10 val. Mišių, N. P. M. seserų patalpose prasidės pamokos vaikūčiams, kurie ruošiasi šiais metais priimti šv. Komuniją.

— Mirė Juozas Silickas ir Jonas Valančiūnas.

SV. KAZIMIERO PARAPIJOS 1971 METŲ FINANSINĖ APYSKAITA

I. Pajamos

1. Rinklavo	\$ 8.228.09
2. Parapijos mokesčiai	3.645.00
3. Aukos Mišioms	1.235.00
4. Sutuoktuvės ir laidotuvės	1.310.00
5. Votyvinių žvakės	651.46
6. Palūkanos ir metrikų ištraukos	307.98
7. Aukos	8.069.25
8. Parengimai ir salės nuoma	7.338.79

Iš viso 30.785.57

II. Išlaidos

1. Algos	\$ 5.665.80
2. P. P. ir H. I. P.	153.12
3. Patarnavimai, giedoriai, honorarai	1.691.00
4. Maistas	1.325.00
5. Kulto reikmenys ir žvakės	1.958.46
6. Raštinė ir telefonas	535.57
7. Svaros palaikymas ir plovimas	705.67
8. Elektra, šildymas ir mokesčiai	2.170.29
9. Pastatų taisymas	2.714.86
10. Palūkanos skolintojams	3.345.16
11. Gražintos rinklavo ir mokesčiai	773.00
12. Gražinta skola	8.500.05

Iš viso 29.537.93

Iš praėjusių metų buvo likę \$55.500.00 skolos, lieka dar mokėti \$47.000.00 skolos.

— Parapijai priklauso 400 šeimų. 1971 m. turėjome 12 krikštų, 9 sutuoktuvės ir 17 laidotuvių.

— Šiais metais parapijos komitetas sudaro: pirm. Vincas Markauskas, nariai — K. Rašytinis, Vl. Girūnas, Alb. Norkeliūnas, Jonas Staniulis ir Ant. Smitas.

— Naujų metų sutikimas davė \$740.23 pelno.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimas įvyks vasario 28, sekmadienį, 3 v. p.p., Plateau salėje. Paskaitą skaitys dr. Ilona Gražytė. Koncertinę dalį atliks AV par. choras, vad. p. M. Roch, solistė G. Čapkauskienė ir H. Nagys. KLB Montreale apyl. valdyba dėl susidariusių aplinkybių negalėjo Nepriklausomybės šventės minėjimo surengti vasario 20 d., kaip anksčiau buvo skelbta. Visi tautiečiai prašomi išsidėmėti, kad minėjimas įvyks vasario 28 d. Aušros Vartų ir Sv. Kazimiero bažnyčiose iškilmingos pamaldos Nepriklausomybės šventės progą bus laikomos sekmadienį, vasario 20 d., 11 v.r. KLB Montreale apyl. valdyba prašo visas organizacijas pamaldose dalyvauti su savo vėliavomis.

M. Kasperavičienė yra paskirta igaliotinė šalpos reikalams

Aušros Vartų par. koncertas, turėjęs įvykti sausio 29 d., atidėtas vėlesniam laikui, nes sutapo su Sv. Kazimiero par. parengimu.

Moksleivių ateitininkų žiemos stovykloje-kursuose Dainavoje iš Montreale dalyvavo D. Styratė, S. Brikis ir V. Ladyga. Šių stovyklų dalyvavusieji laiko labai gerai pavykusia. Stovykloje buvo artai 100 dalyvių.

Rašant apie Montreale šauilius, įvyko klaida. Saulio žvaigždė-medalį gavo S. Reutas, ne V. Kasperavičius, kaip korespondencijoje buvo pažymėta.

Place Ville Marie rodomas filmas iš Sibiro tremtinių gyvenimo pagal 1970 m. Nobelio literatūros premijos laimėtojo A. Solženicino knygą "Viena diena iš Ivan Denisovičiaus gyvenimo". J. L.

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120

6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS"

ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET
MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:

Einausias s-tas 5.0% Asmeninės 8.5%

Taupošias s-tas 6.0% Nekiln. turto 8.75%

Term. ind. 1 metams 6.25% Čekių kredito 9.0%

Term. ind. 2 metams 6.75% Investacines nuo 9% iki 12%

Term. ind. 3 metams 7.0% Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000

Duoda nemokamą gyvybės apdraudimą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. už paskolos suma.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus ketvirtadienis; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 valandos.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545; dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 v. ir vakarais — pirm., trečiadienį ir penktadienį nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio mėnesio 15 dienos iki rugsėjo mėnesio 15 dienos ir per visas ilguosius savaitgalius.